E 1003

AZ ASZÓDI ÁG. HITV. EV.

PETŐFI-FŐGIMNÁZIUM

ÉRTESITŐJE

AZ 1915—1916. ISKOLAI ÉVRŐL.

KÖZLI

DR. OSVÁTH GEDEON

IGAZGATÓ.

ASZÓD, 1916.

KIADJA AZ ASZÓDI ÁG. HITV. EV. PETŐFI-FŐGIMNÁZIUM.

REV 85 1

LUX SÁNDOR

TORNATANÁR, HADNAGY, SZÁZADPARANCSNOK
HŐSI HALÁLT HALT AZ OLASZ HARCTÉREN
1916. FEBRUÁR 20-ÁN

AZ ASZÓDI ÁG. HITV. EV.

PETŐFI-FŐGIMNÁZIUM

ÉRTESITŐJE

AZ 1915—1916. ISKOLAI ÉVRŐL.

KÖZLI

DR. OSVÁTH GEDEON

IGAZGATÓ.

ASZÓD, 1916.

KIADJA AZ ASZÓDI ÁG. HITV. EV. PETŐFI-FŐGIMNÁZIUM.

REV 98

REV 2010

E 1003

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

KNER IZIDOR KÖNYVNYOMDÁJA, GYOMA (BÉKÉSMEGYE).

LUX SÁNDOR emlékezete.

Irta és az 1916. évi május hó 18-án tartott emlékünnepélyen felolvasta:
Dr. GRÉB GYULA.

Tisztelt tanári kar! Kedves tanuló ifjuság!

Két évvel ezelőtt egy szép juniusi napon nyulánk termetű, nyájas arcú, hirtelen szőke férfi élénken szemlélődve haladt végig intézetünk udvarán. Bizonyára feltünt nektek, kedves tanuló ifjúság, ez a férfi. Közületek bizonyára nem egynek tekintete rátévedt egy pillanatra e látogatóra s talán találgattátok is, hogy vajjon melyik tanulótársatoknak a hozzátartozója lehet ez. De csak meg kellett volna hallanotok azt, hogy emez előttetek ismeretlen fiatal ember mily lelkes örömmel számolt be nekünk, leendő tanártársainak arról, hogy azon néhány pillanat alatt milyen sok izmos fiut és ügyes tornászt fedezett fel vigan ugrándozó és tornázgató csoportjaitokban, s akkor rögtön megéreztétek volna ti is benne a testgyakorlásért lelkesülő szakembernek, a testedző ifjusági játékok igazi barátjának meleg szeretetét, amellyel már az első pillanatban mindnyájatokat keblére ölelt.

De az, aki hivatva lett volna arra, hogy már a tavalyi iskolai évben játékaitoknak — mint igazi ludi magister-etek — kedélynemesitő vezére, testgyakorlataitoknak szerető, gondos irányitója, nekünk pedig nevelő munkánkban hüséges munkatársunk legyen, ma már a megdicsőült nemzeti hősök mennyei honából tekint le reánk. Ott, szemünknek elérhetetlen magasságokban, a glória soha el nem halványuló dicsfényével övezve ragyog reánk Lux Sándor neve.

Lux Sándor, kit viruló ifju korában ért el a hősök végzete, 1888. október 9-én született Káposztafalván, Szepesmegyében. Gyermekéveit a szép Magas Tátra tövében Felkán töltötte s ugyanitt végezte az elemi iskolát. A törekvő fiu szive vágya teljesült, midőn szülei innen a késmárki ág. h. ev. kerületi liceumba adták, ahol ugy az elméleti tudományokkal, mint különösen a testgyakorlattal, atletikával, festészettel és zenével behatóan foglalkozott. De bár szüleinek és rokonainak korai elvesztésével e hajlamai zavartalan kifejlesztését anyagi eszközök hiánya miatt kénytelen egyelőre félbenhagyni, az erős akaratu ifju mégsem csügged. Az érettségi vizsgája után egy ideig inkább hivatalt vállal, csakhogy ezen keresménye segitségével a tornatanárképzői tanfolyamra indulhasson. Ott is mindvégig tisztán saját anyagi erejére utaltan a becsületes erőkifejtés önelégültségével tekinthetett 1914. juniusában eddigi küzdelmes éveire vissza, mert jutalmul ott tartotta kezében elsőrendü tornatanári oklevelét. S örömét tetézte az a biztató kilátás, hogy mint intézetünk megválasztott tornatanára az ifjuság nevelése javára érvényesitheti sokoldalu tehetségét, egy tetterős ifju egész buzgalmát. De még mielőtt valójában megérezhette volna, hogy az élet örömet is nyujt azoknak, kik hivatásukat szeretettel, hiven betöltik, Európa titáni vérzivatara őt is a harcmezőre sodorta.

A haza hivó szava előtt meghajolva mint a boszniahercegovinai 3. gyalogezred tartalékos hadapród-őrmestere az elsők közt van, akik mennek hirvirágot szedni gyöngyös koszoruba.

Előbb a déli harctéren küzd azokban a vad csatákban, milyeneket a gyülölködés hevessége, a szenvedély első kitörése mindjárt kezdetben létrehozhatott. Sabácz ostromát ő érleli meg vakmerőségével, egy társával együtt teljesitett hirszolgálata révén, azután kemény harcokban végigjárja a vérpermetezte csatamezőket egészen Valjevóig. Közben megsebesül a lábán, más alkalommal meg a harc hevében egy gránát betemeti s csak mikor a mieink urai lettek a csatatérnek, szabaditják ki a hőst válságos helyzetéből. Sérülé-

seiből alig épül fel Budapesten a hadnaggyá előléptetett Lux, már is a Kárpátokban küzd ugyanolyan elszántan hideggel, hóval, faggyal, e szörnyű elemekkel a másik nagy ellenség, az orosz ellen, ki ép akkor feszitette meg legjobban erejét, hogy határainkat áttörje. Éjjel-nappal vészes zivatarban folyik itt az ádáz küzdelem: vérfoltok piroslanak, tetemek sötétlenek a fehér hó tiszta tükrén. S Lux állja e küzdelmet rendületlenül egész télen át, résztvesz a gorlicei áttörésben és az oroszok üldözésében. Akkor ismét megsebesül és pedig a karján.

Alig indul meg az olasz háboru, Lux máris a doberdói fensikon érezteti kemény kardcsapásait az áruló olaszokkal, rövid ideig olasz fogságot is szenved, amig övéi szerencsésen kimentik. Itt sem kiméli a golyó. Egy srapnellgolyó az állkapcsát éri, egy gránátszilánk meg a hátát. Sebeiből a laibachi kórházban felépülve julius 27-én negyedszer kerül a harctérre és pedig a Col di Lana hős védői közé. Vitézkedése közben itt ujabb sebet kap. De lobogó honszeretete nem sokáig hagyja nyugodni ismét a dicsőség mezejére hajtja. Sok küzdelemben megérdemelt rövid pihenőjét husvétkor körünkben akarta tölteni s mi örömmel készültünk arra a napra, melyen szemtől-szembe láthatjuk a sokat tapasztalt hőst, midőn egyik üdvözlő levelünk a cenzura eme komor feliratával érkezett vissza „Gestorben".

Hát hogyan? Ezt a fiatal hőst, kitől még a halál is félt eddig, mégis elragadta visszahozhatatlanul a csatamezők fékevesztett démona? — kérdeztük hitetlenkedő megdöbbenéssel, fájdalomtól elszorult szivvel.

A zászlóaljparancsnokságnak április 26-án érkezett válaszából — sajnos — arról kellett meggyőződnünk, hogy az annyi halálos veszedelemből szabadult hőshöz — igaz, csak orozva álmában — de mégis csak hozzáférkőzött a halál zord ura.

„Zászlóaljunk" — irja az emlitett parancsnokság egyebek közt[1]) „a harci fáradalmakat kipihenendő a front mögé

[1]) Csermák őrnagy úr, zászlóaljparancsnok 1916. ápr. 23-án kelt 126/Adj. számú engedélyével közölve.

egy kis helyiségbe küldetett vissza s itt történt a szerencsétlenség.

Lux bajtársunk este felé rosszul érezte magát, s nehogy a vele együtt lakó bajtársát éjjel esetleg háborgatnia kelljen, magához rendelt éjjelre egy egészségügyi szakaszvezetőt. Ez február 19-ről 20-ra virradó éjjel történt. Éjféltájban lehetett, hogy az erősen befütött kemence megrepedt s a szobában levők gázmérgezést kaptak.

Szegény Lux bajtársunk és a szakaszvezető életével fizette meg a szerencsétlenséget, mig másik bajtársunk néhány napi erős küzdelem után felépült.

Istenben boldogult bajtársunk példaképe volt a hazáját forrón szerető, kötelességtudó, érte bármikor halni kész vitéz tisztnek, kit úgy a tisztikar, mint a legénység őszintén szeretett.

Halála érzékenyen sujtott bennünket s emlékét a többi hőssel együtt kegyelettel megőrizzük az utókor számára."

Korán megdicsőült drága barátunk! Mely csodaerő ösztönözte volt tanáraidat, diákkori szállásadóidat, barátaidat, ismerőseidet arra, hogy kis diák korodtól fogva még a meglett férfi korodig is változatlan, lelkes tetterővel szinte versenyezzenek abban, hogy kárpótoljanak téged a szülői szeretetért, melytől a mostoha sors oly korán megfosztott?

Egyedül vonzó egyéniséged, de mindenek felett ernyedetlen kötelességteljesitésed, szép életpályádnak önerődből való kiküzdése volt az a varázsvessző, mely feltárta számodra a jóakaró szivek szeretetét. Hálás szived nagyra becsülte ugyan e mindenünnen feléd áradó szeretetet, de elbizakodottságot nem ismerő szerénységedben bizonyára nem is gondoltad azt, amiről pedig egyik volt tanárod szavai lelkes bizonyságot tesznek, hogy hosszu 39 éves tanárkodásának sok kedves tanitványa közül épen téged zárt elsősorban szivébe.

S midőn a békés munka utjáról a csaták zajába sodort téged a sors, akkor ott is a hadi élet ezernyi fáradalmán és veszélyén túlemelkedett fokozott kötelességteljesitésed szent érzése. Leveleidben szinte mentegetődzöl, hogy

még nem számolhattál le végleg drága hazánk valamennyi ellenségével, mert a te erős kötelességtudásod tömegek együttes kötelességét akarta egymaga teljesiteni. Más ember a te helyedben, kit megfosztott a háboru békés életpályájának megkezdésétől, talán nehezen szabadulhatott volna ezen veszteség keserü érzésétől; a te fegyelmezett lelkületedet meg épen a háboru teszi polgári kedvencfoglalkozásodnak még az eddiginél is nagyobb rajongójává. Hiszen mély meggyőződésael irod egyik tábori lapodon intézetünkről való érdeklődésed közben: „A fiuk csak tornázzanak szorgalmasan, mert a háboru mindennél jobban megmutatta, hogy a fizikai erő mily nagy szerepet játszik ebben a nélkülözésteli öldöklésben.“ S mig ellenségeid tapasztalhatták, hogy te ép oly biztosan hajitod a kézigránátot, mint békeidőben a diszkoszt, nekünk Jenő főherceg köszönő levele és emlékgyűrűje csak úgy, mint munkás életed egész folyása büszkén hirdeti, hogy te a legkülönfélébb életviszonyaidban tettekkel valósitottad meg a régi rómaiaknak a magyar hősökre is illő jelszavát: fortia facere, fortia pati.

Felejthetetlen emlékü szeretett barátunk! Néma fájdalommal, de egyuttal hazafias büszkeséggel gyászoljuk halálodat.

Jövendő hivatásod, az iskolai nevelő munka a szivedet követelte tőled áldozatul az ifjuság számára s te a csatamezőn feláldoztad ifjú életedet a jövendő Magyarországért. A magyar hős dicsőségének fényes glóriája fonódik hősi alakod köré. Az eszmét, melynek rövid munkás életed hirdetője volt, vértanui haláloddal pecsételted meg. Igy lettél halálodban is azzá, amivé életedben a sors szánt: az ifjuság nevelője, példaképe.

A te képed a hős, a vértanú arcképe új, mindennél hathatósabb nevelési eszköze lesz a mi iskolánknak. Mert mi csak arra tanithatjuk az ifjuságot, hogy miként kell szeretni a hazát, de a te képed minden elméleti tanitásnál hathatósabb gyakorlati példája lesz annak, hogy hogyan kell a hazáért meg is halni.

Azért csak testedtől bucsuzunk el Lux Sándor! a lel-

ked ragyogása a mienk marad. Emléked ereje köztünk él, hat és munkál intézetünkben nemzedékről nemzedékre az idők végéig.

Távol tőlünk a szép Tirol bércei alatt Ober-Drauburgban aluszod örök álmodat. De a te szellemed a távolban is megérzi kegyeletes emlékezetünk szeretetét, mellyel most azt kívánjuk neked: Isten veled! Nyugodjál békén!

Ünnepi beszéd.

(A VIII. osztály megnyitása alkalmából 1915. szeptember 6.)

Kedves tanitványaink!

Az isteni gondviselés úgy akarta, hogy az 1915. év a magyar dicsőség éve legyen. A világháború nagy idejében az ezer éves magyar nemzet ősi ereje régi félelmetességében kelt új életre s magyarságunk hozzáméltó szövetségeseivel együtt mint „földet rázó vihar" „a porba omlott Európa homlokán" tombol.

Ennek a dicső valóságnak igazi nagy horderejét csak akkor értjük meg s óriás méreteiben akkor mérhetjük föl, ha nem felejtjük el, hogy ez a világháboru reánk nézve nemcsak erőpróba a népek rettentő nagy küzdelmében, de életpróba is a nemzeti lét vagy nem-lét kérdésének mérlegén.

A mai nagy idők jelentőségét, igazi eredményét nemzeti életünkre a történelem van hivatva megállapitani. Minden reményünk meg van arra, hogy nemzetünk honszerző és államalkotó erényei, a vér és vas tüzében uj erőre kapva, honszerző és megtartó munkát végeznek ma is: azon munkálnak, hogy őseinktől öröklött magyar hazánkat még szabadabbá, nagyobbá, és dicsőségesebbé tegyék; kell, hogy a nemzet minden tagja megtalálja és megállja helyét ott, ahová az isteni gondviselés állitotta: ott künn a harcmezőn vagy itt az élet békésebb területén. Mert a küzdelem sikere, a most ujból megalapozni kivánt szabadabb nemzeti

lét biztonsága függ attól, hogy nemzeti életünk mindegyik tagja a maga helyén a tőle várható legnagyobb erőkifejtéssel, önzetlen áldozatkészséggel munkálkodik-e s nemcsak a jelent, de a jövőt is szolgálni hivatott öntudatos munkával veszi-e ki részét nemzetünk küzdelméből.

Ez az év, kedves tanitványaink, a mi rajongva szeretett gimnáziumunk életében is igen jelentőségteljes esztendő. Mert az a törekvés, mely a kis négy osztályu algimnázium fejlesztését tüzte ki célúl, küzdelmekkel teli mult után, most a teljes főgimnáziumban láthatja becses elégtételét.

E tény jelentősége csak akkor lesz a maga igazi lényegében világos előttetek, ha majd felnőtten ismerni fogjátok azt a küzdelmes multat, mely a mai becses eredményt létrehozta, ha egyszer megirva olvassátok az aszódi ág. h. ev. Petőfi-főgimnázium történetét.

Gimnáziumunk is most éli *ujjá alapitásának, ujjászületésének időszakát.* A gimnázium fenntartótestülete felügyelőjének lelkes vezetése mellett súlyos anyagi áldozatok után a VIII. osztály megnyitásával a teljes főgimnázium kereteit felállitotta s ezzel megadta ezt az örvendetes alkalmat arra, hogy most kedves tanitványaink, a nyolc osztályú Petőfi-főgimnáziumnak együtt örülhessetek velünk.

S én örömmel mondom: ime eljött a lehetősége annak, hogy mi tanárok a nevelés és tanitás magasabb rendű feladatainak élhessünk s titeket, a jövő tanitványait az önművelés utjára vezethessünk; az emberi szellem gazdag kincses bányáiba szállhatunk le veletek s e kincsnek igazi értékelésére tanithatunk titeket.

Nagy a mi örömünk, mert új utak nyiltak, amelyeken elindulva a tudomány és művészet gyönyörüséges birodalmában vezetgethetünk titeket.

Ime, követhetjük hivatásunkat, elvégezhetjük a nemes feladatot: az emberi elme magasra törő és magasan szárnyaló eszméi követésére tehetünk képesekké titeket; ösztönzést adhatunk a legtisztább erkölcs megvalósitására, szellemi erőitek kifejtésére s arra, hogy erős jellemeket képezhessünk belőletek.

Hála Istenünknek, hogy megengedte ezt érnünk! Köszönet a fenntartótestületnek tanárok és tanitványok részéről mindezen lehetőségekért.

Azonban ki mondhatná el jogosan, kedves tanitványaink, hogy a főgimnáziumért s annak fejlesztéséért folytatott küzdelem már elérte célját?

Ki állíthatná, hogy a főgimnázium teljes kiépitése megtörtént?

Bizonyára senki. A keretek vannak meg csupán s ezek betöltése méltó tartalommal, a magasabb fejlődés megvalósitása, intézmények alakitása és fejlesztése a jövő feladata.

A fenntartótestület s a tanári kar megtett eddig is, a jövőben is meg fog tenni minden tőle telhetőt. *Most rajtatok, tanitványokon van a sor.* Mert látjátok, kedves tanitványaink, *ti is,* épúgy mint nemzetünk, nagy erőpróba elé állittattatok. S tudnia kell mindnyájatoknak, miben áll reátok nézve ez az erőpróba. A kérdés, melyre választ kell adnotok ez: Méltók vagytok-e a Petőfi-főgimnáziumra? Mert tudnotok kell kedves tanitványaink, hogy a *gimnázium életképessége* függ attól a választól, melyet a nagy kérdésre adtok. Ti is részt vesztek a gimnázium fejlesztésének munkájában. Nektek is el kell végezni a jövő feladataiból annyit, amennyi reátok várakozik. S a gimnázium életképességére nézve nem ugyanazt jelenti, hogy ti jól vagy rosszul végezitek el a munkátokat. A ti kötelességetek itt az, hogy erős akarattal, erőtök teljes megfeszitésével, becsülettel, éber lelkiismerettel, élénk felelősségérzettel dolgozzatok és munkálkodjatok a tanulás és önművelés mezején; teljesitsétek Isten és embertársaitok iránt való kötelességeteket, de teljesitsétek a magatok iránt való nagy kötelességeteket is, őrizzétek meg hiven testetek és lelketek érintetlen tisztaságát. A feladat az, hogy eszméljetek rá emberi hivatásotokra!

A ti munkátok fontosságára kivánok rámutatni, kedves tanitványaink, mikor a felelősségérzetet óhajtom felkelteni s ébren tartani lelketekben: Ti is egyenkint egy-egy

élősejtje vagytok annak a szervezetnek, amely a főgimnázium életét jelenti; a szervezet élete függ attól, hogy a sejtek összesége harmonikusan müködik-e össze egy magasabb életelv törvényei szerint.

Ime, kedves tanitványaink, erőpróba, *az életképesség próbája elé állittattunk mi is mindnyájan,* akik a gimnázium életét éljük. A gimnázium története itt találkozik a mai nagy időkben nemzetünk történetével.

Vezére nem lehet mindenki e küzdelemnek, de küzdő katonája igen. És ez nem kisebb öröm és megnyugvás: öntudatos küzdője lenni egy eszményi törekvésnek, e gimnázium nagygyátételének s ezáltal munkása lenni magyar hazánk és nemzetünk erősitésének, eljövendő dicsőbb jövőjének.

E küzdelemben már kinek-kinek részére ott a *jutalom* is, mert az eszményekért folytatott harcok megjutalmazzák önmagukat.

Az új Magyarországért küzdünk mi mindnyájan, kedves tanitványaink! A magyar kultura küzdő hadserege vagytok, mikor a gimnázium nagyságáért harcoltok. Indulásra készen már e sereg. Fennen lobog a büszke zászló, rajta Petőfi Sándor ragyogó neve. Igyekezzetek méltó lenni hozzá!

De mielőtt indulnátok, hajtsátok meg a büszke lobogót. Hivjátok segitségül a nemes küzdelemhez Istenünket! Azt az Istent, „kit a bölcs lángesze föl nem ér," de akit a legegyszerübb hivő lélek imája is mindig biztosan megtalál. Keressétek és megtaláljátok őt az evangélium isteni fényénél, a tudományok mélyén, az eszmék magasságában, megtaláljátok lelketek iratlan örök törvényeiben, az igazságért vivott harcban, a mélységes emberszeretetben, amellyel szeretnetek s szeretnünk kell egymást.

És most boldog alázattal, hálával eltelve mondunk imát Istenünknek a kegyelemért, hogy nemzetünket nehéz küzdelmében diadalra segitette; a kegyelemért, hogy gimnáziumunkat a fejlődés utján a mai emlékezetes és jelentő-

ségteltes napra eljuttatta. O legyen tovább is velünk kegyelmével! És most fel a küzdelemre! Istenünk áldását kivánva nemzetünk küzdelmére, s abban a mi békés eszményekért folytatott küzdelmünkre is, az Ő szent nevében az 1915—16. tanévet megnyitom.

II.

A Kárpát-ünnepély alkalmából, 1916. május 1.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A Petőfi-főgimnázium nevében meleg üdvözlettel köszöntöm önöket, kik tanári karunkkal és ifjuságunkkal ünnepet űlni jöttek egybe: ünnepelni a legmagasztosabb eszmét, a hazaszeretetet, ünnepelni a legéltetőbb valóságot, a magyar földet.

Magyar föld! Egy nemzet multja, hagyománya, egy nemzet öröme, fájdalma és lelkesedése él te benned. S ha jönnek idők, mikor e nemzetnek ősi erejében kell megmutatnia magát, hogy létét biztositsa, magyar föld, te szólsz gyermekeidnek titkos beszédeddel, ihletet öntesz a katonák lelkébe, erőt izmaikba, bátorságot szivükbe, az igazság erejét idegeikbe. A határokra küldöd s győztesen hivod vissza fiaidat. Kebleden ringatod a gyermeket első mosolygásában, az elesettet utolsó sóhajában.

Magyar föld! Történeted, ime, új fejezettel lett dicsőbb. Magyar föld, a Kárpátok nevén ünnepel ma téged e nemzet ifjusága, az új Magyarország.

E napon, midőn egy nemzet zár szivébe titeket, Kárpátok s örömeneket énekel tinektek, ez a mi iskolánk, az aszódi Petőfi-főgimnázium is felemelkedik hozzátok, azokba a magasságokba, melyeknek szimbóluma vagytok, hogy elmondja előttetek hitvallomását.

Kárpátok! Petőfink egykor imádott Alföldiével hasonlitott össze titeket s azt irta rólatok:

«Mit nekem te zordon Kárpátoknak
Fenyvesekkel vadregényes tája!

Tán csodállak, ám de nem szeretlek,
S képzetem hegy-völgyedet nem járja!»

Petőfi az Alföldben látta a szabadság jelképét. Saslelke börtönnek érzett titeket, Kárpátok. Szabaddá csak akkor lett e lélek, ha képzeletével a rónák végtelenjét járta.

Kárpátok! A mi képzetünk a ti hegy-völgyeteket járta a világháboru nagy idején, a megpróbáltatások legsúlyosabb hónapjaiban s mi megtanultnnk igaz értéked szerint becsülni téged. Petőfi, ha ma él, kiengesztelésül imádattal borul le eléd, rólad irja leglángolóbb költeményét. Mert e nemzet szabadságának jelképe ma te vagy.

Üdvözlünk titeket, Kárpátok.

Ti példázzátok a bölcseséget, amellyel magyar elődeink ezer évvel ezelőtt titeket választottak e hon határául.

Ti vagytok hirdetői az erőnek, mely a mögöttetek lakó nemzet karjában duzzad.

Jelképes fenségetekben foglalatja vagytok mindazoknak a szellemi, erkölcsi és anyagi érdekeknek, melyek magyar nemzetünket a legnagyobb erőkifejtésre ösztönzik és képesitik.

De nem zenghetjük dicséretedet Kárpátok, anélkül, hogy meg ne emlékezzünk a hősökről, akik a nemzet életében nagy jelentőségedet megbizonyitották. Gránitjaid, bérceid, völgyeid, szakadékaid azért voltak legyőzhetetlenek, mert magyar katonák vetették meg rajtok lábukat. A honszerelem volt e védelem lelke. Hős katonáinknak jöttetek ti segitségére, Kárpátok, akik egymásután sorakozó hegyláncaitokkal az összetartó bajtársi hűségnek győzhetetlen hadseregeit alkottátok.

A Kárpátokkal együtt ünnepelünk hát titeket, magyar katonák! E nemzedékre várakozik a feladat, hogy megörökitse nemzeti erényeinket, melyekről ti tettetek tanubizonyságot, melyek csak nagy időkben tündökölnek messzesugárzó fénnyel.

Ha mindenki becsülettel megteszi majd kötelességét az új Magyarországért, akkor örök életet élnek nemzetünk boldog jövőjében: a hősi halált halt magyar katonák.

Tehetsége szerint készüljön azért a nagy feladatra minden magyar lélek.

Müvész készitse műszerét, költő daloljon, történész jegyezzen, festő keresse legszebb színeit, szobrász költse életre s szólaltassa meg holt anyagát; emelkedjék a jövő fenséges palotája s áradjon öröm a zsibbadt tagokban.

S nem hagyunk magatokra titeket sem, ellenségtől feldult kárpáti falvak. Magyarok vagyunk s a hazaszeretet nevében minden időkre ujból fölemelünk titeket. Legyenek áldottak, akik ez akarat megvalósitásához filléreikkel ez alkalommal is hozzájárultak.

Szivem mélyéből mondok köszönetet kedves vendégeinknek, akiket intézetünk iránt érzett rokonszenvük elvezetett ide közénk, hogy örömünnepet üljenek velünk.

Isten áldása legyen királyunkon, nemzetünkön. Isten segélje katonáinkat dicső diadalra, nemzetünket boldog békességre! Úgy legyen.

Dr. Osváth Gedeon.

Évi jelentés.

Gimnáziumunk fejlesztése. Legyen az első szó a hála szava, s legyen e hálaszó Istenünké a kegyelemért, hogy intézetünket az elmult tanévben a teljes kifejlődés utjára a mai sulyos viszonyok között is eljuttatta.

A háború kitörésekor az egész országra ránehezedő bizonytalanság következtében az akkor még hat osztályu gimnázium további fejlesztése is bizonytalanná vált. De a hit és bizalom, mely nélkül maradandó emberi alkotás sohe létre nem jöhet, most is győztes maradt.

Az az elhatározás, melyre felügyelő és igazgató, majd a gimnáziumi bizottság a gimnázium viszonyainak, várható jövőjének mérlegelése alapján jutottak, Scholtz Gusztáv püspök úr őméltósága hozzájárulása után — a miniszterium előzékenysége folytán meghozta a mai örvendetes eredményt: a nyolc osztályra kiegészitett, s az érettségi vizsga tartás jogával felruházott Petőfi-főgimnáziumot.

A VIII. osztály megnyitásával kapcsolatban a gimnáziumi bizottság megszervezte a szükségessé vált magyar-német helyettes tanári tanszéket s azt pályázat utján 1915. szept. 1-től kezdődőleg dr. Moór Elemér szakvizsgálatot tett helyettes tanárral töltötte be.

A mult tanév folyamán megüresedett s az állammal kötött szerződés szerint állami kinevezés alá eső mennyiségtan-természettan szakos tanszékre a vallás- és közoktatásügyi miniszterium a tanári kar javaslata alapján a gim-

náziumi bizottság kérésére Szabó Lajos érdemes tanártársunkat nevezte ki. Az e kinevezés folytán megüresedett második mennyiségtan-természettani tanszékre 1915. szept. 1-től kezdődőleg a gimnáziumi bizottság Haberehrn Gusztáv okleveles helyettes tanárt, a megüresedett magyar-latin helyettes tanári tanszékre pedig Valent József okleveles helyettes tanárt alkalmazta, mig 1916. május 24-én az év folyamán tanusitott buzgó tanári müködésük alapján a tanári kar egyhangu javaslatára mindhárom helyettes tanárt rendes tanárrá választotta gimnáziumi bizottságunk.

Gimnáziumunk épülete az ujabb épitkezések és átalakitások folytán három helyiséggel bővült; a 12—6 méter méretű új helyiséget az I. o. céljaira, a kisebb méretű új helyiséget a VIII. o. céljaira, mig a fizikai szertárral kapcsolatban átalakitás utján nyert helyiséget a fizikai laboratorium céljaira használtuk föl; az eddigi I. osztály termének felszabadulásával a megnövekedett tanári testület egy minden tekintetben megfelelő tanári szobához jutott.

Ezzel s a kivánt egészségügyi felszerelések beszerzésével a lehetőség szerint minden intézkedés megtörtént, hogy a követelményeknek és a tanitás érdekének eleget tegyünk addig is, mig uj gimnáziumi épületet nyerhetünk.

Ez intézkedések foganatositásával kapcsolatban a gimnáziumi bizottság intézetünk részére az érettségi vizsgálat tartásának jogát kérte; a nm. minisztérium dr. Badics Ferenc kir. tanácsos, főigazgatónak mint miniszteri biztosnak 1915. október 9-én történt látogatása és kedvező jelentése után a V—VIII osztály nyilvánossági jogát és az érettségi vizsgálat tartásának jogát az 1915—16. tanévre okt. 15-én kelt 116857/1916. sz. rendeletével meg is adta.

Régi vágyak és törekvések jutottak sikerre e miniszteri rendelettel, örömére mindazoknak, akik gimnáziumunk sorsát szivükön viselik.

Midőn ez alkalommal is hálás kegyelettel emlékezünk meg a gimnáziumot alapitó báró Podmaniczky családról, egyszersmind köszönetünket nyilvánitjuk mindazoknak, akik szóval, tettel, lelkesedéssel résztvettek a gimnázium fej-

lesztésének munkájában. Hála és köszönet illeti egyházi főhatóságainkat s ezek képviseletében Scholtz Gusztáv püspök urunkat, aki gimnáziumunk legkisebb és legnagyobb érdekeit püspöksége egész ideje alatt mindig ugyanazon bölcseséggel párosult jóakarattal gondozta.

Hála és köszönet illeti gróf Ráday Gedeon pestvármegyei főispán urat, aki a protestáns áldozatkészség és tetterő ragyogó példájával minden tőle telhetőt szivesen megtett szép jövőre hivatott kulturális intézményünk fejlesztése érdekében.

De hála illeti mindenekelőtt a minisztérium vezető egyéniségeit s dr. Badics Ferenc kir. főigazgató urat, akik a jogosult törekvéseket megértőleg méltányolták s diadalra juttatták.

Az elért siker becses elégtétele tanári karunknak, mely a mult megbecsülésének kötelezettségét, a gimnázium fejlesztésének eszméjét, a szebb jövő reményét, mint tradiciót, mindig lelkében hordozta. De különös elégtétele a gimnáziumi bizottságnak s az annak élén álló Micsinay Ernő felügyelő urnak, aki az eszmét lelkesült erővel valóra váltotta.

Tanárkarunk öröméhez az aszódi gimnáziumnak egykori tanára és igazgatója, azóta az eperjesi theológia tanára Csengey Gusztáv, a Petőfi-társaság tagja is résztvevőleg csatlakozott igazgatóhoz küldött következő soraiban:

„Az a lelkesedés, mellyel mi akkori kartársak, Petőfi iskolájának ügyét a küzdelmes időkben előmozditani törekedtünk, végre is sikerhez vezetett önök által. Örömmel látom az aszódi gimnázium kiegészülését teljes gimnáziummá."

A mult tanévről közölt beszámolónk, illetve értesitőnk elküldése alkalmából Mágocsy-Dietz Sándor, az egyházkerületi tanügyi bizottság elnöke, az evangélikus tanárvilág éltető lelke, igazgatóhoz intézett levelében gimnáziumunk minden rendü és rangu munkását a következő értékes sorokkal örvendeztette meg: „A szép mult és az értesitő fel-

tüntette szép jelen biztositéka a szép jövőnek és a jó kezekben levő fejlesztés sikerének."

A leghivatottabb és legilletékesebb férfiu e sorai mindenkor becses elégtételül szolgálhatnak azok számára, akik e gimnázium jövőjéért lelkesen fáradoztak s fáradoznak.

Vallásos nevelés, ifjusági istentisztelet, ünnepek. Az ifjúságunk hitéletének erősbitésére még a mult tanévben bevezetett ifjusági istentiszteletek tartását e tanévben is folytattuk. Protestáns ifjaink igy a téli időszakban minden vasárnapon részesülhettek az égi kegyelem szent áldásában.

Chugyik Pál egyházunk lelkésze és intézetünk vallástanára a mai időkhöz s egyszersmind a gimnáziumi ifjuság lelki igényeihez szabott alkalmi beszédet tartott ismételten ifjuságunk előtt; nagymérvű elfoglaltságából következő akadályoztatása esetén pedig tanári karunk teljesitette azt az önként vállalt kötelességét, hogy az ifjusági istentiszteletek vezetője legyen. Gimnáziumunk rajztermét a tanári kar és ifjuságunk együttes éneke, imája, Bolla Lajos tanártársunk harmoniumjátéka a vallásos és hazafias érzés templomává avatta.

Az egyházi, nemzeti és iskolai ünnepeket rendtartásunk szellemében ünnepeltük meg, ez szabályozta ünnepi szüneteinket is.

Évmegnyitó és évzáró ünnepélyeinket templomi istentisztelettel kezdtük; majd a tornacsarnokban folytattuk, hol igazgató intézett a tanári kar nevében alkalmi beszédet az ifjusághoz.

Mindennapi iskolai munkájukat imával kezdték és végezték tanulóink. Urvacsorában a reformáció emlék-ünnepén s az évzáró istentisztelet keretében részesült protestáns ifjuságunk és tanári karunk, mely alkalmakkal Perényi Rezső rektor vezette orgonajátékával énekünket.

Nemzeti ünnepeinken a Petőfi-önképzőkör által rendezett iskolai ünnepélyeken az egész ifjuság vallásos és hazafias érzése méltó formában nyilatkozott meg.

Örömmel jegyezzük itt fel ifjusági gyámintézetünk kifejlesztését, melyet még a mult tanévben programba vet-

tünk. Az egyesület alapszabálytervezetét Chugyik Pál és Mayer Pál lelkész tanárok készitették s ennek a tanárkari értekezleten történt tárgyalása és kiegészitése után az egyesület Ev. Belmissiói és gyámintézeti ifjusági egyesület cimén Chugyik Pál lelkész, vallástanár elnöklete alatt megalakult. Az alakuló értekezleten igazgató buzditó szavakkal hivta fel a protestáns ifjuságot a vallásos önképzés gyakorlására, az evangéliumi szellem ébrentartására és a protestáns tetterő megszerzésére s annak bizonyságtételére, hogy az iskola falai közül kikerülve mindvégig hűségesek maradnak nevelési eszményeinkhez.

A vallásoktatást intézetünkben Chugyik Pál aszódi lelkész és Mayer Pál ikladi lelkész végezte. Chugyik Pál lelkész hivatkozva arra a nagy elfoglaltságra, mely a lelkészi hivatáson kivül a leányintézeti és javitóintézeti vallástanitással jár, megosztani kivánta a már teljes nyolc osztályu főgimnáziumban végzendő vallástanári munkát Mayer Pál ikladi ev. lelkésszel; igy ketten megosztva végezték a vallástanári munkát, előbbi a III. IV. VII. és VIII., utóbbi az I. II. V. és VI. osztályban.

A református vallásu növendékeket a tavaszi időszakban Székely Ödön hévizgyőrki ref. lelkész készitette elő a konfirmációra és egyházi énekre.

A r. k. növendékek Timár Ambrus r. k. hitoktató, az izr. növendékek Schreiber József izr. lelkész gondos vezetése alatt szintén eleget tettek vallásukszabta kötelességeiknek.

Tanulmányi eredmény, fegyelmi állapot. Tanári karunk a tanitványok lelkében buzgón ápolta a kötelességteljesités, a felelősségtudat s önfegyelem érzését és gondolatát, hogy a háborunak a tanulók önfegyelmező erejére, szorgalmára tanulmányi előmenetelére gyakorolt káros hatását ellensulyozhassa, ez eljárással végeredményül megfelelő tanulmányi előmenetelt sikerült biztositanunk.

Ugyancsak gondosan igyekeztünk a lehetőségek szerint minden rendetlenségnek, fegyelembomlásnak vagy kihágásnak elejét venni.

Hivatkozással a vármegyei szabályrendeletre is, azzal a kérelemmel fordultunk még a tanév megkezdése előtt a vendéglő, kávéház és korcsmatulajdonosokhoz, hogy diákjainknak az üzlethelyiségeikben való tartózkodást meg ne engedjék, tőlük az ételek és italok kiszolgáltatását tagadják meg. Nevelési céljaink megvalósitása érdekében bizalommal kértük őket arra is, hogy a diákjaink részéről jelentkező minden olyan kisérletet, mely arra irányúl, hogy tanulóink diákminőségük eltagadásával, vagyis megtévesztéssel akarnák a törvényes tilalmat áthágni, haladéktalanul juttassák az igazgatóság tudomására.

A vendéglő látogatás tilalmának egy izben, bár a karácsonyi szünidőben történt megszegése miatt két tanuló önként távozott intézetünkből. Szolgáljon ez az eset e helyről is intő például ifjainknak.

A vidékről bejáró tanulók a napközi otthonban tanári felügyelet alatt állottak. Lakóhelyüknek megfelelőleg helyi csoportokat alakitottunk köztük, hogy a csoport tagjainak viselkedését a felügyelettel megbizott csoport felügyelő utján ellenőrizhessük utcán és vasuton egyaránt.

Megköveteltük, hogy a vasuthoz vonulás s a vasutról jövetel katonás rendben történjék.

Tanulóink viselkedését otthonukon és száláshelyükön is figyelemmel kisértük.

Alkalmazott rendszabályainkkal sikerült minden nagyobb rendellenességet megakadályoznunk s megfelelő fegyelmi állapotot biztositanunk.

Nyilvános tanitás. A mult évben bevezetett nyilvános tanitás tartását e tanévben is folytattuk. Micsinay Ernő főgimn. felügyelő, okleveles gyógyszerész, a hadiszolgálaton levő dr. Ponyiczky Zoltán tanártársunknak a természetrajz tanitásában önkéntes helyettesitője a tanári kar jelenlétében a folyékony levegőről tartott a felsőbb osztályok tanulóinak kisérleti bemutatásokkal végzett értékes, tanulságos előadást.

Tanári értekezletek. Tanári karunknak a gimnáziumi rendtartás szerint megállapitott értekezleteken kivül több értekeztetet kellett tartania, hogy a háborus viszonyok kö-

vetkeztében halasztást nem türő rendeleteknek idejében eleget tehessen. Tanári karunk e tekintetben is nyugodt lélekkel tekinthet vissza évi munkájára, mellyel a tanitás és nevelés ügyét s a mai rendkivüli időkben jelentkező országos érdekek követelményeit tőle telhetően sikerült szolgálnia.

Állami felügyelet. Dr. Badics Ferenc kir. tanácsos, tankerületi főigazgató úr, mint az állami főfelügyelettel megbizott miniszteri biztos, intézetünket 1916. május 8-án és 11-én látogatta meg. Hálás köszönetet mondunk ez alkalommal is azért a nagyértékü elismerésért, mellyel ez évi munkánkat megjutalmazta s bölcs tanácsaiért, melyekkel a tanitás és nevelés eszményi céljaihoz gyakorlati útmutatást nyujtott; tanácsait gimnáziumunk érdekében teljes készséggel fogjuk megvalósitani.

Egészségügy. Az Aszódon és vidékén uralkodó járványos betegségek tanulóink egészségi állapotát kisebbmértékben kedvezőtlenül befolyásolták, amennyiben közöttük 7 esetben vörheny, 3 esetben difteritisz megbetegedés történt; több tanulónak pedig a családban előfordult járványos betegség miatt kellett huzamosabb ideig távol maradnia az előadásokról.

Dr. Gál Adolf intézeti orvos ismételten megvizsgálta tanulóinkat, szükség esetén orvosi tanácscsal látta el s gondosan gyógyitotta, himlő ellen védő oltással látta el őket. Tanácsára a járványos betegségekkel kapcsolatban a tantermeket kellően fertőtlenitettük. A VII. és VIII. osztályú tanulók részére heti 1 órában egészségtani előadásokat tartott.

Sárkány László gyógyszerész úr, gimn. biz. tag, tanulóink gyógyszerszámláinak értékösszege cimén gimnáziumunknak az ev. ifjusági gyámintézet javára 52·23 koronát ajándékozott. Adományáért fogadja e helyről is hálás köszönetünket.

Vizsgálatok, évzárás. A múlt tanévi javitó és magánvizsgálatokat aug. 30. és 31-én tartottuk meg. Az egy tárgyból bukottak közül sikerrel tett javitóvizsgálatot 17, a két

tantárgyból bukottak közül 19 tanuló. Sikerrel tett magánvizsgálatot 5 tanuló.

Az évvégi vizsgálatok az uj vizsgálati rendtartás szerint május 24—27 napjain folytak le.

A tanévet az idevonatkozó miniszteri rendelet, illetve a megokolt felterjesztésünkre érkezett püspöki engedély alapján, május 31-én istentisztelettel és évzáró ünnepséggel zártuk be.

A magánvizsgálatokat junius 2—3 és 5—6 napjain tartottuk meg.

Az érettségi irásbeli vizsgálatok május 15. 16. és 17. napjain, a szóbeli vizsgálatok junius 23-án tartattak meg. A katonatanulók szóbeli érettségi vizsgálatait junius 24-én tartottuk meg.

Alapitványok. Örömmel adunk számot azokról az alapitványokról, melyekhez gimnáziumunk pártfogói s jóakarói utján jutott.

Gimnáziumunknak egy magát megnevezni nem akaró jóbarátja, „Luther emlék-alapitvány" cimen még a mult tanévben 200 koronás alapitványt tett intézetünk olyan ág. h. ev. vallásu tanulója számára, aki jó magaviselete és hazafias érzülete mellett a vallástanban, a természettudományokban és számtanban tanusitott kiváló előmenetelt.

Ez alapitványt a gimnáziumi bizottság az 1915. jan. 8-án kelt alapitólevél értelmében egyelőre kamatoztatni fogja.

Kruttschnitt Antal pestmegyei ev. esperes úr és neje, született Belohorszky Olga urnő 200 koronás alapitványt létesitettek s ennek egy évi kamata fejében 10 koronát küldöttek valláskülönbségre való tekintet nélkül, oly tanitványunk számára, aki erre magát kiváló magaviseletével érdemessé tette. Ez alapitvány kamatját Nagy Béla VII. és Csörgi János VIII. o. tanulók érdemelték meg.

Jamriska Lajos péczeli főjegyző úr 500 koronás alapitványt tett s ez alapitvány első részleteként 250 koronát küldött gimnáziumunk részére. Ez alapitvány évi kamata az alapitó rendelkezése értelmében elsősorban jó magaviseletü

és kiváló előmenetelü ág. h. ev. vallású tanuló jutalmazására fordítandó.

A pestmegyei ág. h. ev. egyházmegye 1915. jul. 7-én tartott közgyülése a boldog emlékezetü Sárkány Sámuel püspök nevét viselő alapitvány évi kamatát egyhangu határozattal gimnáziumunk tanitványainak adományozta a következő határozattal: (14. pont) »Az egyházmegyei közgyülés a Sárkány Sámuel-alap rendeltetését akként állapitja meg, hogy az mindaddig növelendő, mig az alaptőke 1000 koronára nem emelkedik, azután pedig az évi kamatok egy, az aszódi főgimnáziumba járó, jó magaviseletü szorgalmas és különösen valláserkölcsi élete által a többi tanulónak példányképül szolgáló VIII. osztályu vagy más felsőbb osztályu ágost. hitv. ev. pestmegyei pap vagy tanitó fiunak, vagy ilyenek nem létében, más pestmegyei ev. tanulónak adassék ösztöndijul. Az ösztöndijat a főgimn. tanári karának javaslata alapján az egyházmegyei közgyülés itéli oda.«

Fogadják intézetünk jóltevői hálás köszönetünk kifejezését a Petőfi-főgimnázium iránt nyilvánitott jóakaratukért és szeretetükért. Gimnáziumunk minden időre hálával őrzi meg emléküket.

Midőn jóltevőinknek hálánk és köszönetünk kifejezését tolmácsoljuk, egyszersmind bizalommal fordulunk e helyen intézetünk végzett növendékeihez, jóakaróihoz, barátaihoz és pártfogóihoz azzal a kérelemmel, hogy a gimnázium vagyonának gyarapitásához s az új főgimnáziumi épület épitési tervének megvalósitásához adományukkal hozzájárulni kegyeskedjenek. Intézetünk minden időkre kegyelettel fogja följegyezni nevüket.

Jubileum. Gimnáziumunk 150 esztendős fennállásának emlékezetét Isten segitségével az eljövendő békés időkben fogjuk megünnepelni.

Az év történetének folytatását, illetve kiegészitését „A világháboru és a mi iskolánk“ cim alatt közöljük.

Alapitó levél.

Annak emlékére, hogy az „Aszódi ág. h. evang. Petőfi-főgimnázium fennállásának 150-ik évfordulóján, amikor is ezen nagymultú intézet az első érettségi vizsgát tartotta, és az első érettségi bizonyitványt hadbavonuló fiunk Kemény Gábor kaphatta meg, — kettőszáz koronáról szóló alapitványt teszünk.

Az alapitvány:

„Kruttschnitt Antal és Belohorszky Olga-féle alapitvány“ nevet viselje.

Az alapitványi összeg tulajdonosa: „Az aszódi ág. h. evang. Petőfi-főgimnázium.“

Kivánságunk:

Az alaptőke érintetlen maradjon meg, de gyümölcsöztetőleg kihelyezendő.

Évi kamatja: „Krutschnitt Antal és Belohorszky-féle ösztöndij“ cimén, bármily vallású, de érettségit tett azon növendéknek adassék, aki az V., VI., VII. VIII-ik osztályt ezen intézetnél végezte és ezen intézet tanári karával, mint testülettel, valamint ennek minden egyes tagjával szemben, nagy tiszteletet és megbecsülést tanusitó magaviseletével erre a szerény ösztöndijra magát érdemesnek tette.

Az ösztöndijat az intézet tanári karának érte-

kezlete itéli oda és az intézeti egyéb ösztöndijak kiosztása alkalmával adandó át az erre érdemesnek talált ifjunak.

Kérjük az intézet kormányzóságát és a tanári kart, hogy e bár szerény, de jó szivvel és kegyelettel tett alapitványunkat elfogadja és átvegye tőlünk.

Kelt Soltvadkert, 1916. évi junius hó 16-án.

Kruttschnitt Antal

soltvadkerti lelkész, a pestmegyei ág. h. ev. esperesség alesperese és tanügyi esperese s. k.,

Kruttschnitt Antalné szül. Belohorszky Olga s. k.

Hogy pedig ezen ösztöndij már most az első érettségi vizsga alkalmával is kiadható legyen, az alapitnányi összeg után számitott egy évi 5% kamat fejében 10 koronát bocsátunk rendelkezésre.

K. m. f.

Kruttschnitt Antal s. k. és neje: Belohorszky Olga s. k.

A világháboru és a mi iskolánk.

Isten segedelmével az 1915—16. tanévet szept. 6-án kedvezőbb körülmények között kezdhettük meg s fejezhettük be május 31-én, mint az 1914—15. tanévben.

A tanári kar. Intézetünk ugyan a mult évben sem volt hadicélokra lefoglalva, igy e tekintetben a tanitás zavartalanul folyhatott, de mig az előbbi esztendőben az akkor hét osztályu gimnázium munkáját igazgatóval együtt hat tanár látta el, e tanévben a teljes nyolc osztályu gimnázium munkájának elvégzésére igazgatóval együtt tiz tanár állott rendelkezésre.

Az 1914—15. tanévben a tanárkarunkra nehezedő súlyos munkára a Tanáregyesületi Közlöny is rámutatott.

E munka mértékét eléggé jelezhetik a magas heti óraszámok, amelyek tanáronkint 23-tól 29-ig emelkedtek: az igazgató óraszáma 18—23-ig emelkedett; ez óraszám emlitett közlönynek a középiskolai igazgatók óraszámára vonatkozó statisztikai kimutatása szerint, az ország valamennyi középiskolai igazgatójának óraszámát tekintve, a legmagasabb volt.

Mindnyájan örömmel, önkéntes áldozatkészséggel, lankadatlan buzgósággal végeztük a munkát, hogy még a mozgósitás alkalmával hadbavonult Chugyik Pál, Lux Sándor, dr. Ponyiczky Zoltán s Valent István tanártársainkat helyettesitsük. E munkában Micsinay Ernő főgimnáziumi felügyelő, okleveles gyógyszerész is osztozni kivánt velünk,

midőn természettudományi ismereteit, mélységes tudását, önkéntes áldozatkészséggel fölajánlotta gimnáziumunknak a természetrajz tanitására. Heti 6 órában tanitotta a természetrajzot e tanévben is dec. 1-ig, midőn e tárgy tanitását a gimnáziumi bizottság kérésére fölmentett dr. Ponyiczky Zoltán tanártársunk vehette át. Föl kell jegyeznünk itt e munka érdemét, amely érdem megbecsülésének felügyelő bucsuvétele alkalmával tanárkarunk ama határozatának közlésével kivánt méltó kifejezést adni, hogy őt a tanári kar mindenkor tiszteletbeli tagjának tekinti.

Örömmel láttuk viszont e tanévben a tábori lelkészi szolgálat alól felmentett Chugyik Pál lelkészt, tanártársunkat, midőn közénk visszatért, hogy a vallástanitás munkáját már a tanév elején megkezdje.

Hazánk védelmében még az 1914. év őszén shrappnell lövedéktől halántékán és vállizmán megsebesült dr. Ponyiczky Zoltán tanártársunk a cs. és kir. 3. hegyi tüzérezrednél irányzói ranggal teljesitett szolgálatot; felgyógyulása után megszakitás nélkül irodai szolgálatra volt beosztva.

Megérkezte alkalmával a viszontlátás örömével a tanári kar nevében igazgató méltatta őszinte elismeréssel azt a szolgálatot, melyet tanártársunk magyar hazánk védelmében teljesitett.

E tanévben dr. Ponyiczky Zoltánon kivül csak Lux Sándor tornatanár teljesitett hadiszolgálatot, mint a bosznia-hercegovinai 3. gyalog-ezred hadnagya és század-parancsnoka. Mindvégig a legnagyobb lelkiismeretességgel teljesitette kötelességét, mig-nem 1916. február 20-án az olasz harctéren küzdve hősi halált halt.

Intézetünk hősi halált halt tanárának emlékét a május 18-án tartott gyászünnepély keretében méltó módon ünnepelte meg. Az ifjuság gyászéneke után dr. Gréb Gyula tartotta meg az értesitőnk elején közölt s az elhunyt katonai és tanári egyéniségét hiven jellemző fölolvasását. Chugyik Pál lelkész a honfi fájdalom és hazafias büszkeség érzéséből fakadt megható imát mondott; majd a Szózatot énekelte el ifjuságunk.

Tanári karunk Lux Sándor hősi halált halt tornatanár emlékezetét egy, a hős nevét viselő alapitvánnyal óhajtja megörökiteni. E célra kivánja forditani az elhunyt részére megőrzött magánvizsgadijak 247·59 korona összegét.

A gyászünnepély alkalmából az ifjuság emlitett célra 93·54 koronát adományozott.

Tanári karunk gyászjelentést bocsátott ki s azt valamennyi középiskolának megküldötte. A gimnáziumi bizottság az elhunyt hős arcképének művészi kivitelü megörökitésével áldoz hős tanára emlékének.

E tanévben az első, nov. 3-án tartott népfölkelő bemutató szemlén katonai szolgálatra alkalmasnak talált dr. Osváth Gedeon igazgató, a gimnáziumi bizottság kérésére a katonai szolgálat alól felmentetett. Intézetünk felmentett tanárai még: Haberehrn Gusztáv, Karádi János, Nagy Imre, dr. Ponyiczky Zoltán rendes tanárok.

Háborus vonatkozások a tanitásban. Tanárkarunk mindenik tagja arra törekedett, hogy szaktárgya keretén belül a háborus vonatkozásokat feltárja s a mult és jelen nagy tanulságait a jövő számára minél értékesebbé tegye a tanulókra nézve. Lehetetlen felsorolnunk mindazon tananyagrészleteket, melyek a mai idők szempontjából megbeszélés tárgyai voltak, annyit mégis meg kell emlitenünk, hogy különösen tanulságosak voltak tanulóinkra nézve a következő tananyagrészletek: A magyar katonára vonatkozó irodalmi és történeti emlékek; katonadalok; katonaköltők, nagy politikusok. A szabadságharcok. A hadviselés története. A hadviselés eszközei s annak célját szolgáló természetrajzi és természettani ismeretek, mennyiségtani s mértani számitások. A földrajzi ismeretek fontossága; tájékozódási gyakorlatok; e célra dr. Ponyiczky Zoltán kartársunk s a tornát tanitó tanárok a közeli helyiségekbe kirándulásokat is vezettek. A német nyelv nagyfontosságu szerepe. A klasszikusoknál a lelki nagyság példái. A lélektanban a tömeg lelki sajátságai; az akarat nevelése, a jellem.

Ifjusági istentiszteleteink is a harctereken küzdő testvéreinkre emlékezéssel, a vallásos és hazafias érzés szelle-

mében folytak le. Nem volt az év történetének olyan jelentősebb mozzanata, amely mellett szótlanul mentünk volna el. Igy midőn az oly régóta várt új országos cimer-, zászló- és jelvény-kérdés megoldását tartalmazó rendelet megjelent, valamennyi osztály tanulója külön órában ismerkedett meg tanára magyarázatából e nagy nemzeti jog jelentőségével. A tanári karnak ily irányu eljárásáról megfelelő tájékozást nyujtanak egyébként az értesitőnkben közölt irásbeli dolgozatok cimei; alsóbb osztályu tanulóink is gyakrabban irtak háborus témáju dolgozatot.

Háborus érdekeket szolgáltak ifjusági egyesületeink is aktuális dolgozatok készitésével és háborus vonatkozásu költemények előadásával.

Háborus jótékonyság. Tanárkarunk a háborus jótékonyság szolgálatába állitotta az ifjuságot, mely a szülők áldozatkészsége folytán a következő adományokkal szolgálta az országos közérdeket:

Gimnáziumunk ifjusága a harmadik hadikölcsönre 100 koronát jegyzett. Hadi célokra 2 zsák száritott szederlevelet küldött. A Zsófia országos gyermek-szanatórium javára 33·50 K. A november 19-én tartott Erzsébet emlékünnepély alkalmából rendezett gyüjtés eredménye a világtalan katonák javára a Vakokat Gyámolitó Országos Egyesületnek 14·50 K. A Kárpáti Diákfalva javára (Szabó Lajos VII. o. osztályfőnök gyüjtése) 49·14 korona. A katonák karácsonyi szeretetadományára 42·82 kor. A József Kir. Herceg Szanatórium Egyesületnek 31·30 kor. A Hadsegélyző hivatalnak 100 darab hadibélyeg. A katonatiszti özvegyek és árvák Erzsébet otthona javára 22·80 kor. A Bolgár Vöröskeresztnek 29 kor. A Kárpát-ünnepély eredménye 468·30 kor. a háboruban feldult tüzhelyeket ujra felépitő országos bizottságnak, Budapest. „Könyvet a katonáknak" mozgalom céljaira 156 darab könyv. A könyvekhez szükséges ládát szivességből Vas Mór úr adományozta s szállittatta ki a vasutra is. Egy láda csalánszár katonai célokra. Az elszállitáshoz szükséges ládát Beke Gyula úr adományozta.

Lux Sándor hősi halált halt tanár emlékének megörö-

kitésére 93·54 kor. Szeretet-bélyeg a tanulók bizonyítványaira: 61·90 kor. Gyüjtés a hadikölcsönre 39·80 korona.

A pasaréti lövészárkot a tanári kar vezetése alatt 1915. okt. 14-én 46 tanuló tekintette meg; a kirándulás tanulságain kivül ezzel is a jótékonyságot kivántuk szolgálni.

A Kárpát-ünnepélyt a következő műsorral tartottuk meg:

1. *Ima a hazáért.* Énekli a főgimnázium énekkara.

2. *Prológ.* Irta Szávay Gyula, szavalja Kovács Sándor VIII. osztályu tanuló.

3. Bihari János: *Bercsényi nótája.* Hegedün játsza Spiczer Imre VIII. o. t., zongorán Vas László V. o. t.

4. *Ünnepi beszéd.* Tartja dr. Osváth Gedeon főgimn. igazgató.

5. *A magyarokhoz.* Irta ifj. Szász Béla, szavalja Gáspár Béla VI. o. t.

6. *Az alvó tábor.* Énekli a főgimnázium énekkara.

7. *Varga káplár édesanyja.* Ifj. Wlassics Gyula költeménye. Előadja Bódy István VI. o. t.

8. *a) Induló. b) Egyveleg.* Előadja az ifjusági zenekar.

9. *Vajjon mit csinálnak?* Emőd Tamás költeménye, zongora és énekkisérettel. Szavalja Szabó Sándor V. o. t., zongorán kiséri Vas László V. o. t.

10. *Szózat.* Énekli a főgimnázium énekkara.

Kárpát-ünnepélyünk az oroszoktól feldúlt kárpáti falvak ujjáépitésére 468 50 koronát eredményezett. Ez összeghez a távolból küldték el adományaikat: Gróf Ráday Gedeon főispán ur 20 kor., Kövér Péter és Kövér József urak 20 kor., dr. Schönfeld László úr 10 kor, Acsay Vilmos úr 10 kor., Bende Gyula úr 5 kor., Mateidesz Sándorné urnő 5 kor., özv. Stefanovits Jánosné úrnő 5 kor., Kovácsy Aurélné úrnő 4 kor., Resák Ferenc úr 4 kor., Hannover Miksa úr 3 kor., Petrovics Vilmosné úrnő 2 kor.

Itt emlitjük meg, hogy ez alkalomra a zongorát Müller Emilia úrnő volt szives rendelkezésünkre bocsátani.

Vas József úr szeretett királyunk fénnyomatu arcképét ajándékozta intézetünknek.

Fogadják mindnyájan hálás köszönetünket!

Az ünnepélyen a rendezői teendőket Nagy Imre kartársunk, a pénztárnoki teendőket dr. Gréb Gyula és dr. Ponyiczky Zoltán tanártársaink végezték.

Tanárkarunk az évközben magánvizsgálatot tett katona tanulóktól magánvizsgálati dijat nem fogadott el; az igy elengedett magánvizsgálati dijak 8 tanuló után 640 koronát tettek ki.

Tanárkarunk adománya Diákfalva létesitésére az Országos Középiskolai Tanáregyesület pénztárnoka utján 10 K.

A negyedik hadikölcsönre a gimnázium, illetve az alumneum 3000 koronát jegyzett.

Összefoglalás. Az ifjuság és a tanári kar gyüjtése s adománya a háborus jótékonyság céljaira ez évben 1536·50 kor., a mult évben: 515·81 kor., összesen: 2052·41 korona.

A mult évben az ifjuság jegyzése a hadikölcsönre 200 korona, a tanári karé 2100 korona, a Petőfi köré 500 korona. Az alumneumé 2100 korona; ez évben az ifjuság jegyzése 100 korona, az alumneumé 3000 korona, a jegyzések összege: 8000 korona. A háborus jótékonyság céljaira s a hadikölcsönre forditott pénzösszegek végösszege: 10.052·41 korona.

Az ifjuság foglalkoztatása a gazdasági munkálatokban. A tanulók ez év folyamán gazdasági munkálatokat is végeztek az alumneum javára. Az Aszódi Takarékpénztár az alumneum céljaira mintegy félhold terjedelmü parlagon heverő földet engedett át teljesen dijtalanul; e területet Karádi János efórus vezetésével a tornát tanitó Haberehrn Gusztáv, Valent József és dr. Moór Elemér tanárok felügyelete mellett alaposan megmüvelték tanulóink.

Mindenesetre csak tanulságos és hasznos lehet reájuk nézve, hogy ha becsületesen elvégzett munkájuk nyomán az áldás fakadását láthatják a jól fejlődő veteményekben és terményekben.

A háborúval kapcsolatos helyi jelenségek. Tanitványaink száma e tanévben 252-re emelkedett, az előbbi évben 210 volt.

Az emelkedés főként a VIII. osztály megnyitásában, illetve az osztályok emelkedésében leli magyarázatát.

Az I. osztály tanulói között azt a jelenséget figyeltük meg, hogy közöttük 11 volt olyan, aki az előző tanévben kellő elemi iskolai oktatásban nem részesült a tanító hadbavonulása folytán, vagy pedig iskolába beiratkozva egyáltalán nem volt; igy az a tanév reájuk nézve szellemi haszonnal nem járt, ami e tanulók gimnáziumi előmenetelében is hátrányosan éreztette hatását. A társadalom és a szülők részéről élénk érdeklődést tapasztaltunk mindkét háborus esztendőben; különösen becses kifejezésre jutott ez az örvendetes jelenség intézeti ünnepségeink látogatásán kivül azokban az alapitványokban, melyekkel az alapitványtevők intézetünket megtisztelték.

Mindenesetre feltünő a magántanulók számának emelkedése, ami részben a mai időkkel kapcsolatos gazdasági okokra vezethető vissza; másfelől magyarázatát találjuk abban a tényben, hogy besorozott tanulóink magántanulókul iratkoztak be. A leánytanulók száma e tanévben 3-ról 11-re emelkedett. Egyébként növendékeink most is ugyanazon vármegyékből kerültek ki, mint a mult tanévekben.

A háboru hatása tanulóink szorgalmára és magaviseletére. A háború hatása tanulóink szorgalmára, magaviseletére, a múlt évben határozottan kedvező volt; ez idei tapasztalataink alapján e kedvező véleményt nincs módunkban megismételni a tanulók szorgalmára nézve. A háborús állapot megszokottsága, a családi ház nyugtalansága, a a vonatközlekedésben mutatkozó kedvezőtlen körülmények vonaton bejáró tanulóinkra nézve, mind-mind csökkentőleg hatottak tanulóink szorgalmára.

Tanári karunk nagy megértéssel méltányolta e rendkivüli viszonyokat, de egyszersmind megállapitotta azt is, hogy egyik-másik tanulót a könnyü boldogulás vágya, a mai rendkivüli időkben a mulasztások elnézésének tévesen hitt lehetősége vezette le a kötelesség utjáról. Tanári testületünk nem mondhatott le a tanulmányi eredmény elbirálásánál különösen az évközi osztályozás alkalmával, arról a

meggyőződéssel vallott hitéről, hogy a mai súlyos idők a leglelkiismeretesebb kötelességteljesitést követelik e nemzet kicsinyétől-nagyjától egyaránt. Ennek az elvnek következetes alkalmazásával sikerült a tanulók szorgalmában mutatkozó csökkenést kiegyenlitenünk.

Ami a tanulók magaviseletét illeti, e tekintetben nagyobb nyugtalanságot nem tapasztaltunk; igyekeztünk egyébként intézkedéseinkkel minden rendbontásnak elejét venni, igy annak a kisebb fajta rendetlenségnek is, amelyre a gimnázium kötelékét már nem érző, egy-két hadbavonuló tanuló szánta el magát.

Katonatanulóink dicséretére legyen mondva, az előkészitő tanfolyam ideje alatt magukat minden tekintetben kifogástalanul viselték, ami elsősorban katonás szellemöknek tudható be.

Katonás nevelés. Általában úgy tapasztaltuk, hogy katonatanulóink megjelenése tanulóink között — a katonai erények tiszteleténél fogva — reájuk mindig jótékonyan hatott. Úgy látszik, hogy a katonás szellemü nevelésé a jövő.

Az ily szellemü nevelést bevezetni kivánó miniszteri rendeletnek viszonyainknál fogva annyiban sikerült eleget tennünk, hogy a katonai rend-, szabad- és menetgyakorlatokat, továbbá a kisebb-nagyobb kirándulások keretében, Aszód vidéke katonai térképének használatával, a tájékozódási és távbecslési gyakorlatokat szorgalmasan végezték tanulóink tanáraik vezetése mellett.

Hadi emlékek gyüjtése. Hadbavonult tanitványainkkal igyekeztünk az összeköttetést fenntartani; tábori lapjaik, leveleik, ragaszkodással küldött üdvözleteiken kivül a rendületlen bátorságot, vidám kedélyt, a nemzeti erőben bizó hitet tolmácsolták előttünk.

Megőriztük e hadi emlékeket s megkezdtük a gyüjtését azoknak a lapoknak, leveleknek, amelyeket hadbavonult tanulóink az itthonmaradottaknak küldözgettek.

Gimnáziumunk méltón fogja megörökiteni emlékét mindazoknak, akik ez iskola falai közül kerültek ki az élet

utjára s a kötelesség parancsszavát követve rótták le adójukat szeretett hazánk védelmében.

Hadbavonult tanulóink bucsuztatása. Május 18-án bucsuztatta el igazgató az intézettől a tavaszi sorozások alkalmával hadi szolgálatra alkalmasnak talált tanulókat, példányképül állitva eléjük a hősi halált halt Lux Sándor tanár kötelességtudását s az egykori halhatatlan tanitvány, Petőfi Sándor hazaszeretetét.

Különös nyomatékkal hivta fel figyelmüket azokra a nagy veszedelmekre, melyek a mostani rendkivüli idők folytán időelőtt önálló életre utalt zsenge, tapasztalatlan ifjú embert az élet békésebb területén is fenyegetik. Féltő, aggódó szeretettel kérte őket, hogy hiven őrizzék meg lelkök, testök tisztaságát, mert a harcok fegyverei, kiszámithatlan esélyei, nem rejtegetnek több veszélyt reájok nézve, mintha a testi-lelki tisztátalanságoknak dobják oda áldozatul lelköket-testöket.

A katonatanulók nevében Miklián Ödön VIII. o. tanuló mondott bucsut s tett fogadalmat, hogy mint a Petőfi-főgimnázium tanulói, minden tekintetben a mai nagy időkhöz méltóan fogják teljesiteni kötelességüket.

Hadbavonult tanulóink:

Mangult Ferenc, eé. önk. tiz. cs. és kir. 32. gy. e, 3. pótsz. Budapest; jelenleg harctéri szolgálatot teljesit, bevonult 1915. okt 15-én.

1915. máj. 15-ike óta teljesitenek katonai szolgálatot:

Ballagó József, tart. hadapr. 10. h. gy. e. Miskolc.

Bruckner László, tart. hadapr. 312. h. gy. e. I. zlj. 1. század, 1916. máj. 12-én az orosz harctéren megsebesült.

Fábry Kálmán, eé. önk. őrv. 29. h. gy. e. Budapest.

Kottász Béla, eé. önk. őrv. 1. h. gy. e., jelenleg olasz hadifogoly Rómában.

Lővey István, 11. vadász zlj. 1. század; jelenleg az olasz fronton harctéri szolgálatot teljesit.

Oberth Zsigmond, tart. hadapr. jel., cs. és kir. 26. gy. e.

Esztergom; jelenleg az orosz fronton harctéri szolgálatot teljesit.

Soltész Pál, eé. önk. tiz., 1. h. gy. e.; jelenleg orosz hadifogoly Ohrenburgban.

Csörgi János hadapr. jel., cs. és kir. 33. gy. e. I. pzlj. Budapest, jelenleg az orosz fronton teljesit harctéri szolgálatot; bevonult 1915. jul. 15-én.

1915. augusztus 15-én vonultak be katonai szolgálatra:

Szeitlében Lajos, eé. önk. tiz., cs. és. kir. 38. gy. e. 3. zlj. jelenleg az olasz fronton teljesit harctéri szolgálatot.

Zachár Béla, eé. önk. tiz., cs. és kir. 5. gy. e. 1. zlj. jelenleg az orosz fronton teljesit harctéri szolgálatot.

Soltész Lajos, eé. önk. tiz., cs. és kir. 32. gy. e. 8. század; jelenleg az orosz harctéren teljesit katonai szolgálatot.

Bartsch Zoltán, eé. önk. szakv., 17. h. gy. e. III. század; jelenleg az olasz fronton teljesit katonai szolgálatot.

Fischer Ferenc, eé. önk. őrv., 1. h. gy. e. 1. p. század Budapest, segédszolgálatot teljesit.

1915. okt. 15-ike óta teljesitenek katonai szolgálatot:

Szvoboda Sándor, eé önk. tiz., 17. h. gy. e. Székesfehérvár.

Veiszkopf Gyula, eé. önk. tiz., 24. h. gy. e.; jelenleg az orosz fronton teljesit katonai szolgálatot.

Vankó Mihály, eé. önk., cs. és kir. 50. gy. e. Gyulafehérvár.

Márton Mihály eé. önk. őrv., cs. és kir. 25-ik gy. e. Losonc; katonai szolgálatra 1915. dec. 15-én vonult be.

1916. május 29-én vonultak be:

Kemény Gábor, eé. önk., 30 h. gy. e. Budapest.

Miklián Ödön, eé. önk., 29. h. gy. e. 2. század, Budapest.

Spiczer Endre, eé. önk., 29. h. gy. e. 2. század, Budapest.

Kovács István, 1. h. gy. e. Budapest, segédszolgálatot teljesit.

Kakó József, 1. h. gy. e. Budapest.

Bódy István, eé. önk. cs. és. kir. 25. gy. e. Losonc.

1916. junius 30-án vonultak be:

Gonda István, eé. önk., 29. h. gy. e. Budapest.

Gróf Endre, eé. önk., 1. h. gy. e. Budapest.
Joób Géza, eé. önk., cs. és kir. 32. gy. e. Budapest.
Marcsek Lajos, eé. önk., 16. h. gy. e. Besztercebánya.
Szabó Béla, eé. önk., cs. és kir. 37. gy. e. Nagyvárad.
Szegedy István, eé. önk., 29. h. gy. e. Budapest.
Vallovits Béla, eé. önk., cs. és kir. 60. gy. e. Kutlenberg.
Zorkóczy Lajos. eé. önk., cs. és kir. 60. gy. e. Kutlenberg.

Itt közöljük Csörgi János katonatanulónknak VIII. osztályos társaihoz intézett levelét, a mai nagy idők beszédes emlékéül:

Kedves Társaim!

Mint a méhdongás a virágok közül, száll felém, a néhány hónappal elhagyott gondtalan diák élet, mikor veletek együtt ültem az aszódi gimnázium falai között, mikor naponként diáklelkesedéssel fontolgattuk, tárgyalgattuk az egész világot lázba ejtő nagy eseményeket. Mindegyikünk új tervet szőtt magában titkon a jövendő sorsa felől, én is; az én lelkem átváltozott érzelmek, tervek és célok viharától erősödve szállt egy új világ felé, hová én követtem lelkes örömmel.

Elvégeztük a VII. osztályt, csendben nyugodtan; hazamentünk, elszéledtünk, ott hagytuk a kedves helyet, a Petőfi szellemétől virágzó iskolát, hogy élvezzük a nagy vakáció boldog, édes nyugalmát. Hejh, de az én utam más felé vezetett, nekem vágyaim, céljaim voltak, miket minden ellen és mindenen át el kellett érnem; és elértem az új világba, hová vágytam, eljutottam és mondhatom nektek, soha boldogabbnak nem éreztem magamat, mint amióta a fenyegetett magyar haza védelmére készülök és gyüjtöm magamba az ifju erőt.

Nincs szebb dolog most a katonaéletnél, most

katonának lenni dicsőség, csak a kedvet, a lelkesedést, a hazaszeretetet gondosan kell ápolni, mert az olyan erő, mely megvéd minden ellen, bátorságot önt a csüggedő lélekbe, megerősiti a remegő szíveket és világit éjjel-nappal a sötéten át a világos biztos ut felé, amelyen minden igaz magyar hazafinak haladnia kell a jelen idők nagy napjaiban.

Nem mondom nektek, hogy itt könnyű az élet; ellenkezőleg, itt bizony szükség van minden energiára, itt megfeszitett idegzettel kell teljesiteni a kötelességet, bátor és soha nem csüggedő szivvel kell teljesiteni a sokszor talán megpróbáltatást kivánó parancsokat; és akkor könnyen, vigan telnek a napok, észre sem veszi az ember, hogy ismét elmult egy nap, egy hét, és még egy hónap is oly hamar mulik el. Ismételten mondom a kedv, a kitartás, a szilárd elhatározás megőrzése megmenti az embert az alkalmatlan, kisértő csüggedéstől.

Üdv nektek 97-esek, nemsokára már bajtársak leszünk; csak bátran, ne féljetek, nincs itt rossz élet. Nem ámitalak, nem kecsegtetlek titeket és nem mondom, hogy itt henyélni, kényelmeskedni lehet. Legyetek rá előre elkészülve, hogy egy katonás, szigorú, de magasztos élet küszöbét lépitek át október 15-én.

Akik pedig még otthon maradnak, végezzék lelkiismerettel munkájukat és sok szerencsét kivánok nekik is az új iskolai évhez!

Szerető baráti üdvözletem küldöm mindnyájatoknak

Budapest, 1915. szeptember 28.

Csörgi János.

Beszéljen ez emlék az utókor ifjuságának a diáklélek lelkesült hangján a mai magyar katona kötelességtudásáról, csüggedetlen kitartásáról, önfeláldozásra örömmel készséges hazaszeretetéről — minden időkre!

Erettségi vizsgálatok.

A) Rendes érettségi vizsgálat.

E tanévben tartotta intézetünk első érettségi vizsgálatát. E nagy jelentőségü tény fölött érzett örömünket különösen naggyá tette az a valóság, hogy első érettségi vizsgánkon Scholtz Gusztáv püspök urunk őméltósága személyesen kivánt megjelenni.

A nm. vallás- és közoktatásügyi minisztérium kormányképviselőül Schuster Alfréd központi szolgálatra beosztott áll. főreáliskolai tanárt, tanárságunk és irodalmunk érdemes tagját, küldötte ki.

Miután a VIII. osztály osztályvizsgálatai május 12. és 13. napjain megtörténtek, az érettségi irásbeli vizsgálatok május 15. 16. és 17. napjain, a szóbeli vizsgálatok junius 23-án tartáttak meg.

Az érettségi irásbeli tételek a következők voltak:

1. A magyar irodalom köréből: Petőfi lirai költeményei.

2. A latin nyelvből forditás magyarra: C. I. Caesaris: de bello civili lib. II. cap. 5. 6.

3. A mathematikából: *a)* algebrai tétel: Két pénzösszeg kamatozik $5^1/_2\%$-al évenként; 25 év után az egyik tőke 24344·87 koronával nagyobb a másiknál, a két pénzösszeg együtt eredetileg 12645 korona volt. Milyen nagy volt mindegyik külön?

b) Mértani tétel: Egy repülő a folyó partjától 450 méternyi távolságban, függőlegesen felfelé 1500 méternyire

emelkedett. Ezen helyzetből a folyó 12" 14'35"-nyi szélesnek látszik. A valóságban hány méter széles azon a helyen a folyó?

A rendes érettségi vizsgálatra a katonai soroztatások következtében 5 rendes és 1 magántanuló maradt, akik a követelményeknek mindnyájan megfeleltek; e vizsgálatok eredménye: jelesen érett 1, jól érett 1, érett 4 tanuló.

E tanulók a következők:

Balogh Sándor érett, Kovács Sándor jelesen érett,
Juricsky Tibor érett, Márta Antal érett,
Sass István jól érett.

B) Hadi érettségi.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 48·230—1916. sz. rendelete értelmében hadi érettségi bizonyitványt nyertek azok az 1898. évfolyamu tanulók, akik katonai szolgálatra alkalmasnak találtattak s mint a VIII. o. rendes tanulói sikerrel tettek osztályvizsgálatot.

Püspök urunk őméltósága az e tanulók érettségi bizonyitványait megállapitó értekezlet elnökéül az egyházi főhatóság képviseletében Sárkány Béla pestmegyei főesperes urat küldötte ki.

Örömmel üdvözöltük őt elnöki minőségében közöttünk, mint intézetünk jóakaró barátját, aki gimnáziumunk iránt érzett szeretetének tanubizonyságát adta e tanévben azzal is, hogy a boldog emlékezetü Sárkány Sámuel püspök nevét viselő pestmegyei egyházmegyei alapitvány évi kamatait inditványával, illetve az egyházmegyei közgyülés egyhangu határozatával, intézetünk ág. h. ev. vallásu tanulóinak kivánta biztositani.

A főesperes ur elnöklete alatt álló értekezlet május 19-én állitotta ki a gimnázium első érettségi bizonyitványait 3 tanitványunknak, akik közül jól érettnek nyilvánittatott 1, érettnek 2 tanuló.

E tanulók a következők:

Kemény Gábor jól érett, Ruttkay Miklián Ödön érett,
Spiczer Endre érett.

C) Előkészitő tanfolyamos érettségi vizsgálat.

A nm. vallás és közoktatásügyi minisztérium 40.962/1916. sz. rendeletével szervezett a VIII. osztályra és érettségire előkészitő tanfolyamra a VII. és VIII. osztályt végzett katona-tanulóink közül 20 jelentkezett, akik közül a VIII. osztályról még a tanfolyam megkezdése előtt vizsgálatot tett 5 tanuló; e tanfolyam sikeres befejezte után a junius 21-én tartott VIII. o. osztályvizsgálaton nyert osztálybizonyitványt 15 tanuló. Igy a junius 24-ére kitüzött szóbeli érettségi vizsgálatra mind a 20 tanuló előállhatott.

E csak szóbeli vizsgálatból álló érettségi vizsgálat vezetésével püspök urunk őméltósága az egyházi főhatóság képviseletében, mint elnököt, Dr. Osváth Gedeon igazgatót bizta meg.

E vizsgálat eredménye szerint a 20 katona tanuló közül jól érett 6, érett 14 tanuló.

E tanulók a következők:

*Ballagó József érett,
Bartsch Zoltán érett,
*Brukner László érett,
Csörgi János jól érett,
Fábry Kálmán érett,
Fischer Ferencz jól érett,
*Gonda István jól érett,
*Gróf Endre érett,
*Joób Géza jól érett,
*Marcsek Lajos érett,
*Oberth Zsigmond érett,
*Szabó Béla érett,
*Szegedy István jól érett,
*Szeitlében Lajos érett,
*Szvoboda Sándor érett,
*Vallovitch Béla érett,
*Vankó Mihály érett,
*Veiszkopf Gyula jól érett,
Zachár Béla érett,
Zorkóczy Lajos érett.

* A VIII. osztályról az előkészitő tanfolyam befejeztével tett osztályvizsgátatot.

Végeredmény: Érettségi bizonyitványt nyert 29 tanuló, kik közül jelesen érett 1, jól érett 8, érett 20 tanuló.

Midőn az érettségi vizsgálatok eredményéről beszámolunk, lehetetlen, hogy külön meg ne emlékezzünk arról a kitüntetésről, mely intézetünket történeti jelentőségü első érettségi vizsgája alkalmából Scholtz Gusztáv püspök urunk látogatásával érte. E kitüntetésért a gimnázium és a

tanári kar nevében hálás örömmel igazgató mondott köszönetet. Ez az örvendetes tény iskolánknak minden időkre fényes emléke marad.

Püspök urunk őméltósága köszönetet mondva az üdvözlő szavakért örömét fejezte ki a fölött, hogy intézetünkben, midőn az történelmi pillanatait éli, megjelenhetett. Elismeréssel szólt arról az áldozatkészségről, arról az ernyedetlen buzgalomról, melyet püspöksége ideje alatt az aszódi egyház, felügyelővel az élén a gimnáziumi bizottság és igazgató vezetése mellett a tanári kar az intézet teljes kifejlesztése, a kor követelményeinek megfelelő szinvonalra emelése érdekében kifejtett. Tolmácsolta azt az örömet is, amely a gimnázium első érettségi vizsgája alkalmából az egyetemes egyházat eltölti.

Kötelességszerüleg jegyezzük fel azt is, hogy ugy a püspök ur, mint a kormányképviselő ur a vizsgálat befejeztével megelégedéssel és elismeréssel nyilatkoztak tanárkarunk és ifjuságunk végzett munkája s az egész vizsgálat lefolyása felől. Ez elismerés tanárkarunknak mindenkor becses elégtétele marad.

Püspök urunk az érettségizett ifjaknak, de egyszersmind gimnáziumunk mindenkori ifjuságának is becses emléket hagyott a vizsgálat befejeztével hozzájuk intézett szavaiban. Midőn elismeréssel szólt az általuk végzett komoly munkáról, felhivta figyelmüket a jövő feladataira. „Ez az iskola — ugymond, — bezárja kapuit előttük, de tárt kapukkal várja őket a nagy iskola: az élet, amely még fokozottabb kötelességteljesitést követel tőlük. Ha ebben a nagy iskolában is boldogulni akarnak, napról-napra, óráról-órára tanulniok, művelődniök kell; azért ne vessék meg azt a régi jó közmondást: a jó pap holtig tanul, — még ha nem is lesznek papok.“

Gimnáziumunk minden rendü és rangu munkása boldognak érezte magát, hogy a magas vendégek sorában üdvözölhette a gimnáziumot alapitó család mindenki által nagyrabecsült tagját, báró Podmaniczky Géza kegyelmes urat s gróf Ráday Gedeon pestmegyei főispán urat, akik

megjelenésükkel első érettségi vizsgálatunkat ünnepéllyé avatták.

Ez ünnepélyt teljessé tette dr. Badics Ferenc kir. tanácsos, tankerületi főigazgató urnak az igazgatósághoz küldött következő távirati üdvözlése: „Első érettségijük alkalmából szivből üdvözlöm az ünneplő felügyelőséget, tanári kart és ifjuságot; neveljék ezt hazafias szellemben jó erkölcsre, tudomány és munkaszeretetre, Petőfi emlékének tiszteletére. Isten áldása kisérje hasznos munkájukat!“

Hálásan mondunk köszönetet mindazokért a jókivánatokért és nyilatkozatokért, melyekkel intézetünk pártfogói és barátai ez alkalommal gimnáziumunkat s annak minden rendü és rangu munkását megtisztelték.

Adja az Ég, hogy mindazon erők, melyek gimnáziumunk fényes jövőjét készithetik elő *harmonikusan* munkálkodhassanak közre a magyar kultura dicsőségére.

Gimnáziumi előljáróság.

I. Az aszódi ág. h. ev. egyház gimnáziumi bizottsága.

Elnök:

Micsinay Ernő, főgimn. felügyelő.

Tagok:

Hivatalból:

Br. Podmaniczky Gyula, egyházi felügyelő,
Sárkány Ernő, egyházi másodfelügyelő,
Chugyik Pál, lelkész,
Dr. Osváth Gedeon, főgimn. igazgató,
Karádi János, ephorus, jegyző.

Választás utján:

Bentsok János, gimnáziumi pénztáros,
Bolla Lajos,
Haitsch Samu,
Dr. Kövér Péter, gimnáziumi ügyész,
Krenko István,
Perényi Rezső,
Br. Podmaniczky Géza, v. b. t. t.,
Gr. Ráday Gedeon,
Rausz István,
Sárkány László.

A tanári kar képviseletében:

Dr. Gréb Gyula,
Szabó Lajos.

II. Fegyelmi szék.

Elnök:

Micsinay Ernő, főgimn. felügyelő.

Tagok:

Hivatalból:

Chugyik Pál, lelkész,
Dr. Osváth Gedeon, főgimnáziumi igazgató,
A főgimn. tanári kara.

Választás utján a gimn. bizottság tagjai sorából:

Bentsok János,
Sárkány Ernő,
Sárkány László,
Perényi Rezső, bizottsági tagok.

Jegyző:

Karádi János, a gimn. bizottság jegyzője.

Tanári testület s az előadott tantárgyak.

Folyószám	A tanár neve és minősége	Tanári éveinek száma	Mióta tanit ezen intézetnél?	Tantárgyai a lefolyt tanévben	Heti óraszáma
1	**Dr. Osváth Gedeon** igazgató, r. tanár	10	1906	Magyar VIII. Latin II. Filozófia VIII.	12
2	**Bolla Lajos** r. tanár, az V. osztály főnöke, a régiségtan és történelmi szertár őre	30	1895	Történelem III—VIII Görögpótló rajz V—VI.	22
3	**Chugyik Pál** ág. h. ev. lelkész	15	1901	Vallástan III—IV. VII—VIII.	4
4	**Dr. Gréb Gyula** r. tanár, a VIII. osztály főnöke, a tanári könyvtár és a filológiai gyüjtemény őre	10	1906	Német V. VI. VII. VIII Latin V. VIII.	22
5	**Haberehrn Gusztáv Adolf** r. tanár, az I. oszt. főnöke a tornaszertár és a segélykönyvtár őre	2	1915	Mathematika I. IV. VI. Fizika VII. Rajzoló geometria I. II I. Torna IV. VII. VIII.	24
6	**Karádi János** r. tanár, a IV. oszt. főnöke, alumneumi ephorus a gimnáziumi bizottság jegyzője, tandijpénztáros, a Tanárok Özvegyeit és Árváit segitő Egyesület fiókelnöke	4	1912	Latin IV. Görög V—VIII.	24
7	**Lux Sándor** okl. h. tornatanár	2	1914	Hősi halált halt	
8	**Mayer Pál** ikladi ág. h. ev lelkész	2	1914	Vallástan I. II. V. VI.	4
9	**Micsinay Ernő** főgimnáziumi felügyelő, okleveles gyógyszerész	2	1914	Természetrajz IV. V. VI.	6

Folyószám	A tanár neve és minősége	Tanári éveinek száma	Mióta tanit ezen intézetnél?	Tantárgyai a lefolyt tanévben	Heti óraszám
10	**Dr. Moór Elemér** r. tanár. a II. oszt. főnöke a napközi otthon felügyelő tanára	1	1915	Magyar II. IV. Német III. IV. Görögpótló V. Torna II—III.	23
11	**Nagy Imre** r. tanár, okleveles gyorsirástanár, a III. oszt. főnöke, a Petőfi-kör tanárelnöke, az ifjusági könyvtár őre	4	1913	Magyar III. VII. Latin III. VII. Görögpótló VI.	21
12	**Dr. Ponyiczky Zoltán** r. tanár, a természetrajzi szertár őre	4	1912	Természetrajz I—VI. Földrajz I—II. Fizikai földrajz III.	21
13	**Szabó Lajos** r. tanár, a VII. oszt. főnöke, a fizikai szertár őre	23	1898	Mathematika II. VII. VIII. Fizika VIII. Rajzoló geometria II.	22
14	**Valent József** r. tanár, a VI. oszt főnöke, a tanárértekezletek jegyzője	3	1915	Magyar I. VI. Latin I. VI. Torna I. V—VI. Szépirás I. II.	23
	HITOKTATÓK.				
15	**Schreiber József** rabbi	40	1881	Izr. vallás I—VIII.	8
16	**Timár Ambrus** r. kath. hitoktató	14	1915	R. kath. vallás I—VIII.	16
	ORVOS.				
17	**Dr. Gál Adolf** járási tiszti orvos	1	1915	Egészségtan VII—VIII.	1

Az elvégzett tanitási anyag kimutatása osztályonként és tárgyanként.

I. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Haberehrn Gusztáv Adolf.**

Vallástan, heti 2 óra, Ó-szövetségi bibliai történetek. Szemelvények az Ó-szövetségből s azok fejtegetése. Imák. A növendékek megfelelő útmutatás alapján maguk is szerkesztettek imákat. K. k. Bereczky: Ó-szövetségi bibliai történetek.

Tanitotta: *Mayer Pál*

Magyar nyelv, heti 5 óra. 1. Olvasmány. Olvasmányok heti 3 órában a magyar mese és mondavilágból. Történelmi olvasmányok az utolsó Árpádig. A magyar föld és népére vonatkozó olvasmányok. A görög tárgyakból Trója bevétele. Hetenként 1 órában elemezés is. Versek könyv nélkül, háborus versek is. 2. Nyelvtan. Az olvasmányok alapján az egyszerü mondat fajai és részei. Kéthetenként irásbeli dolgozat. Beszédrészek, a helyesirás és fogalmazás gyakorlása. Kézi könyvek: Gulyás—Mitrovics: Magyar olvasókönyv I. r. és Balassa: Kis magyar nyelvtan I. r.

Tanitotta: *Valent József.*

Latin nyelv, heti 6 óra. A latin irásjelek és kiejtésük; az öt declinatio, melléknevek és fokozásuk, határozókép-

zés, névmások, praepositiók, a sum ige után a négy coniugatio begyakorlása, számnevek, mindezek induktive a latin-magyar és magyar-latin fordítási olvasmányok kapcsán. Könyvnélküli. A nyelvtanból a négy coniugatio alakjainak pontos begyakorlása is. Két hetenként irásbeli dolgozat magyarból latinra, egyszer latinról magyarra. Kézi könyvek: Pirchala: Latin olvasó és gyakorlókönyv. Latin nyelvtan.

Tanította: *Valent József.*

Földrajz, heti 3 óra. Földrajzi alapismeretek. A térkép rajzolása és olvasása. Magyarország leirása természetes tájai szerint, különös tekintettel természeti, gazdasági és müveltségi viszonyaira. Dalmácia, továbbá Bosznia és Hercegovina rövid ismertetése. Kézi könyvek: dr. Lakos Béla és Németh József: Földrajz I. kötet. Kogutovic: Atlasz.

Tanitotta: *dr. Ponyicky Zoltán.*

Természetrajz, heti 2 óra. Őszi gyömölcsök, termések leirása és azoknak csoportositása. Házi emlőseink. Testünkről és egészségünkről. Az ember lakása közelében, a mezőn és erdőn élő emlős állatok. A tavasszal viritó néhány fontos növény leirása különös tekintettel a virágra. Házi szárnyasaink. Kézi könyvek: dr. Szilády Zoltán: Kis természetrajz I. kötet.

Tanitotta: *dr. Ponyiczky Zoltán.*

Számtan, heti 4 óra. A tizes számrendszer, római számok, mértékrendszer. A négy alapmüvelet egész számokkal, tizedes- és közönséges törtekkel. A számok oszthatósága és törzstényezőkre való felbontása. Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Időszámitás. Havonként egy iskolai dolgozat. Kézi könyv: dr. Lévay Ede: Számtan.

Tanitotta: *Haberehrn Gusztáv Adolf.*

Rajzoló geometria, heti 3 óra. Pont, vonal, lap és szög ismertetése. Alapműveletek távolságokkal és szögekkel. Három-, négy- és sokszögek. A kör. Hasonlóság és szimmetria. A sík idomok kerületének és területének mé-

rése. Sikdiszitmények rajzolása és szinezése. Kézi könyv: Zalányi—Major: Rajzoló geometria I. r.

Tanitotta: *Haberehrn Gusztáv Adolf.*

Testgyakorlat, heti 1 óra. Rendgyakorlatok. Szabadgyakorlatok. Ugrás, futás, kötélhúzás. Szertornázás. Játék.

Tanitotta: *Valent József.*

Ének, heti 2 óra. A helyes éneklés szabályai. A vonalak, vonalközök és mellékvonalak ismertetése kapcsán az egész, fél, negyed, nyolcad és tizenhatod hangjegyek a violinkulcsban, a szünjelek. A két- három- és négynegyedes, három- és hatnyolcados ütenyek. Az ismétlő jel, a kötőiv, a pont stb. ismertetése. Másod-, harmad-, negyed- és ötödhangok éneklése. A c kemény hangsor. Ezen elméleti rész tanulása minden tanulóra kötelező. Az énekkar vegyeskarra irott énekeket tanult.

Tanitotta: *Bolla Lajos.*

II. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **dr. Moór Elemér.**

Vallástan: Mint az I. osztályban.

Magyar nyelv, heti 5 óra. Összetett mondat. Hangsúly, szórend. Szóképzés. Olvasmányul mesék, elbeszélések a magyar történelemből és a magyar nép élete köréből. Egyes költemények könyv nélkül. Kéthetenként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Balassa József, Kis magyar nyelvtan II. r., Gulyás—Mitrovics: Magyar olvasókönyv II. r.

Tanitotta: *dr. Moór Elemér.*

Latin nyelv, heti 6 óra. Olvasmányok alapján a nyelvtan hangtani és alaktani része. A római naptár. A latin olvasmánynak megfelelő magyar rész forditása. Egyes részletek könyv nélkül is. Mondatok önálló szerkesztése. Kéthetenként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Pirchala: Latin nyelvtan, Olvasó és gyakorlókönyv.

Tanitotta: *dr. Osváth Gedeon.*

Földrajz, heti 3 óra. Európa országainak részletes leirása. Ázsia és Afrika ismertetése természeti viszonyai és politikai felosztása alapján. Térképrajzolás. Kézi könyv: dr. Lakos Béla és Németh József: Földrajz II. kötet. Kogutovic: Atlasz.

Tanitotta: *dr. Ponyiczky Zoltán.*

Természetrajz, heti 2 óra. Őszi növények leirása. A gerincesek állatköre osztályok szerint. Az izeltlábuak állatköréből: a rovarok, pókok és rákok osztálya. Puhatestüek és férgek. Kézi könyv: dr. Szilády Zoltán: Kis természetrajz II. kötet.

Tanitotta: *dr. Ponyiczky Zoltán.*

Mennyiségtan, heti 4 óra. Számolási előnyök és rövidítések. Arányok és aránypárok. Egyszerű hármas szabály. Százalékszámitás és alkalmazásai. Havonként egy isk. dolgozat. Kézi könyv: dr. Lévay Ede: Közönséges Számtan.

Tanitotta: *Szabó Lajos.*

Rajzoló geometria, heti 2 óra. A kocka, négyzetes oszlop, a téglalapú test, hasáb, henger, gúla, kúp rajzolása. felszine, térfogata, elkészitése. Szerkesztések és sikdiszitményi rajzok. Kézi könyv: Zalányi: Rajzoló geometria II. r.

Tanitotta: *Szabó Lajos.*

Testgyakorlat, mint az I. osztályban.

Tanitotta: *dr. Moór Elemér.*

Ének, mint az I. osztályban.

III. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Nagy Imre.**

Vallástan, heti 2 óra. Ker. egyház története a reformáció előtt. Reformáció Németországban s Európa többi országaiban. Magyarország reformációja — különös tekin-

tettel a vallásügyi törvényekre. Kézi könyv: Berecky S.: Ker. egyház története.

Tanitotta: *Chugyik Pál.*

Magyar nyelv, heti 4 óra. Rendszeres magyar nyelvtan. Olvasmányok a magyar népről, elbeszélések a magyar történelemből. Költemények a hazafias lira köréből, tekintettel a mai háborús költészetre. Egyes költemények könyv nélkül is. Két hetenként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Balogh Péter: Rendszeres magyar nyelvtan; Gulyás—Mitrovics: Magyar olvasókönyv III. r.

Tanitotta: *Nagy Imre.*

Latin nyelv, heti 6 óra. Cornelius Neposból: Themistocles és Aristides. A római történetekből: Qu. Cincinnatus. Phaedrus meséiből szemelvények. Az egyes olvasmányokból könyv nélkül is. Az egyszerü mondat tana. Beszédgyakorlatok. Két hetenként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Pirchala: Latin nyelvtan, Latin olvasókönyv I. és II. k.

Tanitotta: *Nagy Imre.*

Német nyelv, heti 4 óra. Az olvasás és irás gyakorlása. Névelő, főnév, számnév, igék ragozása a foly. jelenben, a tagadás, a szórend szabályai, igekötők, „haben, sein, werden" ragozása, „es gibt" használata, személyes és birtokos névmás ragozása; kapcsolatban a megfelelő olvasmányokkal és beszédgyakorlatokkal. Költemények könyv nélkül. Két hetenként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Schuster Alfréd, Német nyelvtan közvetlen módszer alapján. I. r.

Tanitotta: *dr. Moór Elemér.*

Történelem, heti 3 óra, Magyarország a magyarok beköltözése előtt. A pogányság kora. A keresztyénség elterjesztése és a királyság megalapitása. Magyarország alkotmányának kifejlődése. A királyság ujra szervezése, hűbéri alapon. A hunyadiak kora. A hanyatlás évei. Kézi könyv: Szigethy Lajos: Magyarok története I. r.

Tanitotta: *Bolla Lajos.*

Földrajz, heti 2 óra. Amerika és Ausztrália termé-

szeti és politikai viszonyai a nevezetesebb országok és európai gyarmatok kiemelésével. Fizikai földrajzból a legfontosabb természeti tünemények és a csillagászat elemei. Kézi könyv: Varga Ottó: Földrajz II. rész. Balogh Mór: Fizikai földrajz. Kogutovic: Atlasz.

Tanitotta: *dr. Ponyiczky Zoltán.*

Mennyiségtan, heti 3 óra. Összetett hármasszabály. Láncszabály. Kamatszámitás. Váltók diszkontálása. Középhatáridő számitás. Arányositás. Vegyitésszabály. Arany és ezüstszámitás. Havonként egy isk. dolgozat. Kézi könyv: dr. Lévay Ede: Közönséges Számtan.

Tanitotta: *Szabó Lajos.*

Rajzoló geometria, heti 2 óra. Egyenesvonalú idomok főbb tulajdonságai. A három-, négy-, sokszögek tulajdonsága és szerkesztése adott alkotó részekből. Hasonlóság, összeillőség, szimmetria. Sugárrendszer. Síkdiszitmények rajzolása és festése. Szerkesztési gyakorlatok. Kézi könyv: Zalányi—Major: Rajzoló geometria III. r.

Tanitotta: *Haberehrn Gusztáv Adolf.*

Testgyakorlás, mint a II. osztályban.

Tanitotta: *dr. Moór Elemér.*

Ének, mint az I. osztályban.

IV. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Karádi János.**

Vallástan, heti 2 óra. A ker. egyház története a reformáció előtt. Reformáció Németországban s Európa többi országaiban. Magyarország reformációja — különös tekintettel a vallásügyi törvényekre. Kézi könyv: Berecky Sándor: Ker. egyház története.

Tanitotta: *Chugyik Pál.*

Magyar nyelv, heti 4 óra. A stílus és stilisztika fo-

galma. Az irásmű és alkotórészei. A stilus grammatikai és esztétikai sajátságai. Verstani alapelemek. Toldiból egyes részletek könyv nélkül. Költemények könyv nélkül. Két hetenként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Ady—Endrei: Magyar stilisztika és Arany—Lehr Toldija.

Tanitotta: *dr. Moór Elemér.*

Latin nyelv, heti 6 óra. Caesarból: Caesar és Ariovistus. A gallok és germánok szokásai. Ovidiusból: A világ négy kora. Az özönviz. Deucalion és Pirrha. Daedalus és Icarus. Költői olvasmányokból könyv nélkül is. Az olvasmány alapján hadügyi és vallási régiségek. A hexameter. Az egyszerű mondat tanára vonatkozó ismeretek rendszerezése. Az összetett mondatok. Forditás magyarból latinra. Beszédgyakorlatok. Két hetenként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Pirchala: Latin nyelvtan, Latin olvasókönyv I. és II. k.

Tanitotta: *Karádi János.*

Német nyelv, heti 3 óra. Névmások, igék erős gyenge ragozása, a melléknév ragozása, fokozása és használata, az igék szenvedő alakja, kapcsolatban a megfelelő olvasmányokkal és beszédgyakorlatokkal. Költemények és prózai szövegek könyv nélkül. Két hetenként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Schuster Alfréd, Német nyelvtan közvetlen módszer alapján. I. r.

Tanitotta: *dr. Moór Elemér.*

Történelem, heti 3 óra. Magyarország története a Mohácsi vésztől napjainkig. Az egyes korszakok müvelődési viszonyai. Magyarország politikai földrajza. Hazánk viszonya Horvát-Szlavonországhoz és Ausztriához. Kézi könyv: Szigethy Lajos: Magyarok története II. r.

Tanitotta; *Bolla Lajos.*

Természetrajz, heti 3 óra. Őszi növények leirása. A növények szervei és ezeknek biologiája. Chemiai alapismeretek kisérleti úton. Természetes növényrendszertan. Kézi könyv: dr. Szilády Zoltán: Növénytan.

Tanitotta: *dr. Ponyiczky Zoltán.*

Mennyiségtan, heti 3 óra. Bevezetés az algebrába, az algebra jelei. Algebrai kifejezések összevonása. Alapműveletek egész és tört algebrai kifejezésekkel. Kommutativ, asszociativ és disztributiv tulajdonság. A hatvány és gyök fogalma. Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös. Elsőfokú egyenletek. A függvény fogalma. Első és másodfokú függvény grafikai ábrázolása. Elsőfokú egyenletrendszer grafikus megoldása. Havonként egy iskolai dolgozat. Kézi könyv: dr. Beke Manó: Algebra.

Tanította: *Haberehrn Gusztáv Adolf.*

Rajzoló geometria, heti 2 óra. A kör és a kúpszeletek főbb tulajdonságai. Planimetriai konstrukciók és szerkesztési gyakorlatok. Kézi könyv: Zalányi—Major: Rajzoló geometria III. r.

Tanította: *Haberehrn Gusztáv Adolf.*

Testgyakorlat, heti 1 óra. Szabad-, rend- és szergyakorlatok. Játék.

Tanította: *Haberehrn Gusztáv Adolf.*

Ének, mint az I. osztályban.

V. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Bolla Lajos.**

Vallástan, heti 2 óra. Bibliaismertetés. Az ó- és újszövetségi könyvek részletes ismertetése. Bibliai szakaszok olvasása s fejtegetése. Imák írása. A tanulók irásbelileg foglalkoztak Dániel próféta könyvével és Pál apostol levelével. Kézi könyv: Bereczky—Batizfalvi: Bibliaismertetés.

Tanította: *Mayer Pál.*

Magyar nyelv, heti 3 óra. Általános szerkezettan. A prózai műfajok elmélete. A tárgyalt műfajokkal kapcsolatos olvasmányok. Kötelező házi és iskolai olvasmányok. Szónoki beszédekből szemelvények könyv nélkül. Havonként egy

irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Négyesy László Retorikája.
Tanította: *dr. Moór Elemér.*

Latin nyelv, heti 6 óra. Az alak- és mondattan rendszeres ismétlése. Cicero De impero Gn. Pompei és pro Archia poeta c. beszédének olvasása. Ovidiusból: Janus Róma alapitása, Remus halála, Egyes részek könyv nélkül. A latin szöveggel kapcsolatos magyar szemelvények latinra fordítása. A vallási, állami és magánrégiségek megfelelő részletei. Két hetenként irásbeli dolgozat, fordítás magyarból latinra, félévenként egy-egy latinból magyarra. Kézi könyvek: Cserép: Szemelvények Ovidius műveiből, Kont—Schmidt: Cicero de imperio Gn. Pompei, Gréb: Cicero pro Archia poeta, Köpesdi—Cserép: Stilusgyakorlatok Ciceróhoz és Ovidius Fastijához, Cserép: Római régiségek.
Tanította: *dr. Gréb Gyula.*

Német nyelv, heti 3 óra. Az egyszerű mondat alaktanának rendszeres tárgyalása. A szórend tüzetes gyakorlása. A következő olvasmányok fordítása: Tarquinius Superbus und die sibyllinischen Bücher, Einkehr. Der Wolf und die Ziege. Die Wacht am Rhein. Das sittsame Kindi Elisabeths Rosen. Valamennyi olvasmány könyv nélkül is. Beszédgyakorlatok az olvasmány alapján. A megfelelő magyar gyakorlatok németre fordítása. Két hetenként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Dr. Szemák István: Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv.
Tanította: *dr. Gréb Gyula.*

Görög nyelv, heti 4 óra. Az irás és olvasás begyakorlása. Az olvasmányok alapján az attikai hang és alaktan a mi-végű igékig. Fordítás magyarból görögre. Beszédgyakorlatok. Gnómák könyv nélkül. 10 iskolai dolgozat. Kézi könyv; Dóczy: Görög nyelvtan, Görög olvasó és gyakorlókönyv I. rész.
Tanította: *Karádi János.*

Görögpótló irodalom, heti 2 óra. Homeros Iliasa és Odysseája, Herodotosból egyes szemelvények. Arany «Buda

halála», szemelvények Tinódi és Gyöngyösi műveiből. Kézi könyvek: Kempf: Homeros Iliása s Odysseája. Gréb: Szemelvények Herodotosból. Badics: Magyar irodalmi olvasókönyv, I. k.

Tanította: *dr. Moór Elemér.*

Görögpótló rajz, heti 2 óra. Kézügyességi és látást fejlesztő gyakorlatok. Egyenes vonal, négyzet- és körlap rajzolása különböző magasságban és helyzetben. Nagyméretű geometriai testek derékszögű beállításban. Emlékezetből való rajzolás. Ecsetkezelés gyakorlása.

Tanította: *Bolla Lajos.*

Történelem, heti 3 óra. A keleti népek története. A görög nép története. Róma története. Az ókori népek műveltségtörténete. Kézi könyv: Dr. Szigethy Lajos: Egyetemes Történet I. rész.

Tanitotta: *Bolla Lajos.*

Állattan, heti 3 óra. Az állati test belső szerkezete különös tekintettel az emberre. A szervek és működésük. Biologiai jelenségek. A hét állattipus leírása természetes rendszer alapján. Kézi könyv: dr. Szterényi Húgó: Állattan.

Tanitotta: *dr. Ponyiczky Zoltán.*

Mennyiségtan, heti 3 óra. Kézi könyvek: Kőnig—Beke: Algebra. Ábel—Polikeit—Lévay: Mértan. Elsőfokú egyenletrendszer. Négyzetgyök. Köbgyök. Másodfokú egyenlet és függvény algebrai és grafikus megoldása. Gyökvonás grafikonnal. Planimetria. Havonként egy irásbeli isk. dolgozat.

Tanította: *Szabó Lajos.*

Testgyakorlat, heti 1 óra. Katonai menet és rendgyakorlatok, menetközben a szabadban is begyakorolva. Távbecslés, menetelés, tájékozódás a környéken a szabadban. Szertornázás. A téli hónapokon korcsolyázás. Tavaszszal mezei munka.

Tanította: *Valent József.*

Ének, mint az I. osztályban.

VI. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Valent József.**

Vallástan. A ker. egyház története a keresztyénség keletkezésétől a westphaliai békekötésig. A keresztyénség keletkezése. Nagy Constantin s a pápaság kifejlődése. A reformátio előhirnökei. Luther és a reformátorok. elterjedése, a 30 éves vallásháború. Irásbelileg: Egyháztörténeti események összevetve a világtörténet eseményeivel évszámokban. Luther élete. Kézi könyv: Bereczky: Egyháztörténet.

Tanította: *Mayer Pál.*

Magyar nyelv, heti 3 óra. A költészet fogalma, jelentősége. A költői mű s a tantervben előirt olvasmányok tárgyalása alapján a költői műfajok s azok elemzése. Az olvasmányokból egyes részek könyv nélkül is. Fogalmazási gyakorlatok. Havonként egy irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Négyesy László Poétikája.

Tanította: *Valent József.*

Latin nyelv, heti 5 óra. Bevezetés a latin történetirókhoz, a történetirás kezdete. Livius: ab urbe cond. l. II-ből a köztársaság megalakulása, a néptribunság, a dictatúra kifejlődése. A l. XXI-ből a II. pun háboru okai, Hannibal átkél az Alpokon. Trasumenus, Cannae fejezetek forditása. Alkalmilag a hadi régiségek. Miért irta Livius történetét? Miért nem alakulhatott ki hamarabb a római köztársaság? stb. kérdések felvetése. A forditottak tartalmu megbeszélése (latinról is); a római háborúk megbeszélése a mai világháboruhoz hasonlitva. Könyvnélküli. Livius élete és művei. Vergilius I. éneke végig, a II. bő szemelvényekben, a többi kurzorius olvasással. A szebb részletek könyv nélkül; Vergiliusszal kapcsolatban a vallási régiségek. Mindkét auctorhoz a megfelelő stilusgyakorlat. Az alaktan és mondattan főbb pontjainak átismétlésére kéthetenként iskolai irásbeli dolgozat. Kettő latinról magyarra. Kézi könyvek: Szemel-

vények Livius római történetéből, magyarázta Kalmár Elek. Szemelvények Vergilius Aeneiséből, magyarázta dr. Cserép József. Wirth: Latin stilusgyakorlatok. Dr. Cserép József: Római régiségek és a római irodalomtörténet vázlata.

Tanitotta: *Valent József.*

Német nyelv, heti 3 óra. Az alaktan és szórend ismétlése, az egyszerü és az összetett mondat, mellé- és alárendelt mondatok. A következő olvasmányok fordítása. Belsazar. Der hörnerne Siegfrid. Die Nibelungen. Kaiser Fridrich im Kyffhäuser. Die Wacht am Rhein. Erlkönig. Die Bürgschaft. Valamennyi olvasmány könyv nélkül is. Beszédgyakorlatok az olvasmányok alapján. A megfelelő magyar gyakorlatok németre fordítása. Kéthetenként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Dr. Szemák István: Német nyelv-, olvasó és gyakorló könyv. Dr. Szemák és Haitsch: Német olvasókönyv III. rész.

Tanitotta: *dr. Gréb Gyula.*

Görög nyelv, heti 5 óra. A mult évi nyelvtani anyag ismétlése. Az olvasókönyv 1—11-ik olvasmánya alapján a „mi" végü igék ragozása. Az igék csoportositása. Mondattani fő tudnivalók. A megfelelő magyar szövegből szemelvényes fordítás görögre. Irodalmi szemelvények fordítása. Az Anabasisból: Xenophon fellépése, A görögök meglátják a tengert. A Memorabiliából. Nincs nagyobb kincs az igaz barátnál. Szemelvények a lyrikusokból, nagy részük könyv nélkül is. Két hetenként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Dóczi: Görög nyelvtan, Görög olvasó és gyakorlókönyv III. r.

Tanitotta: *Karádi János.*

Görögpótló irodalom, heti 3 óra. Szemelvények a görög lirai költészetből. A klasszikus versmértékü magyar lirikusok válogatott költeményei. A görög dráma irodalomból Aischylos Agamemnonja, Sophokles. Antigoneja, Euripides „Jphigenia Taurisban" c. műve. Kézi könyv: dr. Badics Ferencz: Magyar irodalmi olvasókönyv, II. r. Csengeri: Aischylos Agamemnonja, Csiky: Sophokles Antigoneja, Kempf: Euripides „Jphigenia Taurisban."

Tanitotta: *Nagy Imre.*

Görögpótló rajz, heti 2 óra. Leveleket, lepkéket, testcsoportokat, agyagedényeket, egyszerü butorokat, magyar stilusu síkdiszitményeket rajzoltak és festettek a tanulók egy és több szinben.

Tanitotta : *Bolla Lajos.*

Történelem, heti 3 óra. A középkori intézmények kifejlődése, virágzása és hanyatlása. Nemzet államok megalakulása és ezek története a magyar nemzeti történelmi korszakainak beosztása alapján. A nagy fölfedezések, a renaisance, a reformáció és az ellenreformáció. Kézi könyv : dr. Szigethy Lajos Egyetemes történet II. r.

Tanitotta: *Bolla Lajos.*

Ásványtan, heti 3 óra. Az ásványok alaki, fizikai és chemiai tulajdonságai. A legfontosabb ásványok ismertetése természetes rendszer alapján. A földtan elemei. Kézi könyv : Szterényi Hugó: Ásványtan és Chemia.

Tanitotta : *dr. Ponyiczky Zoltán.*

Mennyiségtan, heti 4 óra. a) Algebra : A hatványozás általánositása. Gyökmennyiségek. Számrendszerek. Logarithmus. Irracionális és exponenciális egyenletek. Számtani és véges geometriai sor. b) Geometria : A kör. Trigonometria. Havonként egy iskolai dolgozat. Kézi könyvek : dr. Beke Manó: Algebra : Ábel—Lévay Polikeit : Mértan I. r. Dr. Lutter Nándor : Logarithmus táblák.

Tanitotta : *Haberehrn Gusztáv Adolf.*

Testgyakorlat, heti 1 óra. Mint az V. osztályban.

Tanitotta : *Valent József.*

Ének, mint az I. osztályban.

VII. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Szabó Lajos.**

Vallástan, heti 2 óra. Az egyetemes keresztyén egyház története a wesztfáliai békétől korunkig és a magyar

evangélikus egyház története. Kézi könyv: Bereczky Sándor: Az egyet. ker. egyház története.

Tanította: *Chugyik Pál.*

Magyar nyelv, heti 3 óra. A magyar nemzeti irodalom fejlődésének története 1820-ig az egyes korszakok művelődési viszonyainak ismertetésével. A tantervben előirt kötelező olvasmányok. Havonként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Beöthy: A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése, I. r. Szinnyey: A magyar nyelv.

Tanította: *Nagy Imre.*

Latin nyelv, heti 5 óra. Sallustius Jugurthájából az 5—16., 20—22., 26—35., 40—44., 73., 114. fejezet. Cicero in Catilinam I. Vergilius Aeneiséből a VI. ének csekély kihagyással, a IX. és 309—450. Az egyes auctorokból kurziv forditások. A latin szöveggel kapcsolatos magyar szemelvények latinra forditása. A szebb részletek könyv nélkül. Állami vallási és magánrégiségek. Az alak- és mondattan főbb pontjainak ismétlésére kéthetenként irásbeli dolgozat felváltva latinból és magyarból. Kézi könyv: Cserép: Szemelv. Vergilius Aeneiséből, Burián—Kara: Sallustius: De bello Jugurthino. Boros: Cicero: Jn Catilinam orationes IV. Burián—Kara—Székely—Wirth: Latin stilusgyakorlatok. Cserép: Római régiségek.

Tanította: *Nagy Imre.*

Görög nyelv, heti 5 óra. Homeros Odysszeiájából az I. VI. és IX. énekek görögül, a többi részek bő szemelvényekben magyarul. Az olvasottak alapján a Homerosi világ összefoglaló megbeszélése. Herodotos művéből: Amasis és Polykrates, Xerxes és Demaratos. Athén dicsérete. A thermopylaii csata. Az ó- és uj ión dialektus megfigyeltetése. Könyvnélküli. Havonként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Kempf: Szemelvények az Odysseiából, Vietorisz: Szemelvények Herodotos történeti munkájából.

Tanította: *Karádi János.*

Német nyelv, heti 3 óra. Goethe: Hermann und Do-

rothea I. IV. és VII. énekéből, Die Wacht am Rhein. Nibelungenliedből, Gudrunliedből, Lessing Laokonjából szemelvények fordítása. Egyes részletek könyv nélkül. A kapcsolatos magyar szemelvények fordítása. Beszédgyakorlatok az olvasmányok alapján, tartalmi összefoglalások német nyelven. A német irodalom főbb mozzanatainak és kiválóbb alakjainak ismertetése a legrégibb időktől Lessing haláláig. Havonként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Goethe, Hermann und Dorothea, magyarázta Wéber R. Szemák: Német olvasókönyv IV. rész. Szemák: Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv. Szele—Oszthie: Német stilusgyakorlatok.

Tanitotta: *dr. Gréb Gyula.*

Történelem, heti 3 óra. Az ujkor története 1648-tól 1883-ig s ezzel kapcsolatban a magyar nemzet történelmének megfelelő szakasza. Az európai és amerikai államok politikai földrajza. Kézi könyv: dr. Szigety Lajos: Egyetemes Történet III. r.

Tanitotta: *Bolla Lajos.*

Természettan, heti 4 óra. A szilárd, cseppfolyós és légnemű testek mechanikája. Hangtan. Fénytan. Kézi könyv: dr. Kovács—Frőhlich: Fizika.

Tanitotta: *Haberehrn Gusztáv Adolf.*

Mennyiségtan, heti 3 óra. Kamatos kamat és járadék számitás. Végtelen geom. haladvány. A végtelen sorok. A másodfokú egész függvény. Algebrai mennyiségek geom. ábrázolása. Minimum maximum. Sztereomeiria és Elemző mértan legfontosabb tételei. Havonként egy irásbeli isk. dolgozat. Kézi könyv: Kőnig—Beke Algebra. Ábel—Polikeit—Lévay: Mértan II. r. Lutter Lojarithmus tábla.

Tanitotta: *Szabó Lajos.*

Testgyakorlat, heti 1 óra. Szabad-, rend- és szergyakorlatok. Menetelés, kanyarodás, rendek és kettős rendek alakitása. Kettős rendek alakitása menetközben, szakadozás. Szögvonulás és huzódás különös tekintettel a kato-

nai rendgyakorlatokra. Országuton való menetelés. Tájékozódás katonai térkép és iránytű segitségével.

Tanitotta: *Haberehrn Gusztáv Adolf.*

Ének, mint az I. osztályban.

VIII. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: **Dr. Gréb Gyula.**

Vallástan, heti 2 óra. Az Istenről, az emberről, a Krisztusról, az üdv elsajátitásáról és a végső dolgokról. Kézi könyv: Zsilinszky Mihály: Ker. hit- és erkölcstan.

Tanitotta: *Chugyik Pál.*

Magyar nyelv, heti 3 óra. Nemzeti irodalmunk fejlődésének története az előirt olvasmányok alapján, különös tekintettel nemzetünk történetére és művelődési viszonyaira. A kiválóbb irodalmi művek tartalma; szemelvények könyv nélkül is. Havonként egy irásbeli dolgozat. A magyar nyelv törvényeinek s történetének ismerete, Szinnyeinek a magyar nyelv műve alapján. Kézi könyv: Beöthy: A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése, II. k.

Tanitotta: *dr. Osváth Gedeon.*

***Latin nyelv**, heti 4 óra. Horatius: Carm. I. 1. 2. 3. 4. II. 14. Epod. 1. Sat. II. 6, Epist I. 20. II. 3. Néhány költemény könyv nélkül is. Cicero: De officiis I. könyvének 1—4, 15, 17—19 fejezete. Az irodalomtörténet és régiségtan rendszeres összefoglalása. A főbb bölcseleti irányok ismertetése. Két hetenként irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Wirth Gyula: Szemelvények Q. Horatius Flaccus műveiből. Dr. Boros Gábor: Cicero bölcseleti müveiből szemelvények. Dr. Cserép József: Római régiségek és a római irodalomtörténet vázlata. Pirchala: Latin nyelvtan.

Tanitotta: *dr. Gréb Gyula.*

Görög nyelv, heti 4 óra. Homeros Iliasából az I. V. és VI. ének görögül, a többi bő szemelvényekben magyarul.

* A rendes érettségi vizsgálat alkalmával a latin nyelvből a vizsgáztatást dr. Gréb Gyula szaktanár betegsége folytán Nagy Imre kartársunk végezte.

Platon Apologiája. A görög irodalomtörténet áttekintése. Nyelvtani összefoglalások. Irásbeli dolgozat havonként. Kézi könyv: Kempf: Szemelvények az Iliasból, Dr. Simon József: Szemelvények Platonból.

Tanította: *Karádi János.*

Német nyelv, heti 3 óra. Goethe: Heidenröslein, Natur und Kunst. Schiller: Hoffnung, Wilhelm Tell I. III. és V. felvonásából szemelvények fordítása. Die Wacht am Rhein. A költemények könyv nélkül is. A kapcsolatos magyar szemelvények fordítása. Beszédgyakorlatok az olvasmányok alapján. Tartalmi összefoglalások német nyelven. A német irodalom folytatólagos ismertetése: Herder, Sturm und Drang, Goethe, Schiller. Havonként iskolai irásbeli dolgozat. Kézi könyv: Schiller: Wilhelm Tell, kiadta Heinrik G.: Szemák: Német olvasókönyv IV. rész. Szemák: Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv. Szele—Oszthie: Német stilusgyakorlatok.

Tanitotta: *dr. Gréb Gyula.*

Történelem, heti 3 óra. Magyarország oknyomozó történelme napjainkig az egyetemes történelemmel kapcsolatban. Hazánk jelen korának politikai, gazdasági és müveltségi viszonyai. Kézi könyv: dr. Szigethy Lajos: A magyar nemzet oknyomozó története.

Tanitotta: *Bolla Lajos.*

Természettan, heti 4 óra. Hőtan. Delejesség. Elektromosság. Kozmográfia elemei. Kézi könyv: Dr. Kovács Zoltán: Fizika.

Tanitotta: *Szabó Lajos.*

Mennyiségtan, heti 2 óra. Kombinatorika. Newton binomialis tétele. A gömbháromszögtan sinus- és cos. tétele. Geographiai helyek egymástól való távolságának meghatározása. A középiskolai algebrai és geometriai tananyag rendszeres összefoglalása. Kézi könyv: König—Beke: Algebra. Ábel—Lévay—Polikeit: Mértan. Lutter: Logarithmustábla.

Tanitotta: *Szabó Lajos.*

Filozofia, heti 3 óra. A filozófia fogalma és felosztása. Általános bevezetés a pszichológiába. A testi és lelki jelenségek viszonya. A gondolkodás, az érzelem, az akarat pszichológiája. A logika fogalma és fölosztása. Logikai alapelvek. Logikai formák és módszerek. A tudomány fogalma és fölosztása. Kézi könyv: Dr. Kormis Gyula: A pszichológia és logika elemei.

Tanitotta: *dr. Osváth Gedeon.*

Testgyakorlat, heti 1 óra. Tananyag ugyanaz, mint a VII. osztályban.

Tanitotta: *Haberehrn Gusztáv Adolf.*

Ének, mint az I. osztályban.

Magyar irásbeli dolgozatok.

V. OSZTÁLY.

1. Háborus élményeim a vakációban. (Levél). 2. Szeressük szüleinket! (Sokrates után). 3. Az ősz Toldi fajszeretete. 4. Milyen körülményektől és okoktól függ valamely hadsereg győzelme? (Salamon alapján). 5. Magyarország társadalmi viszonyai az abszolutizmus idejében. („Az új földesur" alapján). 6. Kazinczy pályájának jelentősége. (Kölcsey emlékbeszéde alapján).

VI. OSZTÁLY.

1. Mese vagy monda a nép ajkáról. 2. Szondi alakja a ballada költészetben. 3. Mátyás a magyar nép mondáiban. 4. A tanuló hazafiui kötelességei a mai háborus időkben. 5. Hogyan fogott egy öreg népfelkelő három muszkát? 6. A magyar népdal jellemző sajátságai a háborus katonadalokban. 7. A Kárpátok jelentősége a mostani háborúkban. 8. Tragikus jellemek Shakaspeare Julius Caesarjában.

VII. OSZTÁLY.

1. Katonákat visz a vonat, (háborus élmény). 2. A nemzeti érzés középkori irodalmi emlékeinkben. 3. A hazafias elem a protestáns kor lirájában. 4. A magyar katona alakja Balassinál és a mai háborus költészetben. 5. Mennyiben fejezi ki a közhangulatot a kurucvilág költészete? 6. Minő eredményeket ért el már nemzetünk a mai világháboruban? 7. A nagyobb külföldi eszmeáramlatok hatása irodalmunkra a XVIII. században.

VIII. OSZTÁLY.

1. Kisfaludy Mohácsa mint korkép és a mai nagy idők. 2. Bánk bán tragikuma. 3. A magyar diákság szerepe a világháboruban. 4. Petőfi a szabadság költője. 5. Az ember sorsa Madách »Az ember tragédiája« c. művében. 6. A reform kor eszméi irodalmunk költői műveiben.

Rendkivüli tantárgyak.

Gyorsirás.

Levelező gyorsirás, heti 2 órában. Tankönyv: Bódogh János: Levelező gyorsirás I. rész, XVII. kiadás.

Tanìtotta: *Nagy Imre.*

Zene.

Heti órák száma: 2 óra a kezdők és 2 óra a haladók részére. Ezenkivül időközönként heti 2 óra zenekari kiképzés a haladók részére.

A tanulók száma: Az év elején 33, a tanév végén 28 tanuló.

A tanitás tárgya: *A) A hegedű és vonó*, alkatrészei, ápolásuk, tartásuk, segédeszközei, a vonó vezetése és beosztása, a test tartása, az ujjrend, a hangolás, számolás és a dobbantás.

B) Zeneelméleti rész: A zenéről általában, a hang, hangrendszer, hangjegyek, kulcs, módositójelek, hanglépcső, a hangmagasság jelzése, hangközök, hanglétra, a szünjel, a hangjegyek meghosszabbitása jelekkel (nyujtópont, kötőiv, korona) az időmérték, az ütem, ütenyjelzők, a hangerősség, jelek, könnyitések a hangjegyek irásánál, végül hangjegyek, szavak és egyéb röviditések.

C) Gyakorlatok: 1. A kezdőkkel Bloch—hegedű iskola I. rész 1—152. számig, a haladókkal folytatólagosan 210. számig; utóbbiakkal továbbá nevesebb szerzők müveiből összeállitott zenekari darabok gyakorlása.

Nyilvános szereplés: A haladókból alakitott zenekar a kárpáti falvak javára 1916. május hó 1-én rendezett nyilvános ünnepélyen egy indulót és egyveleget adott elő.

Tanitotta: *Rosner Lajos.*

Egészségtan.

Átvett tananyag: Az emberi test szerkezete, a szervek életműködései. A táplálkozás egészségtana. A levegő, viz, talaj és ruházat egészségtani szempontból. Lakás, fütés, világitás, szellőztetés. Az iskolák egészségtana. Iskolai és ipari betegségek. Heveny és idült fertőző betegségek. Első segélynyujtás betegeknél.

Heti 1 órában előadta a VII. és VIII. o. tanulóknak:

dr. Gál Adolf.

Iskolaszerek gyarapodása.

a) Tanári könyvtár.

1. Ajándék utján:

Fodor Á: A madarak és fák napjáról szóló iskolai jelentések V. évkönyve. (A m. kir. vall. és közokt. miniszter úr ajándéka.) Révai: Nagy Lexikon 12. és 13. kötete. (A m. kir. vall. és közokt. miniszteriumtól.) A M. Tud. Akadémia könyvkiadóhivatalában még kapható akadémiai kiadványok jegyzéke. A debreceni m. kir. tudományos egyetem tanrendje az 1915/16. tanév II. felére. Kner I.: Könyv a könyvről. (A szerző ajándéka.) Chugyik P.: Mult, jelen és jövő. (A szerző ajándéka.) Persius: Satirarum liber. (Valent József tanár úr ajándéka.) Plautus: Miles gloriosus. (Valent József tanár úr ajándéka.) Cserny E.: Slovenská csitanka II. rész. Gyámintézet. Vörös kereszt. Hivatalos közlöny. Néptanitók lapja.

2. Vétel utján:

Gombocz I. és Melich I.: Magyar etymologiai szótár 2—4 füzete. Takács Sándor: Rajzok a török világból. 1. és 2. k. Csengeri János: Euripides drámái 2-ik kötete. Fabriczy Kornél—Rózsaffi D.: Kissebb dolgozatai. Földes Béla: A nemzetközi kereskedelem elméletéhez. Ifj. dr. Szüts A.: A földi giliszta idegrendszerének finomabb szerkezete. Q. Horatius Flaccus: Episteln: kiadta: Schütz H. Magyar történelmi emlékek 40-ik kötete. Mahler Ede: Ókori chronologiai kutatások. Goldziher Ignácz: Vámbéry Ármin tiszt. tag emlékezete. Dr. Szendrei Ede: Rónai Horváth Jenő tiszteleti

tag emlékezete. Simonyi Zs. Jelentéstani szempontok. Hegedüs J.: „Schesaeus Ruinae Pannodicae" c. epikus költeménye. Darkó J.: Bölcs Leó taktikájának hitelessége. Nagy L.: A háború és a gyermek lelke. Dr. Lányi Mihály: A háborn és a jövő. Binet A.-Dienes V. dr.: Az iskolás gyermek lélektana. Újházi L.: Magyar történelmi emlékek. Karácsonyi J.: Szt.-László meghóditja a régi Szlavóniát. Csekey I.: A magyar pragmatica sanctió irott eredetijéről. Fellner F.: Ausztria és Magyarország nemzeti jövedelme. Szóval s tollal a hazáért. Sajtó alá rendezte Kosztolányi Zoltán. Kelemen Béla: Magyar és német nagy kézi szótár. Nyelvtudományi közlemények. Nyelvtudomány. Magyar irodalomtörténet. Nyugat. Földrajzi közlemények. Mathematikai és természettudományi értesitő. Evangélikus lap. Evangelikus őrálló. Akadémiai Értesitő. Akadémiai kiadványok. Hivatalos közlöny. Természet. Természettudományi Közlöny. Botanikai közlemények. Magyar Chemiai folyóirat. Archaelogiai értesitő. Magyar nyelv. Müvészet. Magyar iparmüvészet. Neue Jahrbücher für das klassische Altertum, Geschichte und für Pädagogik. Történeti szemle. Magyar nyelvőr. Állattani közlemények. Magyar Paedagogia. Magyar Irók. Egyetemes Phiologiai Közlöny. Athenaeum. Hivatalos Értesitő.

b) Ifjuságí könyvtár.

1. Vétel utján:

Mikszáth Kálmán: Beszélő köntös. Tavaszi rügyek. Az uj Zrinyiász. Tót atyafiak. A jó palócok. Szent Péter esernyője. Prakovszky a siket kovács. Besztercze ostroma. Az én kortársaim. A tekintetes vármegye. A gavallérok. Demokraták. Ne okoskodj Pista. Akli Miklós. Jókai Mór: Babérlevelek, czipruslombok. Erdély aranykora. A kőszivü ember fiai. Törökvilág Magyarországon. A janicsárok végnapjai. A régi jó táblabirák. Csataképek 2 kötet. Sárga rózsa. Szegény gazdagok, 2 példány. Szeretve mind a vérpadig. A debreceni lunatikus. Öreg ember nem vén ember. Egy magyar nábob. Kárpáthy Zoltán. Névtelen vár. Politikai divatok. Rab Ráby. Az elátkozott család. Mire megvénülünk.

Az arany ember. A gazdag szegények. A barátfalvi levita. Verne Gyula: A Robinsonok iskolája. Kétévi vakáció. Grant kapitány gyermekei. Strogoff Mihály utazása. Sándor Mátyás. Benedek Marcell: A magyar nemzet története a költők dalaiban. Szuchovszky Lajos: Hőseinkről. Dr. Kéki Lajos: A világirodalom klasszikusai. B. Kemény Zsigmond: Zord idők. Szerelem és hiuság. A rajongók. Sienkievicz Henrik: Quo vadis? Vas Gereben: Nagy idők, nagy emberek. A nemzet napszámosai. Szabó Károly: A magyarok tetteiről. Kézai Simon: Magyar krónikája. Madzsar Imre: Bécsi képes krónika. Balassa Bálint: Válogatott költeményei. Katona Lajos: Gesta Romanorum. Virág Benedek: Válogatott költeményei. Dugonics András: Báthori Mária. Kármán József: Fanni hagyományai. Csokonai Vitéz M. Lilla. Dorottya. Császár Mihály: Galeottó Marzió könyve. Kölcsey Ferencz: Parainesis Kölcsey Kálmánhoz. Kardos Albert: Kuruczvilág költészete, 2 példány. Petőfi Sándor: Költeményei 2 példány. Helység kalapácsa. János vitéz. Barátság és szerelem 2 példány. Családi versei. Elbeszélések. Beszélyei. Tigris és Hiéna. Uti rajzok. Az apostol. Elbeszélő költeményei 2 példány. Románczok. Haza és szabadság 2 példány. Vegyes költeményei. Összes költeményei. Kisfaludy Károly: Tihamér. Iréne 2 példány. Arany János: Gyöngyösi István. Orczy Lőrincz. A nemzeti vers idomokról. Vojtina levelei öccséhez. Toldi szerelme. Válogatott balladái. Buda halála 2 példány. A nagyidai czigányok. Murány ostroma. Gr. Széchényi István: Hitel, 3 példány. Vörösmarty Mihály: Lirai és vegyes költeményei, 2 példány. Eger. Az áldozat. Beszélyei és regéi. Zalán futása, 2 példány. Összes költeményei. Csongor és Tünde, 2 példány. Tompa Mihály: Regéi. Összes költeményei. B. Jósika Miklós: Bornemissza Anna. Abafi. Zólyomi. Czuczor Gergely: Népies költeményei. Hőskölteményei és meséi. Költeményei. Garay János: Balladái és életképei. Bajza József: Költeményei. Fáy András: Válogatott meséi. Bélteky ház. Nagy Ignácz: Tisztujitás. Hugó Károly: Bankár és báró. Csiky Gergely: Nagymama. B. Balogh Benedek: A székelyek Erdélyben. Szigligeti Ede: II. Rákóczy Ferenc

fogsága. Liliomfi, 2 példány. A trónkereső. Csikós. Magyar színészek életrajzai. Deák Ferencz: 1861. első felirati beszéde. Második felirati beszéde. Dóczy Lajos: A csók, 2 példány. Madách Imre: Az ember tragédiája 6 példány. Tóth Ede: A falu rossza, 2 példány. A tolonc. A kintornás család. Tóth Kálmán: A király házasodik. Rákosi Jenő: Aesopus, 2 példány. Imre Sándor: A népköltészet és ballada. Erdélyi János: Aestheticai előtanulmányok. Arany László: A magyar politikai költészetről. Magyar népmese gyüjtemény. Gyulai Pál: Egy anya. A vén színész. Szilágyi és Hajmási: Egy régi udvarház utolsó gazdája. Költeményei. Katona és Bánk Bánja. Katona József: Bánk Bán. B. Eötvös József: A falu jegyzője. Dr. Balogh Artur: A magyar közjog. Schmidt Márton: Görög régiségek. Lechner Jenő: Épitészeti enciklopedia. Falcsik Dezső: Magyar közigazgatási jog. Lévay Ede: Mathematikai képletek gyüjteménye. Darnay Kálmán: Magyarország őskora. Haugh Béla: Fiamnak. Bálint Károly: Történelmi helynevek és mükifejezések. Marczali Henrik: Magyar történeti kutfők kézikönyve. Kiss József: Összes költeményei. Somló Károly: Közhasznú zsebkönyv. Vajda Gyula: A háboru költészete. Százados István: Hindenburg. Trobenius Hermann: Németország sorsdöntő órája. Wittman Viktor: Repülőgépekről. Gonda Béla: Hadiflotta. Mikes Lajos: Zeppelin. Pilch Jenő: Ausztria és Magyarország hadserege. Sándor Szilárd. A modern háboru eszközei. Molnár Viktor: Vöröskereszt. Aage Madelung: Hadinaplóm. Kozma Andor: A katona a magyar költészetben. Bajza József munkái. Baksay Sándor: Szederindák. Beöthy—Badics: Képes irodalom történet. Endrődy Sándor: A magyar költészet kincsesháza. Herczegh Ferencz: A pogányok. Sipulus. Humoreszkek. Ujabb humoreszkek. Rákosi Viktor: Elnémult harangok. Szabolcska Mihály: Hangulatok. Ortutay István: József főherceg élete. Kiss József: Háborus versei. Emőd Tamás: Dicséret, dicsőség. Laczkó Andor: A drámairó. Peterdi Sándor: Az orr. Gabányi Árpád: A kakasüllőn. Volapük. Krudy Gyula: Pályaválasztás előtt. Telekes Béla: Diákkisasszony. Radó Antal:

Háborus Strófák. Szabolcska Mihály: Háborus versek könyve. Emile Guiard: A légy. Vietórisz József: Levelek a harctérre. Molnár Ferenc: Fehér felhő. Szemere György: Nagy idők emlékére. Pálffy Albert: Esztike kisasszony professzora. Vámbéri Ármin: Küzdelmeim. Kacskovics K.: Plutarchos Párhuzamos életrajzai.

2. Ajándék utján:

Cooper: Utmutató. (Vantsay Sándor IV. o. t. ajándéka.) Verne Gyula: Zöld sugár. (Joób Géza VII. o. t. ajándéka.) Csokonai Vitéz M.: Dorottya. Balassa Bálint: Válogatott költeményei. Kardos Albert: Kuruc világ költészete. (Márton Mihály VII. o. t. ajándéka.) Chugyik Pál: Mult, jelen, jövő. (Szerző ajándéka.) Zempléni Gy.: Maczkó Feri története. Ábrányi E.: Ujabb költeményei a világirodalomból. (Tellér Kamill III. o. t. ajándéka.) Baróti Lajos: Törökvilág Magyarországon. Cooper: Az utolsó mohikán. Barfus: Az elefántok hazájában. (Vas István III. o. t. ajándéka.)

Folyóiratok:

Ifju évek, 8 példány. Juventus 1 példány. Vasárnapi könyv 2 példány. Szegedi gyorsiró.

Ifjusági segélykönyvtár.

A tanév elején megalakult az ifjusági segélykönyvtár, amelynek célja jó előmenetelü és szegénysorsu tanulókat könyvsegélyben részesiteni.

E tanévben a segélykönyvtár ajándék utján kapott következő tankönyvekkel vetette meg alapját:

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t.-tól:

1. Csengeri: Agamemnon, 2. Dóczi: Görög olvasó- és gyakorlókönyv, 3. Boros: M. T. Ciceronis in L. S. Catilinam orationes quattuor, 4. Szemák: Német irodalomtörténeti olvasó, 5. Elischer—Fröhlich: Homerosi szótár, 6—7. Beöthy: A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése I. és II. k. 8., Kovács—Fröhlich: Fizika, 9. Dóczi: Görög olvasó és gyakorlókönyv, 13. Badics: Magyar irodalmi

olvasókönyv, 14--15. Zalányi: Rajzoló geometria, 16—17. Lévay: Számtan, 18. Ady—Endrei: Magyar stilisztika, 19. Balog: Fizikai és mathematikai földrajz, 20. Schuster: Német nyelvtan, 21—22. Szemák—Haits: Német olvasókönyv, 23-28. 29. Kont: M. T. Cicero pro P. Sestio oratio, 30. Gréb: Pro Archia poeta, 31. Schuster: Német nyelvtan, 32—34. Zalányi—Major: Rajzoló geometria, 35. Ady—Endrei: Magyar stilisztika, 36. Beke: Algebra, 37. Lévay: Számtan, 38—40. Pirchala; Latin olvasó- és gyakorló könyv, Latin nyelvtan, 41. Szemák: Német nyelv- és olvasókönyv.

Kókai Lajos kiadó ajándéka:

Bereczky: Ószövetségi élet- és jellemképek s tanitások, Jézus élete és tanitása, Keresztyén hit- és erkölcstan, A keresztyén egyház rövid története, Az egyetemes keresztyén egyház története, Keresztyén hit- és erkölcstan.

Kálmán Sándor V. o. tanulótól:

42. Szterényi: Állattan, 44—44. Kempf. Homeros Iliasa és Odysseája, 45. Köpesdy—Cserép: Stilusgyakorlatok, 46. Négyesy: Retorika, 47. Szigethy: Egyetemes világtörténet, 48. Badics: Magyar irodalmi olvasó, 49—50. Gréb: Pro Archia poeta, Szemelvények Herodotosból.

Benke János V. o. tanulótól:

51. Kempf: Szemelvények az Odysseiából, 52. Badics: Magyar irodalmi olvasókönyv.

Dobák László V. o. tanulótól:

53. Geréb: Szemelvények Herodotosból.

Tellér Kamillo III. o. tanulótól:

54. Bereczky: A ker. egyház rövid történnte.

A segélykönyvtár összes vagyona tehát 54 darab tankönyv 136 korona értékben.

Haberehrn Gusztáv Adolf
felügyelő tanár.

c) Fizikai szertár.

Pyrometer, 4 pálcikával, (vörösréz, sárgaréz, vas és cink.) Légtörszerszám üvegből. Tyndallféle készülék a cent-

rifugálgépre. Radiometer. Daniell-féle hygrometer. Vasreszelék. Aranylemezes elektroszkóp, különálló kondenzatorral. Elektrofor. Megosztási öngerjesztő elektromos gép. Aethergyujtó készülék. Villámló tábla. Üveg átfurási készülék. Egyetemes állvány. Lánc horoggal kisérletekhez. Izolált asztalka. Szétszedhető leydeni palack. Franklin tábla. Volt-féle oszlop. Tangens tájoló. Nobili-féle galvanometer. Indukciós tekercspár. Ruhmkorff-féle szikrainduktor. 3 darab Geissler cső. Crookes-féle cső árnyékvető kereszttel. 2 kgr. higany. 20 négyzet miliméter platinalemez. 20 cm. platinadrót. Egy 130 mm. hosszú nikkelezett csiptető.

d) Fiológiai gyüjtemény.

A görög sziuház gipszmintája. Az iskolai auktorok főbb művei átlag 4—4 példányban a szóbeli érettségi vizsgálat céljaira összesen 103 kötet, ebből 11 kötet Valent József tanár ur ajándéka.

e) Rajzszertár.

Ajándékozás utján:

Egy darab keretes üvegállvány. Ajándékozó: Reiner Sándor VII. o. t.

Vétel utján:

„Normál-tanmenet az általános irányú középfoku rajzoktatás számára.“ 1 darab magyar ékitményes butykos. 1 darab csutora. 1 darab korong. 1 darab obeliszk. 1 darab gyűrü. 1 darab épületsarok ablakkal, ajtóval. 7 darab nagy agyagedény.

f) Éremgyüjtemény.

Reiner Irma I. o. t. 4 darab Árpádkori ezüst lemezpénzt adományozott.

A természetrajzi szertár, Chémiai szertár és Tornaszertár:

Változatlan.

Petőfi önképzőkör.

A háborus viszonyok miatt körünk csak 1915. dec. 9-én tarthatta meg alakuló ülését 24 rendes és 44 rendkivüli taggal. A tisztikar a következőkép alakult: iljusági elnök: Kemény Gábor VIII. o. t., majd ennek lemondása után Kovács Sándor VIII. o. t., főjegyző: Spiczer Endre: VIII. o. t., aljegyző: Szabó Béla: VII. o. t., pénztárosok: Nagy Béla és Joób Géza VII. o. t., főkönyvtáros: Riecsánszky Endre VII. o. t., alkönyvtárosok: Gróf Endre és Szegedy István VII. o. t. A dolgozatbiráló bizottság tagjai: Kemény Gábor Kovács Sándor és Spiczer Endre VIII., Joób Géza, Nagy Béla és Szabó Béla VII. o. t.

Ami a kör 1915/16. évi müködését illeti, tartott 1 alakuló-, 9 rendes- és 1 zárógyülést, azonkivül rendezett 3 hazafias ünnepélyt. A gyülések tárgyát dolgozatok s az ezekre irt birálatok felolvasása, szabadelőadások, költemények, monológok szavalása s azok szóbeli megbirálása képezték. Az üléseken felolvastatott s megbiráltatott 4 dolgozat, a dolgozatbiráló bizottságtól elfogadott 2 költemény az idő rövidsége miatt nem kerülhetett felolvasásra. A kör a 4 dolgozatot elismeréssel vette tudomásul. Szerepelt 2 szabadelőadás, az egyik a művelődéstörténet, a másik a természetrajz köréből. Az előbbi dicséretben, az utóbbi elismerésben részesült. Elhangzott 20 szavalat. A szavalók költeményeiket tulnyomólag a mai háborus költészet termékeiből választották. A szavalatok közül dicséretet nyert 3, elismerést 6, tudomásul vétetett 10, elutasitásban részesült 1. 1916. március 30-án versenyszavalást rendezett a kör úgy

a rendes, mint a rendkivülli tagok számára. A rendes tagok részéről Kovács Sándor VIII., a rendkivüli tagok közül Szabó Sándor V. o. t. nyerte el a kitüzött jutalmat. A körben kifejtett munkásságukért jutalomban részesültek még: Nagy Béla, Steinberger Imre és Riecsánszky Endre VIII. o. t.

A kör könyvtára gyarapitására (l. az ifjusági könyvtár gyarapodását) 450 koronát forditott.

Az önképzőkör a lefolyt tanévben a következő hazafias ünnepélyeket rendezte:

1915. november 19. 1. Szózat, énekli az ifjusági énekkar. 2. Erzsébet királyné emlékezete, irta és felolvasta Kovács Sándor VIII. o. t. 3. Világháborúban, irta Szabolcska Mihály, szavalta Szabó Sándor V. o. t. 4. Váradi A.: Imádkozik a király, szavalta Gróf Endre VII. o. t. 5. Himnusz, énekli az ifjuság.

1916. március 15. 1. Himnusz, énekli a főgimn. énekkara. 2. Nemzeti dal, Petőfi Sándortól, szavalja Hannover Miklós VI. o. t. 3. ünnepi beszéd, mondja Kemény Gábor VIII. o. t. 4. Prológus az uj élet felé, Harsányi Lajostól, szavalja Kovács Sándor VIII. o. t. 5. Az alvó tábor, Kacsóh Pongráctól, énekli az énekkar. 6. Szász Károly: Két honvéd; szavalja Gróf Endre VII. o. t. 7. Szép Ernő: Imádság, elmondja, Szabó Sándor V. o. t. 8. Szózat, közének.

1916. április 11. 1. Himnusz. 2. 1848. április 11-ike, irta és felolvasta Joób Géza VII. o. t. 3. A zenekar játéka. 4. Szávay Zoltán: Imádság, elmondja Gróf Endre VII. o. t. 5. Szózat.

Gyámintézeti és belmissziói ifjusági egyesület.

Mult évi értesitőnkben jeleztük, hogy „az ifjusági gyámintézet müködését erőteljesebbé s munkásságát hatásosabbá kivánjuk tenni."

Ez igérethez képest ifjusági gyámintézetünket ez iskolai évben uj alapokra fektetve bővebb hatáskörrel, uj

alapszabályok alapján teljesen ujjá szerveztük. Bővült munkakörét már uj neve: „gyámintézeti és belmissiói ifjusági egyesület“ is jelzi, célját pedig az alapszabályok második §-a a következőkben körvonalozza.

„Az egyesület célja kettős: gyámintézeti és belmissiói.

Mint gyámint. egyesület anyagi támogatásban részesit evang. egyházakat és intézményeket (egyetemes gyámintézetet, iskolákat, otthonokat, árvaházakat, tápintézeteket stb.) s elsősorban prot. vallásu oly gimn. tanulókat, akik szegénységüknél fogva támogatásra szorulnak s anyagi segélyezésre érdemesek.

Mint belmissiói egylet mélyiti és ápolja tagjaiban a vallásos hitet, prot. öntudatot és az evangéliomi tetterőt; nevel az Istennel és az Istenben való tiszta életre s az önzetlen jóltevés erényére; végül imádkozásra szoktat és az isteni Ige nélkülözhetetlenségének személyes tudatát erősiti az ifjuság lelkében.

Gyámint. célját a rendelkezésére álló jövedelmének felhasználásával — belmissiói célját pedig vallásos önképzői ülések, órák, istentiszteletek és vallásos ünnepélyek, továbbá prot. irányu könyvtár és ifj. lapok utján szolgálja.“

Egyesületünk ez iskolai évben már ez alapszabály alapján munkálkodott: Nem szoritkozott csupán a felebaráti szeretet gyakorlására a tagsági dijak beszedésével és adományok gyüjtésével, de az ifj. istentiszteletek és vallásos önképzői ülések révén belmissiói célját is szolgálta.

Évi számadása a következő:

Bevétel

1.	I. osztály gyüjtése	16·70	korona.
	II. » »	16·50	»
	III. » »	15·—	»
	IV. » »	16·—	»
	V. » »	12·—	»
	VI. » »	10·50	»
	VII. » »	10·50	»
	Átvitel:	95·20	korona.

Áthozat: 94·20 korona.

VIII. osztály gyüjtése . . . . . 3·— »
2. Juricsky Tibor gimn. tanuló adománya . 4·22 »
3. Vásárhelyi Vilmos magántanuló » . 10·— »
4. Külön gyüjtés a torzsai árvaházra . . 4·— »
5. Sárkány László gimn. biz. tag adománya 51·23 »

Összesen: 169·65 korona.

Kiadás

1. Az egyetemes gyámintézetnek a reformáció jubileumi alapja javára . . . 42·41 korona.
2. Külön gyüjtés a torzsai árvaháznak . . 4·— »
3. Torzsai árvaháznak évi adomány . . . 10·— »
4. Eperjesi theol. otthonnak . . . . . 10·— »
5. Krekács Pál IV. o. tanulónak segély . . 15·— »
6. Proxa Gyula III. o. » » . . 5.— . »
7. Nagy Géza III. o. » » . . 5·— »
8. Tomcsányi László IV. o. tanulónak segély 5·— »
9. Paulányi Árpád IV. o. tanulónak segély . 5·— »

Összesen: 101·41 korona

10. 1915—16 évi maradvány, mint egyenleg **68·24** »

Összesen: 169·65 korona.

Vagyon-mérleg.

1. Tőke 1915. december 31-én . . . . . 293·33 korona
2. 1915—16. évi pénztári maradvány . . 68·24 »

Összesen: 361·57 korona.

Jutalmazások.

1. A bányai ág. h. ev. egyházkerületi jutalomból 50—50 korona jutalomban részesültek: Tomcsányi László VI., Szabó Sándor V., Drenyovszky János IV., Szabó Lóránt III. o. tanulók. Összesen: 200 korona.

2. A Maszny ik-féle jutalomalap kamataiból Krekács Pál IV. o. t. jutalma 10 korona.

3. A Kossuth-féle jutalomalap kamataiból a magyar nyelvben tanusitott előmeneteléért 10 koronát érdemelt Bodiczky Mojmir II. o. t.

4. Az aszódvidéki tanitói kar jutalom alapjának kamataiból 10 korona jutalmat kapott Krenkó József I. o. t.

5. A Földváry-féle jutalom alap kamataiból 10 korona jutalmat kapott Miklián Gyula III. o. t.

6. A Petőfi-Podmaniczky alap kamataiból Nagy Béla VII. o. t. 30 korona jutalmat érdemelt, Paulinyi Árpád V. o. t. szintén 30 koronát.

7. A Petőfi-féle alapból jutalmazottak: Kovács Sándor VIII. o. t. 50 kor., Tóth Mátyás III. o. t. 30 kor., Csendes István IV. o. t. 30 kor., Szalai István III. o. t. 10 kor., Timár József II. o. t. 10 kor., Nikiss Zoltán, Kollár István, Kozma János I. o. tanulók 10—10 kor., Steinberger Imre VII. o. t. 20 kor., Steinberger Jenő V. o. t. 20 kor., László Imre III. o. t. 20 kor.

8. A Deutsch-féle alap kamataiból Gáspár Béla VI. o. t. jutalma 20 kor.

9. A Csernyánszky-féle 40 koronás jutalom odaitélése

a pestmegyei ág. hitv. ev. esperességi közgyülés joga. E. 40 koronás jutalomra Perényi Miklós II. o. tanulót terjesztettük elő. A mult évi közgyülés a 40 kor. jutalommal Perényi Miklós II. osztályu tanulót tüntette ki.

10. Könyvjutalomban részesültek: a fogalmazásban tanusitott ügyességükért: Benkó Mátyás VI. o. t., Bugár István IV. o. t., Macska János III. o. t.; a földrajzban való kiváló előmeneteléért: Vas István III. o. t., általános előmenetelükért: Micsinay Péter II. o. t. és Balázs Béla I. o. t.

11. Krutischnitt Antal pestmegyei ev. esperes úr alapitványának ez évre befizetett 6 korona kamatját jó modoráért Nagy Béla VII. o. t., 4 korona kamatját Csörgi János érettségizett katonatanuló nyerte el.

Tandij elengedés kedvezményében 30 tanuló részesült az elengedett tandij összege: 834 korona.

Legyen ez ajándékozás és jótétemény ifjaink részére a végzett munka elismerésének jele, egyszersmind buzditás a gimnázium mindenik növendéke előtt nemes versenyre kelésre a kötelességek hűséges teljesitésében.

Alumneum.

A lefolyt iskolai év elején az alumneumba felvettünk 51 tanulót, évközben jelentkezett még 12 tanuló, összesen tehát 63 részesült ellátásban. Ezek közül a vidékről naponként bejárók (24) csak ebédre iratkoztak. Kimaradt 10 tanuló. (Katona lett 1, az intézetből eltávozott 3, különféle családi okból kimaradt 6.) A növendékek száma a tanév végén: 53.

Ebédért és vacsoráért január 1-ig havi 15 koronát, csak ebédért havi 10 koronát fizettek a növendékek. Éppen a legfontosabb élelmi cikkek folytonos drágulása arra késztette a Gimnáziumi Bizottságot, hogy az alumneumi díjakat mérsékelten emelje. Január 1-től kezdődőleg az ebéd és vacsora díját havi 20 korona, csak ebédét havi 14 koronában állapitotta meg. Ez a csekély dijemelés természetesen nem volt arányban a napról-napra fokozódó drágasággal. A Gimnáziumi Bizottság e méltányos összeg megállapitásával nagyban hozzájárult szegénysorsu tanulóink anyagi terheinek könnyitéséhez, s ezzel kiérdemelte a növendékek hálaját.

Hálával emlékezünk meg e helyen is özv. Deér Józsefné úrnő érdemeiről, aki 25 év óta vezeti az alumneumot a fillért is megbecsülő, takarékos és lelkiismeretes gazdálkodással. Az ő fáradozásának köszönhető, hogy az élelmiszerek drágulásával és beszerzésével járó nehézségek ellenére növendékeink zavartalan, megfelelő ellátása biztositható volt s hogy a mai áldatlan gazdasági viszonyok

közt is csak csekély mértékben kellett nyulnunk az alumneum tőkéjéhez. Isten áldását kérjük további szolgálataira.

Minthogy a szuplikáció szünetelése miatt az alumneum jelentékeny jövedelemtől esett el, ephorus inditványára elhatározta a Gimnáziumi Bizottság, hogy az alumneum anyagi és erkölcsi támogatása tárgyában kérelmet intéz azon egyházakhoz, melyek a multban is tanujelét adták önzetlen áldozatkészségüknek. 300 egyházat kerestünk fel kérelmünkkel. A mai napig 325 korona folyt be, mely összeghez a következő egyházak járultak:

Acsa 4, Alsófehérhut 2, Assakürt 3, Baja 2, Bácsfeketehegy 2, Bánk 2, Besztercebánya 10, Békéscsaba 4, Bénye 20, Breznóbánya 5, Budai ev. egyház 10, Budaszállás 5, Czinkota 7 (ez összeghez Blatniczky Pál lelkész úr 5 koronával járult), Csabdi 1, Csővár 4, Felsőzsember 2, Felsőpetény 3, Felsősztregova 1, Galgagyörk 5, Gölniczbánya 10, Gyón 2, Holics 2, Homokos 7, Hontbagonya 3, Hontudvarnok 1, Iklad 2, Ipolyvecze 6, Kassai I. anyaegyház 10, Kétbodonyi egyház gyüjtő ivén Csővári Géza lelkész úr gyüjtése 16, Kiscsalomja 2, Kiskőrös 10, Kiszács 5, Középpalojta 1, Legénd 2, Losonctamási 2, Luboka 3, Magyargurab 5, Mezőberény 2, Nagybánhegyes 3, Nagykürtös 1, Nagyveszverés 2, Orosháza 5, Osztroluka 2, Ózd 2, Pesti magyar egyház 50, Péteri 3, Pilis 4, Pusztavám 2, Rákospalota 10, Resicabánya 2, Rimabrézó 1, Rimakokova 3, Rusztin 1, Soltvadkert 10, Szarvas 10, Szenicze 5, Szirák 2, Tápiószele 5, Torzsa 5, Ujvidék 5, Zombori Tabitha Nőegylet 5, Zólyom 2, Zólyomlipcse 2, összesen 325 kor

Amidőn a küldött adományokat hivatalosan nyugtázzuk, hálás köszönetet mondunk a kegyes adakozóknak s kérjük további nagybecsű pártfogásukat.

Mély köszönetet kell még nyilvánitanunk Reiner József kereskedő urnak, aki 100 koronát adományozott az alumneumnak.

Bende Gyula földbirtokos úr 150 kg. lisztet és 2 zsák burgonyát, Ikladi egyház hivek Mayer Pál lelkész úr kezdeményezésére 3 zsák burgonyát és 60 kg. babot, Garay Dé-

nes földbirtokos úr 5 zsák burgonyát és 6 kg. szilvalekvárt, Perényi Rezső igazgató-tanitó úr 2 zsák burgonyát, Koltay József intéző úr 2 zsák burgonyát, Beke Gyula kereskedő úr 2 zsák burgonyát, Chugyik Pál lelkész ur 1 zsák burgonyát, Márta Antal úr 1 puttony paradicsomot, Turek Jaroszláv intéző ur 58 liter bort. Nikiss Lajosné úrnő 22 tojást adományoztak az alumneumnak. A nagylelkű adakozók fogadják ez uton is a fenntartótestület s növendékeink köszönetét.

Az 1916—17. tanévi felvételre a beiratások alkalmával kell jelentkezni az alumneum ephorusánál. A felvétel egész esztendőre szól. Kilépés csak megokolt esetben engedhető meg s azt mindenkor előre kell bejelenteni. A díj egész évre ebédért és vacsoráért 200 korona, csak ebédért 140 korona. Az évi dij negyedévi részletekben előre fizetendő, fizethető azonban havi részletekben is, mindenkor az illető hónap 10-ig. Az alumneumi dijak közvetlenül az ephorus cimére küldendők.

Növendékeink által végzett mezőgazdasági munkáról s hadikölcsön jegyzésünkről az igazgató számol be évi jelentésében.

Karádi János
alumneumi ephorus.

Adományok.

A nm. vallás és közoktatásügyi m. kir. Minisztérium évi államsegélye az 1915—16. költségvetési évre 18.000 korona. Aszód község évi adománya 2000 korona. A pestmegyei ág. h. ev. esperesség adománya 200 korona. Az Aszódi Takarékpénztár 200 koronát, az Aszódi Hitelbank és Takarékpénztár 200 koronát adományozott.

Az aszódi gimnázium volt növendékeinek iskolaegyesülete utján e tanévben az igazgatóság címére Fridrik Géza úr Budapestről 4 koronát küldött; ez összeget Micsinay Ernő egyesületi elnök úrhoz az Aszódi Takarékpénztárba juttattuk.

Fogadják kegyes jóltevőink e helyen is hálánk és köszönetünk őszinte kifejezését adományukért.

A tanulók névsora

a vallás és születési hely feltüntetésével.

I. OSZTÁLY.

1. Albert József r. k. Bag
Balás Béla r. k. Győrszentiván
Bágyoni Béla r. k. Galgahéviz
Bodó Kálmán r. k. Hatvan
5. Brandstädter Ferenc r. k. Jobbágyi
Brandstädter Lajos r. k. Jobbágyi
Csővári Endre ág. h. ev. Kétbodony
Garbovits Imre ism. izr. Aszód
Geötz Aladár r. k. Mátranovák
10. Gódor Mihály r. k. Tura
Grosz József izr. Budapest
Gyebnár Gyula r. k. Nagyszécsény
Kárándi Dezső ism. ref. Kőrösszegapáti
Kelemen György r. k. Kál
15. Kollár István r. k. Zsámbék
Kozma János r. k. Bag
Krenkó József ág. h. ev. Legénd
Kurz Béla ág. h. ev. Budapest
Lanczinger Ferenc r. k. Acsa
20. Lanczinger János r. k. Acsa
Margócsy István ág. h. ev. Acsa
Martonics Kálmán r. k. Tura
Miklian Géza ág. h. ev. Aszód

Molnár István r. k. Verseg
Nikiss Zoltán r. k. Cserhátsurány
Paraszkay Ernő ág. h. ev. Aszód
Pohánka Sándor ág. h. ev. Csővár
Salgó Sándor izr. Zsámbok
Sax Aladár ref. Cinkota
Scholtz Imre r. k. Galgamácsa
Schuchtár László ág. h. ev. Rákoskeresztur
Steinberger Vilmos izr. Hévizgyörk
Stern Gyula izr. Galgamácsa
Tóth Miklós István r. k. Tura
Varga László r. k. Budapest
Vas Miklós izr. Gyoma
Végh László ref. Kispest
Weisz Gyula izr. Aszód

Kimaradt:

Meleg István r. k. Tura

Magántanulók:

Hering Elemér izr. Szinna
Less Erzsébet r. k. Hatvan
Reiner György izr. Aszód
Reiner Irma izr. Domony

II. OSZTÁLY.

Adorján Ferenc ág. h. ev. Dunaföldvár
Becska Nándor r. k. Hatvan
Bence Ferenc ág. h. ev. Budapest
Bodiczki Mojmir ág. h. ev. Bácsujfalu
Chugyik József ág. h. ev. Aszód
Erdős Pál izr. Aszód

Filo János ism. r. k. Galgamácsa
Garay István r. k. Vajta
Hanty Ferenc r. k. Dunavecse
10. Hartmann Ferenc r. k. Hévizgyörk
Juhász Jenő r. k. Erzsébetfalva
Kálmán Bertalan ism. r. k. Szécsény
Kálmán István r. k. Szécsény
Kárándi István ref. Nagyvárad
15. Kottász Jenő ág. h. ev. Bénye
Lővy István izr. Aszód
Lővy Pál izr. Aszód
Margócsy József ág. h. ev. Besztercebánya
Markovics István r. k. Nátafalva
20. Micsinay Péter ág. h. ev. Aszód
Muri Mihály r. k. Aszód
Oláh Lajos r. k. Csongrád
Papp Gyula ág. h. ev. Pusztazámor
Perényi Miklós ág. h. ev. Aszód
25. Petrovics Zoltán ág. h. ev. Páhi
Pitzl György r. k. Budapest
Rosner Lajos r. k. Sopron
Scholtz János r. k. Galgamácsa
Schönfeld Gábor izr. Pencz
30. Spierer Ferenc izr. Tura
Szuchovszky Béla ág. h. ev. Váckisujfalu
Tábori Jenő izr. Kunhegyes
Timár József r. k. Vácz
Vas Antal izr. Gyoma

Kimaradt:

35. Ádám János r. k. Tura
Molnár Gyula ág. h. ev. Galgamácsa

Magántanulók:

Csákó Gyula ág. h. ev. Farmos
Dobossy Sándor r. k. Tóalmás
Less Gizella r. k. Hatvan
40. Tolvéth Gyula ág. h. ev. Balassagyarmat

III. OSZTÁLY.

Benedek János r. k. Galgahéviz
Diamant Mátyás izr. Aszód
Fekete György r. k. Galgahéviz
Fischer László izr. Aszód
5. Frizsáf József r. k. Hatvan
Herdovics Gyula r. k. Zsámbok
Kertész Elemér ref. Bodrogkeresztúr
Klein Albert izr. Hatvan
Kmety János ág. h. ev. Domony
10. Kollár János r. k. Zsámbok
Kozma János r. k. Galgahéviz
Lagmár Pál r. k. Medveshidegkút
László Imre izr. Vecsés
Legéndi Mihály ág. h. ev. Zsidó
15. Macska János r. k. Hatvan
Miklian Gyula ág. h. ev. Aszód
Nagy Géza ref. Zsarnóca
Palya Mihály r. k. Bag
Proksza Gyula ág. h. ev. Erdőkürt
20. Sándor László r. k. Tura
Solti Kálmán ref. Bercel
Solti László ref. Feled
Steinberger Jenő izr. Tura
Szabó Lóránt ág. h. ev. Aszód
25. Szalay István r. k. Apc
Tellér Kamill r. k. Tura
Tóth Mátyás r. k. Zsámbok
Vas István izr. Aszód
Waldmann Imre izr. Aszód

Magántanulók:

30. Juhász Ilona ág. h. ev. Erzsébetfalva
Kaufmann Matild izr. Aszód

Sándor Ferenc r. k. Tenke
Tolvéth Atilla ág. h. ev. Balásfalva
Ujvári László ág. h. ev. Apatelek

IV. OSZTÁLY.

Balás Vilmos r. k. Budapest
Balogh Barnabás ref. Budapest
Bizik József ág. h. ev. Aszód
Bozlék János r. k. Galgahéviz
5. Bugár István r. k. Püspökszilágyi
Chugyik János ág. h. ev. Aszód
Csendes István r. k. Nógrádkálló
Drenyovszky János ág. h. ev. Zsidó
Fischer Imre izr. Aszód
10. Glasner Ernő izr. Aszód
Gyulai Sándor ref. Gödöllő
Hacker Imre izr. Aszód
Hartyánszky Dezső ism. r. k. Nagykőrös
Kakó János ág. h. ev. Váckisujfalu
15. Kohut Mihály r. k. Zsidó
Koltai Jenő r. k. Ada
Kovács István r. k. Aszód
Krekács Pál ág. h. ev. Bér
Kurilla János r. k. Tura
20. Lövey Mihály r. k. Galgaguta
Micsinay László ág. h. ev. Aszód
Nemes László izr. Aszód
Neuvirth Aladár izr. Aszód
Nikiss Lajos ism. r. k. Cserhátsurány
25. Pohánka Ödön ág. h. ev. Csővár
Torda Gyula ág. h. ev. Aszód
Vallovitch Alajos r. k. Hatvan

Vantsay Sándor r. k. Budapest
Vas Alajos izr. Budapest
30 Walla Ákos r. k. Aszód

Kimaradtak:

Kovács Gyula r. k. Aszód
Némedy Béla ág. h. ev. Aszód

Magántanuló:

Neumann Margit izr. Bag

V. OSZTÁLY.

Benke János r. k. Tura
Csővári Dezső ág. h. ev. Etrefalva
Dobák László r. k. Aszód
Fazekas Sándor izr. Debrecen
5. Főző Frigyes r. k. Wien
Havas Miklós izr. Nyergesujfalu
Jankó Béla r. k. Aszód
Jónás Pál ág. h. ev. Domony
Kakó József ism. ág. h. ev. Galgamácsa
10. Kálmán Sándor r. k. Szécsény
Keményfi Elemér r. k. Kartal
Kovács István r. k. Galgamácsa
Kvasz Kornél ág. h. ev. Kölpény
Motaj Imre ág. h. ev. Aszód
15. Paulinyi Árpád ág. h. ev. Kutasó
Pauló Pál ism. ág. h. ev. Domony
Podlaviczky János ág. h. ev. Domony
Sándor János r. k. Tura
Schreiber Fülöp izr. Aszód
20. Steinberger Jenő izr. Aszód

Szabó Sándor ág. h. ev. Aszód
Uher József r. k. Magyarad
Vas László izr. Aszód
Wahl István izr. Aszód

Kimaradtak:

Polereczky Imre r. k. Makó
Szontágh Gáspár ág. h. ev. Budapest

Magántanulók:

Békési Rudolf r. k. Budapest
Bródy János izr. Vácz
Lehoczky Jolán r. k. Aszód

VI. OSZTÁLY.

Acsay Antal r. k. Verseg
Benkó Mátyás ág. h. ev. Aszód
Bódy István r. k. Rimaszombat
Gáspár Béla izr. Hatvan
Hannover Miklós izr. Balassagyarmat
Jakab Ödön ref. Szeged
Jamriska Lajos ág. h. ev. Péczel
Karácsony Dezső r. k. Hatvan
Kocsis Albert r. k. Hatvan
Korpás János ref. Vámosladány
Kottász Emil ág. h. ev. Bénye
László (Lőwy) István izr. Buják
Micsinay Elek ág. h. ev. Rákoskeresztúr
Reiner Sándor izr. Aszód
Sándor József r. k. Tura
Sebők Imre izr. Hatvan

Schönaigner Krieger Imre r. k. Berczel
Tomcsányi László ág. h. ev. Lajosmizse

Kimaradt:

Haberl Pál r. k. Tarnaméra

Magántanulók:

Diamant Márta izr. Aszód
Gáspáry Irén r. k. Verseg
Schönfeld Rózsi izr. Pencz
Udvarhelyi Vilmos r. k. Budapest

VII. OSZTÁLY.

Gonda István ref. Tiszaföldvár
Gonda Sándor ref. Kuncsorba
Gróf Endre izr. Zsámbok
Joób Géza r. k. Galgahéviz
Marcsek Lajos r. k. Kisterenne
Márton Mihály ág. h. ev. Ipolymagyari
Nagy Béla ref. Zsarnócza
Riecsánszky Endre ág. h. ev. Bénye
Rolf Ervin r. k. Dombovár
Schreiber Ernő izr. Aszód
Steinberger Imre izr. Aszód
Szabó Béla ref. Báránd
Szegedy István ref. Tiszaföldvár
Turányi János ism. ág. h. ev. Aszód
Vallovitch Béla ism. r. k. Hatvan
Vankó Mihály r. k. Galgamácsa
Weiner Mihály izr. Aszód
Zorkóczy Lajos r. k. Csécse

Magántanulók:

László (Lőwy) Márta izr. Buják
20. Mangult Ferenc r. k. Vácz

VIII. OSZTÁLY.

a) Rendes tanulók.

Balogh Sándor r. k. Nyirbakta
*Bartsch Zoltán ág. h. ev. Martonvásár
*Fischer Ferencz izr. Aszód.
Juricsky Tibor r. k. Monor
5. Kemény Gábor ág. h. ev. Ujpázua
Kovács Sándor r. k. Aszód
Márta Antal r. k. Apcz
Miklián Ödön ág. h. ev. Aszód
Spiczer Endre izr. Dunaföldvár
10. Spiczer Imre izr. Dunaföldvár
*Szvoboda Sándor r. k. Pusztavám
*Veiszkopf Gyula r. k. Bag

b) Magántanulók.

Sass István r. k. Ráckeve
Tóth Miklós János r. k. Tura

Katonamagántanulók:

15. Ballagó József r. k. Hatvan
Bruckner László ref. Nagymaros
Csörgi János r. k. Tura
Fábry Kálmán ág. h. ev. Jászfényszaru
Gonda István ref. Tiszaföldvár
20. Gróf Endre izr. Zsámbok

* Október 1-én katonai szolgálatra bevonult.

Jobb Géza r. k. Galgahéviz
Marcsek Lajos r. k. Kisterenne
Oberth Zsigmond r. k. Tát
Szabó Béla ref. Báránd
25. Szegedy István ref. Tiszaföldvár
Szeitlében Lajos ág. h. ev. Dunaegyháza
Vallovitch Béla r. k. Hatvan
Vankó Mihály r. k. Galgamácsa
Zachár Béla r. k. Boldog
30. Zorkóczy Lajos r. k. Csécse

A tanulók statisztikája.

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I—VIII
A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán									
Felvétetett összesen	43	40	34	33	29	23	20	30	252
Felvétetett nyilvános tanuló	39	36	29	32	26	19	16	12	209
Felvétetett magántanuló	4	4	5	1	3	4	4	18	43
Ág. hitv. evangélikus	8	15	8	9	10	5	3	5	63
Református	3	1	4	2	—	2	5	4	21
Római katholikus	22	18	14	16	12	9	7	17	115
Izraelita	10	6	8	6	7	7	5	4	53
Magántanuló lett	—	—	—	—	—	—	—	4	4
Önként kimaradt	1	2	--	2	2	1	—	—	8
Tanács folytán távozott	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kizáratott	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meghalt	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Az osztályvizsgálatról elmaradt	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Osztályvizsg. tett nyilvános tanuló	38	34	29	30	24	18	16	8	197
Osztályvizsgálatot tett magántanuló	2	2	2	1	2	2	4	21	36
Osztályvizsgálatot tett összesen	40	36	31	31	26	20	20	29	233
Az osztályvizsg. tett nyilvános és magántanulók megoszlása:									
1906-ban	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1905-ben	13	1	—	—	—	—	—	—	14
1904-ben	14	16	—	—	—	—	—	—	30
1903-ban	10	8	9	2	—	—	—	—	29
1902-ben	3	9	7	7	1	—	—	—	27
1901-ben	—	2	12	7	9	1	—	—	31
1900-ban	—	—	3	8	10	7	1	—	29
1899-ben	—	—	—	6	3	9	6	1	25
1898-ban	—	—	—	1	1	3	9	11	25
1897-ben	—	—	—	—	1	—	1	12	14
1896-ban	—	—	—	—	—	—	—	2	2
1895-ben	—	—	—	—	—	—	1	2	3
1894-ben	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1893-ban	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1892-ben	—	—	--	—	1	—	—	1	2

születtett

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I—VIII.
A nyilvános és magántanulók illetősége									
Helybeli tanuló	11	18	13	18	10	6	3	4	83
Megyebeli tanuló	24	13	12	10	12	17	9	11	98
Más megyebeli tanuló	5	5	6	3	4	7	8	14	52
Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása a szülők foglalkozása szerint:									
Nagybirtokos, nagybérlő	—	—	—	—	—	1	1	1	3
Középbirtokos és bérlő	—	2	—	2	—	—	—	—	4
Kisbirtokos, kisbérlő	—	1	7	4	5	1	—	3	21
Kisbirtokos (bérlő) napszámos	2	—	—	—	—	1	3	—	6
Egyéb őstermelő	2	—	3	—	1	—	—	—	6
Gazdasági tisztviselő	1	2	—	1	1	1	2	4	12
Egyéb gazdasági segédszemély	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Nagykereskedő	—	—	5	—	—	2	—	—	7
Kiskereskedő	5	4	1	4	3	1	1	1	20
Kereskedelmi v. közlekedési tisztv.	1	—	—	1	3	2	1	1	9
Egyéb keresk. v. közl. segédsz.	7	—	5	2	—	1	1	2	18
Nagyiparos	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Kisiparos	8	7	3	7	3	3	—	1	32
Ipari vagy bányászati tisztviselő	2	—	—	1	1	—	2	1	7
Ipari vagy bányászati segédsz.	—	7	1	—	—	—	—	—	8
Köztisztviselő	—	1	—	1	1	3	2	—	8
Pap, tanár, tanító	6	8	4	3	6	2	3	5	37
Másféle értelmiségi	1	2	—	2	—	2	1	7	15
Közhiv.-ban alk. altiszt v. szolga	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Katonatiszt	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Katona altiszt	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Különböző napszámos	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Tőkés, háztulajdonos	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyugdijas tisztviselő vagy az értelm. körébe tartozó nyugd.	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Nyugdijas altiszt vagy munkás	1	—	—	1	—	—	—	—	2
Magánzó eltartásos	2	1	—	1	1	—	3	3	11
Egyéb ismeretlen foglalkozásu	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Összesen:									233

A vizsgálatot tett nyilv. és magántanulók		Az I. osztályban	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
vallása	ág. hitv. ev.	8	11	6	8	9	5	3	5	55
	református .	3	1	4	2	—	2	5	4	21
	római kath. .	20	17	13	14	10	6	7	16	103
	izraelita . . .	9	7	8	7	7	7	5	4	54
száma	nyilvános .	38	34	29	30	24	18	16	8	197
	magán . .	2	2	2	1	2	2	4	21	36
	haladó . .	38	34	31	29	24	20	18	29	223
	ismétlő . .	2	2	—	2	2	—	2	—	10
anyanyelve	magyar . .	40	35	31	31	25	20	20	29	231
	tót	—	1	—	—	1	—	—	—	2
	német . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	cseh . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
nyelvismerete	csak magy. beszél	39	32	27	19	18	13	15	23	186
	magy. és tótul	—	3	2	7	6	2	2	2	24
	magy. és németül	1	—	2	5	3	5	3	5	24
	magy. és olaszul	—	—	—	—	—	—	—	1	1

A vizsgálatot tett nyilvános és magántanulók		Az I. osztályban	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	Összesen
Egészségi állapota*	könnyü betegségi eset	71	72	15	68	89	10	65	38	428
	sulyos „ „	6	2	5	3	8	1	—	—	25
	járványos „ „	4	4	2	1	1	—	—	—	12
	meghalt „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Magaviselete*	jó	22	25	22	20	21	15	16	8	149
	szabályszerü	16	9	7	10	3	3	—	—	48
	kevésbé szabályszerü	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fegyelmi esete*	igazgatói megrovás ...	—	—	—	1	—	1	—	—	2
	tanárkari „ ...	—	—	1	3	1	1	—	—	6
	eltanácsolás	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	kizárás	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mulasztás*	egy órát sem mulasztott	—	5	6	2	1	1	1	—	16
	csak igazoltan „	34	28	23	28	21	15	15	8	172
	igazolatlanul mulasztott	4	1	—	—	2	2	—	—	9
	igazolt órák száma ...	2188	1203	1288	839	1312	368	1007	385	8590
	igazolatlan órák száma	21	4	—	—	2	6	—	—	33
Tanulmányi előmenetele	minden tantárgyból jeles	2	2	3	2	2	1	1	1	14
	minden tantárgyból jó	9	3	4	6	4	1	5	3	35
	minden tantárgyból elégs.	11	20	14	12	12	11	12	25	117
	egy tantárgyból elégtelen	2	4	1	3	—	—	—	—	10
	két „ „	3	4	6	3	3	5	1	—	25
	több „ „	13	3	3	5	5	2	1	—	32
Görögpótló tantárgyat tanult		—	—	—	—	17	16	—	—	33

* E rovatban magántanulók nem szerepelnek.

Kimutatás az érettségi vizsgálatokról.

Rendes érettségi vizsgálatot tett		Hadi érettségi bizonyítványt kapott		Előkészítő tanfolyamos érettségit tett		Végeredmény	A választott pálya
5	Rendes tanuló	3	Rendes tanuló	20	Katonatanuló		
1	Magántanuló	—	Magántanuló				
1	Jelesen érett	—	Jelesen érett	—	Jelesen érett	1	Bölcsészi
1	Jól érett	1	Jól érett	6	Jól érett	8	Jogi
4	Érett	2	Érett	14	Érett	20	Orvosi
							Mérnöki
							Lelkészi
							Hivatalnoki
							Katonai

Az 1916—17. tanévben használandó tankönyvek jegyzéke.

I. osztály.

Bereczky: Bibliaismertetés, 5 .kiadás, Kókai. 1911 (1.20)

Balassa: Kis magyar nyelvtan, I. oszt. számára, 4 kiad., Franklin, 1912. (1.20)*

Gulyás—Mitrovics: Magyar olvasókönyv, I. o. számára 2. átdolg. kiad. Debrecen, Hegedűs és Sándor, 1910. (2.80)

Pirchala: Latin nyelvtan, 3 kiad. Athenaeum. 1912. (2.—)

Pirchala: Latin olvasó és gyakorlókönyv, a gimn. I. és II. oszt. számára, 9. kiad. Athenaeum, 1912. (2.20)

Lakos—Németh: Földrajz, I. kötet: Magyar birodalom.

Kogutowicz: Földrajzi iskolai atlasz, M. Földrajzi Intézet R. T., 1913. (2.50)

Dr. Sziládi Zoltán: Kis természetrajz. I. r., 2. kiad. Földes Ede Nagyenyed, 1912. (1.60)

Lévay Ede.: Számtan a középiskolák I—III. osztálya számára, 2 kiad. Athenaeum, 1911. (1·80)

Zalányi—Major: Rajzoló geometria, I. rész a gimn. I. osztálya számára, 2. jav. kiad., Athenaeum, 1910. (1.20)

Vajda Pál: Szépirási minták, Lampel R. 1908., kettős füzet (—·80)

II. osztály.

Bereczky: Bibliaismertetés, ugyanaz, mint az I. oszt.

* A könyvek régi árát közöljük.

Balassa: Magyar nyelvtan, II. rész a II. oszt. számára, 4. kiad., Franklin, 1912. (0·80).

Gulyás—Mitrovics: Magyar olvasókönyv, II. o. számára, II. átdolg. kiad., Debrecen, Hegedűs és Sándor, 1912. (3·20)

Pirchala: Latin nyelvtan, ugyanaz mint az I. oszt.

Pirchala: Latin olvasó- és gyakorlókönyv, ugyanaz mint az I. osztály.

Lakos—Németh: Földrajz, II. kötet. Európa. Ázsia. Afrika. 1914. Magy. Földrajzi Intézet R. T.

Kogutovicz: Földrajzi iskolai atlasz, u. a. mint az I. o.

Sziládi: Kis természetrajz, II. r., középiskolák II. osztályának, Földes Ede Nagyenyed, 1911. (1.90.)

Lévai Ede: Számtan, u. a. mint az I. oszt.

Zalányi: Rajzoló geometria, II. r. a gimn. II. oszt. számára, 2. kiad. Athenaeum, 1912. (1·40)

Vajda Pál: Szépirási minták, u. a. mint az I. oszt.

III. osztály.

Bereczky: A Ker. egyház rövid története, VII. kiadás Kókai, 1911. (– ·80)

Balogh Péter: Rendszeres magyar nyelvtan, III. oszt. számára. 2. kiad. Singer és Wolfner,. 1907.

Gulyás—Mitrovics: Magyar olvasókönyv, III. o. számára, Debrecen, Hegedüs és Sándor, 1908, (3·60)

Pirchala: Latin nyelvtan, u. a. mint az I. oszt.

Pirchala: Latin olvasókönyv, a gimn. III. és IV. oszt. számára I. és II. kötet, 5. kiadás, Athenaeum 1911. (5·40)

Schuster Alfréd: Német nyetvtan, direkt módszer alapján. I. rész, 3. kiadás, Athenaeum, 1911. (2·40)

Szigethy: Magyarország története, I. rész, Singer és Wolfner.

Kogutovicz: Történelmi iskolai atlasz, Budapest, Magy. Földrajzi Intézet Részvénytársaság (3·—)

Dr. Lakos Béla és Német József: Földrajz III. kötet. Amerika, Ausztrália Természettani és Mennyiségtani földrajz, Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság 1915. (2·—)

Kogutovicz: Földrajzi iskolai atlasz u. a. mint a II. o.

Lévay Ede: Számtan, u. a. mint az I. oszt.

Zalányi: Rajzoló geometria, III. rész, a gimn. III. és IV. oszt. számára, Athenaeum, 1912. (2·—)

IV. osztály.

Bereczky: Keresztyén hit- és erkölcstan, V. kiadás, Kókai 1911. (1·—)

Ady—Endrei: Magyar stilisztika, Athenaeum, 1913. (3·20)

Arany: Toldi. Magyarázta Lehr Albert. XIV. kiadás Franklin (2·40)

Pirchala: Latin nyelvtan, u. a. mint az I. oszt.

Pirchala: Latin olvasókönyv, u. a. mint a III. oszt.

Schuster Alfréd: Német nyelvtan u. a. mint a III o.

Szigethy: Magyarország története, II. rész, Singer és Wolfner.

Kogutovicz: Történelmi iskolai atlasz, u. a. mint a III. oszt.

Szilády: Növénytan, a gimn. IV. oszt. számára.

Kőnig—Beke: Algebra, 5. kiad., Athenaeum, 1909. (4·80)

Zalányi: Rajzoló geometria, u. a. mint a III. oszt.

V. osztály.

Batizfalvy—Bereczky: Bibliai ismertetés, Kókai, 1910. (1·60)

Négyesy: Retorika, Franklin, 4. kiad. (3·80)

Pirchala: Latin nyelvtan, u. a. mint az I. oszt.

Cicero: Pro Archia poeta, magyarázta dr. Geréb József, 3. kiad. Athenaeum, 1910. (-·70)

Cicero: De imperio Gnaei Pompei, magyarázta dr. Kont Ignác, átdolgozta dr. Schmidt József, 3. kiad. Athenaeum, 1911. (1.—)

Cserép: Szemelvény Ovidius müveiből, 3 kiad., Lampel R. 1909. (2·—)

Köpesdy—Cserép: Stilusgyakorlatok Ciceróhoz és Ovidius Fastijához, Lampel R. 1912. (1·—)

Cserép: Római régiségek, Franklin, 1912. (3·20)

Dr. Szemák István: Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv, II. r., 2. javitott kiad., Laufer V. 1905. (2·80)

Dóczi: Görög nyelvtan, 4. átdolgozott kiad. Athenaeum, 1912. (3·60)

Dóczy: Görög olvasókönyv, az V. oszt. számára, I. kötet, Athenaeum, 1908. (2·80)

Szterényi: Állattan, 5. kiad. Lampel R. 1911. (4·—)

Szigethy: Egyetemes világtörténet, I. rész, Singer és Wolfner, 1902. (2·40)

Kogutovicz: Történelmi iskolai atlasz, u. a. mint a III. oszt.

König—Beke: Algebra, u. a., mint a IV. oszt.

Ábel—Lévay—Polikeit: Mértan, I. rész, 5. kiadás, Lampel R. 1904. (3·—)

Görögpótló irodalmi tankönyvek:

Kempf: Homeros Odysseája, 2. kiad. Lampel R. (3·60)

Kempf: Homeros Iliasa, 3. kiad. Lampel R. (3·20)

Geréb: Herodotos történeti műveiből szemelvények, 4. kiad. Franklin, (1·80)

Badics: Magyar irodalmi olvasókönyv, I. kötet, 7. jav. kiad. Athenaeum, (2·80)

VI. osztály.

Bereczky: Az egyetemes keresztyén egyház története, Kókai.

Négyesy: Poetika, 3. kiad. Lampel R. 1911. (3·80)

Pirchala: Latin nyelvtan, u. a., mint az I. oszt.

Kalmár Elek: Szemelvények Titus Livius római történetéből, 4. kiad. Franklin, 1912, (3·60)

Cserép: Szemelvények P. Vergilius M. Aeneiséből, 4. kiad., Franklin, 1911. (2·—)

Szabó—Kálmán—Wirth: Latin stilusgyakorlatok Liviushoz és Vergiliushoz, Franklin, 1906. (1·20)

Cserép: Római régiségek, u. a. mint az V. oszt.

Dóczy: Görög nyelvtan, u. a. mint az V. oszt.

Dóczy: Görög olvasó- és gyakorlókönyv, II. kötet, Athenaeum, 1912. (3·40)

Szemák István: Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv II. rész, u. a. mint az V. oszt.

Szemák—Haitsch: Német olvasókönyv, III. rész, 6. kiad. Athenaeum. 1911. (3·80)

Szigethy: Egyetemes világtörténet, II. r., Singer és Wolfner.

Kogutovicz: Történelmi iskolai atlasz, u. a. mint a III. oszt.

Szterényi: Ásványtan és Chemia, 5. kiad. Lampel R. 1907. (2·50)

König—Beke: Algebra, u. a. mint a IV. oszt.

Ábel—Lévay—Polikeit: Mértan, u. a. mint az V. oszt.

Lutter: Szorszámi táblák, XVI. kiad., Franklin, (2·40)

Görögpótló irodalmi tankönyvek:

Aischylos: Agamemnon, ford. Csengery János, 2. kiad., Athenaeum, (1·—)

Sophokles: Antigone, ford. Csiky Gergely, 2. kiadás, Franklin, (1·—)

Euripides: Iphigenia Taurisban, ford. Kempf József, Franklin, (1·20)

Badics: Magyar irod. olvasókönyv, II. kötet, 6. kiad., Athenaeum, (2·20)

VII. osztály.

Bereczky: Az egyetemes egyház története a westfáli béke után és a magyar evang. egyház története.

Beöthy: A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése, I. kötet, Athenaeum, (5·—)

Pintér: Irodalomtörténeti olvasókönyv, I. kiadás, Lampel R. (3·80)

Szinnyey: A magyar nyelv, 7. kiad., Hornyánszky, (1—)

Pirchala: Latin nyelvtan, u. a. mint az I. oszt.

Cserép: Szemelvények P. Vergilius M. Aeneiséből, u. a. mint a VI. oszt.

Burián—Kara: Sallustius: De bello Jugurthino liber, Lampel (3·—)

Boros: M. Tullii Ciceronis in L. Sergium Catilinam orationes quattuor, Athenaeum, (1·80)

Burián—Kara—Székely—Wirth: Latin stilusgyakorlatok Sallustiushoz, Ciceróhoz és Vergiliushoz, Franklin (1·50)

Cserép: Római régiségek, u. a. mint az V. oszt.

Dóczy: Görög nyelvtan, u. a. mint az V. oszt.

Kempf: Szemelvények az Odysseiából, 2. kiad. 1904. (2·40)

Elischer—Fröhlich: Szótár Homeroshoz, 3. jav. kiad., Athenaeum, (4·40)

Vietorisz: Szemelvények Herodotos történeti munkájából Franklin 1905. (1·50)

Szemák: Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv, u. a. mint az V. oszt.

Szemák: Német olvasókönyv, VI. rész. 5. k., Athenaeum, 1906, (3·20)

Goethe: Hermann und Dorothea. Magyarázta Veber R., 8. kiad., Franklin (—·80)

Szele—Oszthie: Német stilusgyakorlatok Lampel, (2·80)

Szigethy: Egyetemes történet, III. rész, Singer és Wolfner, 1903.

Kogutowicz: Történelmi iskolai atlasz, u. a. mint a III. oszt.

Dr. Kovács Zoltán: Fizika, 2. kiad., Athenaeum, (4·80)

König—Beke: Algebra, u. a. mint a VI. oszt.

Lutter: Szorszámi táblák, u. a. mint a VI. oszt.

Ábel—Lévay—Polikeit: Mértan, II. rész, 5. kiad., Lampel (3·—)

Görögpótló irodalmi tankönyvek:

Szilasi: Szemelvények Thukydidesből 2. kiad., Lampel, (2·80) (Eng. sz. 2304—1912.)

Földi J.: Demosthenes válogatott beszédei, 2. kiad., Lampel (1·50) (Eng. sz. 112. 772—1911.)

Badics: Magyar irodalmi olvasókönyv, III. 5. kiad., Athenaeum, (3·60) (Eng. sz. 139. 261—1911.)

VIII. osztály.

Zsilinszky: Hit- és erkölcstan.

Beöthy: A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése, I. és II. kötet, Athenaeum, (10.—) Eng. sz. 117295—96, 1913.

Szinnyei: A magyar nyelv, u. a. mint a VII. oszt.

Badics: Petőfi válogatott költeményei I. II. (Segédkönyvül.)

Cicero bölcseleti müveiből szemelvények, kiadta, Dr. Boros Gábor, Franklin, (1·60) Eng. sz. 3892—1902.

Szemelvények Q. Horáttus Flaccus műveiből, kiadta Wirth Gyula, III. kiad. Franklin, (3·50) Eng. sz. 2239—1912.

Pirchala: Latin nyelvtan, u. a. mint az I. oszt.

Cserép: Római régiségek, u. a. mint az V. oszt.

Homeros: Szemelvények az Iliasból. Kiadta Kempf József, 2 kiad., Franklin, (2·80) Eng. sz. 161779—1911.

Szemelvények Platonból, dr. Simon Józseftől, 2 kiad., Franklin, (2·40) Eng. sz. 140693—1911.

Elischer—Fröhlich: Szótár Homeros két eposzához, u. a. mint a VII. oszt.

Szemák: Német nyelv- és gyakorlókönyv, u. a. mint az V. oszt.

Szemák: Német olvasókönyv, IV. rész, u. a. mint a VII. oszt.

Szele—Oszthie: Német stilusgyakorlatok, u. a. mint a VII. oszt.

életévüket meghaladott koru növendékek fölvétele megtagadható.

Megkivánjuk, hogy a beiratásnál minden tanuló személyesen, a szülők vagy ezek megbizottja kiséretében jelentkezzék. Ez alkalommal az I. o.-ba lépő tanuló köteles magával hozni születési bizonyitványát, iskolai bizonyitványt az elemi iskota IV. osztályáról, igazolványt arról, hogy himlő ellen sikeresen beoltatott.

A magasabb osztályokba lépő tanulók tartoznak magukkal hozni az előző osztályról kiadott bizonyitványukat.

A más intézetből jövő tanulók kötelesek magukkal hozni az előző osztályokról nyert bizonyitványokat, születési és ujraoltási bizonyitványukat is. Kérjük a vidéken lakó szülőket vagy megbizottjukat, hogy a tanuló szállásadójának nevét a beirásnál jelentsék be. Beirás után mindenik tanuló okmányaival az osztályfőnöknél köteles jelentkezni.

Tandij. A beiratásnál **minden tanuló kivétel nélkül 20 koronát fizet.** Ez összegből 12 korona a nyugdij törvény értelmében az országos tanári nyugdijintézeté, a gimnáziumi bizottság határozata értelmében beirási dij 2 korona, bizonyitvány, értesitő, könyvtár és orvosi dij 6 korona. E 20 korona összeg fizetése alól felmentésnek helye nincs.

Tandijul a **helybeli protestáns** tanulók **40 koronát**, a **vidéki protestáns** tanulók **48 koronát fizetnek.** A r. kath. és izraelita vallásu tanulók tandija **60 korona.**

A magántanulók e dijakon kivül 80 korona vizsgadijat fizetnek.

A tandij a tandijpénztárnoknál félévi vagy negyedévi előleges részletekben fizetendő s postán küldés esetén „a főgimnázium tandijpénztára" cimére küldendő.

Tanulóinknak irodalmi érdeklődésük felköltésére, tanulmányaik mélyitésére, lelkök felüditésére ifjusági könyvtárat tartunk fenn; e könyvtár használata, valamint a könyvtár használatáért megállapitott 2 korona dij fizetése is kötelező; ez összeg az ifjusági pénztár pénztárnokánál fél-évenként 1—1 koronával törlesztendő.

Görögpótló irodalmi tankönyvek:

Szilasi: Szemelvények Thukydidesből 2. kiad., Lampel, (2·80) (Eng. sz. 2304—1912.)

Földi J.: Demosthenes válogatott beszédei, 2. kiad., Lampel (1·50) (Eng. sz. 112. 772—1911.)

Badics: Magyar irodalmi olvasókönyv, III. 5. kiad., Athenaeum, (3·60) (Eng. sz. 139. 261—1911.)

VIII. osztály.

Zsilinszky: Hit- és erkölcstan.

Beöthy: A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése, I. és II. kötet, Athenaeum, (10.—) Eng. sz. 117295—96, 1913.

Szinnyei: A magyar nyelv, u. a. mint a VII. oszt.

Badics: Petőfi válogatott költeményei I. II. (Segédkönyvül.)

Cicero bölcseleti müveiből szemelvények, kiadta, Dr. Boros Gábor, Franklin, (1·60) Eng. sz. 3892—1902.

Szemelvények Q. Horáttus Flaccus műveiből, kiadta Wirth Gyula, III. kiad. Franklin, (3·50) Eng. sz. 2239—1912.

Pirchala: Latin nyelvtan, u. a. mint az I. oszt.

Cserép: Római régiségek, u. a. mint az V. oszt.

Homeros: Szemelvények az Iliasból. Kiadta Kempf József, 2 kiad., Franklin, (2·80) Eng. sz. 161779—1911.

Szemelvények Platonból, dr. Simon Józseftől, 2 kiad., Franklin, (2·40) Eng. sz. 140693—1911.

Elischer—Fröhlich: Szótár Homeros két eposzához, u. a. mint a VII. oszt.

Szemák: Német nyelv- és gyakorlókönyv, u. a. mint az V. oszt.

Szemák: Német olvasókönyv, IV. rész, u. a. mint a VII. oszt.

Szele—Oszthie: Német stilusgyakorlatok, u. a. mint a VII. oszt.

Schiller: Wilhelm Tell, kiadta Heinrich G., VII. kiad. Franklin, (1·60) Eng. sz. 583—1912.

Kornis: A pszichologia és logika elemei, 2. kiadás, Franklin (3·—) Eng. sz. 51000—1914.

Szigethy: A magyar nemzet története, Eng. sz. 3329—1904.

Kogutowicz: Történelmi iskolai atlasz, u. a. mint a III. oszt.

Dr. Kovács Zoltán: Fizika, II. kötet, Athenaeum, (4·80) Eng. sz. 79777—1910.

König—Beke: Algebra, u. a. mint a IV. oszt.

Lutter: Szorszámi táblák, u a mint a VI. oszt.

Ábel—Lévay—Polikeit: Mértan, u. a. mint a VII. o.

Segédkönyvek és szótárak a III—VIII. osztály számára.

Schmidt: Latin-magyar és magyar-latin szótár. Két rész Athenaeum, (4·40)

Kelemen: Német-magyar és magyar-német zsebszótár. Két rész, Athenaeum, (5·—)

Hittrich: Görög régiségek, Kókai (3·—)

Lévay—Vida: Görög-magyar és magyar-görög szótár. Két rész. Franklin (12·—) a VI—VIII. oszt. számára.

Kérjük tanulóink szüleit és megbizottait, hogy csak az e jegyzékben megjelölt könyvkiadásokat vásárolják. Használt könyvek vételénél ügyeljenek arra, hogy azok tiszták és épek legyenek.

Különös nyomatékkal hivjuk fel itt ev. vallásu tanulóinkat, hogy a Győrött kiadott Énekes könyvet szerezzék be s már az évmegnyitó istentiszteletre hozzák magukkal.

Az itt jelzett könyvek Vas József Petőfi-könyvnyomdájában új és használt állapotban kaphatók.

Tudnivalók az 1916—17. tanévre.

A jövő 1916—17. iskolai évben a már bevezetett V. és VI. osztályu görögpótló tanfolyam folytatásaként a *VII. osztályban is görögpótló tanfolyamot nyitunk.*

Vizsgálatok. A javitó, pótló, felvételi és magánvizsgálatokat aug. 30-án és 31-én tartjuk. A magánvizsgálatok irásbeli része 30-án, szóbeli része 31-én történik. Ez időpontokon kivül jelentkezéseket el nem fogadunk.

Azok a tanulók, akiknek egy tantárgyból van elégtelen jegyük, javitó vizsgálatot tehetnek minden külön kérvényezés nélkül. Azok a tanulók, akik két tantárgyból érdemeltek elégtelen jegyet, csak akkor tehetnek javitó vizsgálatot, ha erre vonatkozólag *méltóságos és főtiszteletü Scholtz Gusztáv bányai ág. h. ev. püspök urtól kértek és nyertek engedélyt.* Érdekelt tanulók javitóvizsgálati engedélyre vonatkozó kérvényöket a fentebb irt cimre *julius 29-ig tartoznak az igazgatósághoz benyujtani.*

A javitó és pótvizsgálatok dijtalanok.

Beiratások. Az új tanév szeptember 1-én kezdődik. Szeptember hó 1., 2., 4. és 5. napjain d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig tartjuk a beirásokat; a helybeli tanulók beirása szept. 1 napján, a vidéki tanulók beirása 2-án, 4-én és 5-én történik. A tanévet szept. 6-án d. e. 9 órakor istentisztelettel és ünnepéllyel kezdjük; a rendes tanitás 7-én reggel 8 órakor kezdődik.

A főgimnázium I. osztályába azokat a tanulókat veszszük föl, akik kilencedik életévüket betöltötték; a 12-ik

életévüket meghaladott koru növendékek fölvétele megtagadható.

Megkivánjuk, hogy a beiratásnál minden tanuló személyesen, a szülők vagy ezek megbizottja kiséretében jelentkezzék. Ez alkalommal az I. o.-ba lépő tanuló köteles magával hozni születési bizonyitványát, iskolai bizonyitványt az elemi iskota IV. osztályáról, igazolványt arról, hogy himlő ellen sikeresen beoltatott.

A magasabb osztályokba lépő tanulók tartoznak magukkal hozni az előző osztályról kiadott bizonyitványukat.

A más intézetből jövő tanulók kötelesek magukkal hozni az előző osztályokról nyert bizonyitványokat, születési és ujraoltási bizonyitványukat is. Kérjük a vidéken lakó szülőket vagy megbizottjukat, hogy a tanuló szállásadójának nevét a beirásnál jelentsék be. Beirás után mindenik tanuló okmányaival az osztályfőnöknél köteles jelentkezni.

Tandij. A beiratásnál **minden tanuló kivétel nélkül 20 koronát fizet.** Ez összegből 12 korona a nyugdij törvény értelmében az országos tanári nyugdijintézeté, a gimnáziumi bizottság határozata értelmében beirási dij 2 korona, bizonyitvány, értesitő, könyvtár és orvosi dij 6 korona. E 20 korona összeg fizetése alól felmentésnek helye nincs.

Tandijul a **helybeli protestáns** tanulók **40 koronát**, a **vidéki protestáns** tanulók **48 koronát fizetnek.** A r. kath. és izraelita vallásu tanulók tandija **60 korona.**

A magántanulók e dijakon kivül 80 korona vizsgadijat fizetnek.

A tandij a tandijpénztárnoknál félévi vagy negyedévi előleges részletekben fizetendő s postán küldés esetén „a főgimnázium tandijpénztára" cimére küldendő.

Tanulóinknak irodalmi érdeklődésük felköltésére, tanulmányaik mélyitésére, lelkök felüditésére ifjusági könyvtárat tartunk fenn; e könyvtár használata, valamint a könyvtár használatáért megállapitott 2 korona dij fizetése is kötelező; ez összeg az ifjusági pénztár pénztárnokánál fél-évenként 1—1 koronával törlesztendő.

Görög nyelv vagy görögpótló tanfolyam választása.

Az V-ik osztályba lépő tanulók szülei vagy megbizottjai az idevonatkozó 8589—1891. sz. miniszteri rendelet értelmében tartoznak bejelenteni, hogy fiok vagy gyámolitottjuk a görög nyelvet, vagy görögpótló tanfolyamot választja-e. Ez irásbeli nyilatkozat az osztályfőnöknél beadandó.

Ha a tanuló a választott görög nyelvi tanfolyamról vagy görögpótló tanfolyamról évfolyamán átlépni kiván, a tanári karhoz beadott irásbeli kérelem elfogadása esetén köteles az ujonnan választott tanfolyam addig végzett anyagából az idevonatkozó 54834—1894 sz. rendelet értelmében felvételi vizsgálatot tenni. A tanfolyam megváltoztatásához a szülők irásbeli engedélye is megkivántatik. A különbözeti vizsgálat dija 20 korona.

Átlépés a polgári iskolából a gimnáziumba.

A polgári fiuiskolából gimnáziumunkba átlépni kivánó tanulónak tanárkarunk megállapitása szerint a tantervi különbözetnek megfelelően a következő tárgyakból kell felvételi illetve különbözeti vizsgálatot tennie.

1. Az I. polgárit végzett tanuló különbözeti vizsgálatot tesz a latin nyelvből.

A II. polgárit v. t. a latinból és Afrika földrajzából.

A III. polgárit v. t. a latinból és a fizikai földrajzból.

A IV. polgárit v. t. a latinból és a növénytanból.

Az V. polgárit v. t. a latinból, magyarból, görögből vagy görögpótlóból, állattanból és mennyiségtanból.

A VI. polgárit v. t. a VI. o. gimnázium egész tananyagából.

A polgári leányiskolából gimnáziumunkba átlépni kivánó tanulók tanárkarunk megállapitása szerint a tantervi különbözetnek megfelelően a következő tárgyakból tesznek felvételi, illetve különbözeti vizsgálatot.

Az I. polgárit v. t. különbözeti vizsgálatot tesz a latin nyelvből és mennyiségtanból. (közönséges törtek.)

A II. polgárit v. t. a latinból, Afrika földrajzából, a mennyiségtanból (röviditett számtani miveletek, a következ-

tetés, a százalékszámitás) és mértanból. (gula, kúp, henger, gömb felszine és köbtartalma.)

A III. polgárit v. t. a latinból, a fizikai földrajzból és mennyiségtanból. (összetett következtetés, kamat, értékpapir, váltó-diszkont, láncszabály.)

A IV. polgárit v. t. a latinból, növénytanból és algebrából.

A felvételi vizsga dija a tárgyak mennyiségére való tekintet nélkül 20 korona.

A felvételi vizsgálatra jelentkező tanulók születési és oltási bizonyitványukon kivül az addig végzett osztályokról szóló bizonyitványaikat is kötelesek bemutatni.

A tanulók elszállásolása. Tanulóink szüleinek idejében biztos tájékozást óhajtunk nyujtani az elszállásolást illetőleg kérjük azért Aszódon mindazokat, akik tanulóinknak szállást és ellátást adni óhajtanak: sziveskedjenek az igazgatóságnak **aug. 1-ig irásban** bejelenteni: hány szobájuk áll a tanulók befogadására s hány tanulót kivánnak elfogadni szállásra vagy teljes ellátásra és mely összegért?

A tanulók elhelyezésénél a lakásokra vonatkozólag egészségügyi szempontból iskolaorvosunk véleményét is ki fogjuk kérni.

A tanulók elszállásolása csak az igazgatóság, illetőleg a tanári kar hozzájárulásával történhetik. Ha a tanuló s az iskola érdeke úgy kivánja, a tanuló az igazgató vagy osztályfőnök felszólitására köteles lakást változtatni.

Különös gondoskodásunk tárgyává óhajtjuk tenni, hogy ifjuságunk testi-lelki tisztasága megóvassék. Kérjük azért tanulóink szállásadóit, hogy féltő gonddal óvják a nevelés és tanitás nagy érdekét; az iskola célját lehetőleg mindenben mozditsák elő s szükség esetén ifjainkról az igazgatóságot s tanári kart idejében értesitsék.

Alumneum. Az alumneumban ebédet és vacsorát kaphatnak a tanulók. Az ebéd és vacsora dija egész évre 200 korona. A vidékről bejáró tanulók csak ebédre is iratkozhatnak. Az ebéd évi dija 140 korona. A dijak az eforusnál negyedévi vagy havi részletekben fizetendők.

A gimnáziumi bizottság fenntartja magának a jogot, hogy amennyiben a fokozódó drágasággal jelentkező kényszerítő okok megkövetelik, az alumneumi díjakat mérsékelten emelje.

Napközi otthon. Vidékről bejáró tanulóink rendelkezésére napközi otthont tartunk fenn, melybe kötelesek beiratkozni mindazok, akik maguknak állandó szállást nem fogadnak. A napközi otthon havi díja 60 fillér.

A napközi otthon tanári felügyelet alatt áll. A tanulók lakóhelyüknek megfelelőleg helyi csoportokba osztatnak be; minden külön csoportnak külön felügyelője van, aki a csoport tanulóinak viselkedéséért a napközi otthonban, utcán, állomáson, vasuton egyaránt felelős. A vasutról jövetelnek s a vasuthoz vonulásnak katonás rendben kell történnie. S általában a napközi otthon tanulóinak a szabályzatoknak megfelelőleg kell élnie.

Értesítés. Értesítjük a gimnáziumunk iránt érdeklődő szülőket, tanulókat, hogy az elszállásolásra, a helyi viszonyokra és intézetünket illető bármely irásbeli kérdésükre szivesen ad felvilágositást

a Petőfi-főgimnázium igazgatósága.

Felhivás és kérelem!

Gimnáziumunk megörökiteni óhajtja mindazon tanitványaink emlékezetét, akik részt vettek a nemzetünk létharcáért vivott nagy küzdelemben.

Fölkérjük azért a szülőket és barátokat, szíveskedjenek az igazgatóság tudomására juttatni volt tanitványaink közül azok neveit, akik nemzetünk küzdelmében 1. résztvettek, 2. megsebesültek, 3. kitüntetést kaptak, 4. hősi halált haltak.

Kérjük egyszersmind e volt növendékeink életkorára, tanulmányaira, polgári állására, katonai minőségére, vitézi tetteire vonatkozó részletesebb adatokat is.

A szives fáradozóknah már ezuttal köszönetét nyilvánitja hazafias üdvözlettel

az aszódi ág. h. ev. Petőfi főgimnázium tanári kara nevében

Dr. OSVÁTH GEDEON
igazgató.

TARTALOM.

Lux Sándor emlékezete — — — — — — 3
Ünnepi beszéd — — — — — — — — 9
Évi jelentés — — — — — — — — — 16
Alapitó levél — — — — — — — — 25
A világháboru és a mi iskolánk — — — — 27
Gimnáziumi előljáróság — — — — — — 45
Tanári testület — — — — — — — — 47
Az elvégzett tanitási anyag — — — — — 49
Magyar irásbeli dolgozatok — — — — — 66
Iskolaszerek gyarapodása — — — — — — 69
Petőfi önképzőkör — — — — — — — 76
Gyámintézeti és belmissziói itjusági egyesület — 77
Jutalmazások — — — — — — — — 80
Alumneum — — — — — — — — — 82
Adományok — — — — — — — — — 85
A tanulók névsora — — — — — — — 86
A tanulók statisztikája — — — — — — 96
Tankönyvjegyzék — — — — — — — 101
Tudnivalók a jövő iskolai évre — — — — 106
Kérelem és felhivás — — — — — — — 114

KNER I., GYOMA.